

**ORSZÁGOS
KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS
KÉSZENLÉTI TERV**

2021. június

3.0. verzió

Tartalomjegyzék

1. FEJEZET: JOGSZABÁLYI FELHATALMAZÁS 5
2. FEJEZET: PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK 16
3. FEJEZET: IRÁNYÍTÁSI LÁNCSOLAT 17
4. FEJEZET: ORSZÁGOS JÁRVÁNYVÉDELMI KÖZPONT 19
5. FEJEZET: TERÜLETI JÁRVÁNYVÉDELMI INTÉZMÉNYEK 20
6. FEJEZET: NEMZETI SZAKÉRTŐI CSOPORT 22
7. FEJEZET: A KSP LEKÜZDÉSÉRE VONATKOZÓ UTASÍTÁSOK,
A BETEGSÉG GYANÚJÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSA ÉS
A JÁRVÁNYÜGYI NYOMOZÁS 25
8. FEJEZET: A KSP NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMA 25
9. FEJEZET: HUMÁN ERŐFORRÁS 27
10. FEJEZET: ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK 27
11. FEJEZET: KÉPZÉS ÉS A BETEGSÉGGEL KAPCSOLATOS KÉSZENLÉT 28
12. FEJEZET: A KÖZVÉLEMÉNY TÁJÉKOZTATÁSA 29
13. FEJEZET: A KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS JÁRVÁNYTANA 30
14. FEJEZET: A KSP MEGELŐZÉSE ÉS KORAI FELISMERÉSE 26
15. FEJEZET: ADATBÁZIS 32
16. FEJEZET: SZANKCIÓK 33

MELLÉKLETEK 35

- I. MELLÉKLET
ÉRTESÍTENDŐ SZERVEZETEK LISTÁJA ÉS ELÉRHETŐSÉGEI 36
- II. MELLÉKLET
KORMÁNYMEGBÍZOTTAK LISTÁJA ÉS ELÉRHETŐSÉGEI 37
- III. MELLÉKLET
ATEV ÜZEMLISTA 38
- IV. MELLÉKLET
SZOLGÁLATI SZABÁLYZAT A KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS LEKÜZDÉSÉRE 39
 1. Bevezetés 39
 - 1.1 Az intézkedések jogszabályi alapja 39
 2. Előzetes cselekvés 39
 - 2.1 A betegség gyanújának bejelentése 39
 - 2.2 A gyanú bejelentését követő intézkedések 39
 3. Az Állat-egészségügyi vizsgálatok és az azokat követő intézkedések 40
 - 3.1 Az állategészségügyi vizsgálatok végrehajtásnak menete 40
 - 3.2 A megfigyelési zárlat elrendelése 40
 - 3.3 A kezdeti járványügyi nyomozás 41
 - 3.4 A megfigyelési zárlat kiterjesztése 42
 - 3.5 A klinikai vizsgálat 42
 - 3.6 A kórbonctani vizsgálat 43
 - 3.7 Diagnosztikai leölés 43
 - 3.8 Mintavétel 43
 - 3.9 A lépminták vétele 45
 - 3.10 A mandulaminták vétele 45
 - 3.11 A mintaküldés 45
 - 3.12 A jelentéstétel rendje 45
 - 3.13 A laboratóriumi eredmények megszületéséig teendő intézkedések 46
 - 3.14 Negatív diagnózis 46
 - 3.15 A KSP hatósági megállapítása 47
 4. A KSP jelenlétének megerősítése 47
 - 4.1 Jelentési kötelezettség 47
 - 4.2 Helyi Járványvédelmi Központ létesítése 47
 - 4.3 A fertőzött telepen lévő sertések értékebecslése 48
 - 4.4 A fertőzött telepen lévő sertések leölése 48

- 4.5 Az elülső üres vénából, történő mintavétel, illetve az elülső üres vénába adott injekció 49
- 4.6 Az állati hullák ártalmatlanná tétele 49
- 4.7 Az anyagok ártalmatlanná tétele 50
- 4.8 További járványügyi nyomozás 50
- 4.9 Takarítás, fertőtlenítés 51
- 4.10. Irányelvek a vektorok felkutatására 51
- 4.11 Megelőző leölés 53
- 4.12 A korlátozások külön termelési egységekre vonatkozó enyhítése 53
- 4.13 A járvánnyal kapcsolatos további jelentések 53
- 5. Védőkörzet és megfigyelési körzet létesítése 54
- 5.1 Általános tudnivalók 54
- 5.2 A védőkörzetben foganatosítandó intézkedések 57
- 5.3 A korlátozó intézkedések érvényben tartásának időtartama a védőkörzetben 59
- 5.4 A védőkörzetből és a megfigyelési körzetből származó sertések húsa 60
- 6. A fertőzött telep újratelepítése 60
- 6.1 Az újratelepítés ideje 61
- 6.2 Az újratelepítés módja 61
- 7. KSP a vágóhídon 61
- 7.1 A betegség gyanúja 61
- 7.2 A KSP megállapítása 62
- 8. KSP az állatvásárban 62
- 8.1 A betegség gyanúja 62
- 8.2 A KSP megállapítása 63
- 9. KSP szállított sertésekben 64
- 9.1 A betegség gyanúja 64
- 9.2 A KSP megállapítása 64
- 10. KSP vaddisznóban (vadon élő sertésben) 64
- 10.1 A betegség gyanúja 64
- 10.2 A KSP vaddisznóban való megállapítása 64
- 11 Teendők vésvakcinázás elrendelése esetén 66
- 12 A mentesítési terv 68
- 13 Végrehajtás 69

IV. MELLÉKLET

ÚTMUTATÓ AZ ASP ÉS KSP GYANÚJÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ 68

V. MELLÉKLET

KÉRDŐÍV A JÁRVÁNYÜGYI NYOMOZÁSHOZ 77

VI. MELLÉKLET

A DIAGNOSZTIKAI KÉZIKÖNYV IV. FEJEZETE 83

VII. MELLÉKLET

A MINIMÁLIS MINTASZÁM MEGHATÁROZÁSA 91

VIII. MELLÉKLET

DIAGNOSZTIKAI LABORATÓRIUMOK 93

IX. MELLÉKLET

SZEMÉLYI FORRÁSOK 95

A készletléri terv a klasszikus sertéspestis (továbbiakban KSP) leküzdésére szolgáló – a 75/2002. (VIII.16.) FVM rendelet 26. §-a alapján készült – dokumentum.

A terv elkészítésénél figyelembe vettük a 75/2002. (VIII.16.) FVM rendeletet és a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (Állategészségügyi Kerettörvény, továbbiakban: AHL) szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/429 rendeletét (2016. március 9.), valamint annak harmadlagos jogszabályait.

Az országos készletléri terv alapján minden megyének megyei készletléri tervet kell összeállítania!

1. fejezet

JOGSZABÁLYI FELHATALMAZÁS

1.1. A KSP megelőzésére és leküzdésére vonatkozó felhatalmazást a következő jogszabályok tartalmazzák:

- az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló **2008. évi XLVI. törvény** (továbbiakban: ÉLTV), továbbá a törvény végrehajtási rendeletei, így különösen:
- a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról (továbbiakban: NÉBIH) szóló **22/2012. (II. 29.) Kormány rendelet**;
- a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló **383/2016.(XII.2.) Kormány rendelet**;
- az állatbetegségek bejelentésének rendjéről szóló **113/2008.(VIII.30.) FVM rendelet**;
- az egyes állat-járványügyi intézkedésekről és az azokkal összefüggő állami kártalanításról szóló **74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet**;
- a klasszikus sertéspestis (továbbiakban KSP) elleni védekezésről szóló **75/2002. (VIII.16.) FVM rendelet** (továbbiakban: KSPR);
- az Európai Parlament és a Tanács **2016/429 rendelete** (2016. március 9.) a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről;
- A Bizottság (EU) **2020/687 felhatalmazáson alapuló rendelete** (2019. december 17.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos jegyzékbe foglalt betegségek megelőzésére és az e betegségekkel szembeni védekezésre vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről
- A Bizottság (EU) **2018/1882 végrehajtási rendelete** (2018. december 3.) egyes betegségmegelőzési és járványvédelmi szabályoknak a jegyzékbe foglalt betegségek kategóriáira történő alkalmazásáról, valamint a jegyzékbe foglalt betegségek terjedésére nézve számottevő kockázatot jelentő fajok és fajcsoportok jegyzékének megállapításáról

A törvény a bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegségek megelőzésének és leküzdésének keretét szolgáltatja. Az eljáró hatóságokat és azok szintjeit a kormányrendeletek határozzák meg.

1.2. A jogszabályi felhatalmazás magában foglalja (többek között):

1.2.1. A KSP gyanújának bejelentési kötelezettségét

Aki a **betegséget vagy a betegség gyanúját** észleli, vagy arról tudomást szerez, haladéktalanul köteles erről értesíteni a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatalát. Az állat tulajdonosa, tartója, gondozója, valamint bárki, aki a betegséget vagy a betegség gyanúját észleli, vagy arról tudomást szerez, haladéktalanul köteles erről értesíteni az állományt ellátó szolgáltató állatorvost vagy a hatósági állatorvost. Bejelentést lehet tenni közvetlenül a járási hivatalban a járási főállatorvosnak vagy a megyei főállatorvosnak.

A bejelentési kötelezettség akkor is fennáll, ha **egészségesnek látszó állaton vágás során** fertőzöttségre gyanút keltő elváltozást észleltek.

A bejelentést **szóban, írásban, személyesen vagy megbízott útján** is lehet teljesíteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- a) a sertéstartó nevét, lakcímét;
- b) a sertéstartás helyét, vaddisznó esetén az észlelés helyét.

Ha a járási hivatal klasszikus sertéspestis megbetegedésről vagy annak gyanújáról értesül, köteles haladéktalanul **hatósági állatorvost küldeni a helyszínre**, aki a diagnosztikai kézikönyvben ismertetett eljárásoknak megfelelően megkezdi a betegség megállapítására vagy kizárására irányuló vizsgálatokat. A hatósági állatorvosnak a gazdaságban ellenőriznie kell a **nyilvántartást** és a sertések **azonosítására** szolgáló megjelöléseket.

1.2.2. Megfigyelési zárlat elrendelését

Amennyiben a hatósági állatorvos a fertőzöttséget vagy a fertőzöttség gyanúját kizárni nem tudja, a járási hivatal a gazdaságra megfigyelési zárlatot rendel el az alábbiak szerint:

a) a gazdaságban található **sertéseket korcsoport szerint nyilvántartásba kell venni**, és minden korcsoportban fel kell tüntetni a beteg, elhullott vagy feltehetően fertőzött sertések számát; a nyilvántartást **naprakészen** kell vezetni, beszámítva a fertőzés gyanús időszak alatt történt elléseket és elhullásokat is; a nyilvántartást a hatósági állatorvosnak minden látogatáskor ellenőrizni kell;

b) a gazdaságban lévő összes sertést a szállásában kell tartani vagy a gazdaságon belül olyan helyre kell **elzárni, ahol el lehet különíteni** a beteg és betegségre gyanús állatokat;

c) **a gazdaságba nem hozható be, illetve onnan nem vihető ki sertés**. A járási hivatal az állatmozgások tilalmát szükség esetén kiterjesztheti más állatfajokra is; megfelelő intézkedéseket kell hozni a rágcsálók és rovarok irtására;

d) a hatósági állatorvos engedélye nélkül **nem vihető ki** a gazdaságból **sertéshús, sertéshúskészítmény, -ondó, -petesejt, -embrió, takarmány, eszközök, anyagok sertéshulla** vagy olyan **hulladék**, amely feltételezhetően terjesztheti a klasszikus sertéspestist; hús, ondó, petesejtek vagy embriók nem bocsáthatók kereskedelmi forgalomba;

e) **személyek és járművek a gazdaságon belül** a hatósági állatorvos írásos engedélyével közlekedhetnek;

f) a sertésistállóban, valamint a gazdaság **be- és kijáratánál megfelelő fertőtlenítést** kell végezni; mindenkinek, aki belép az istállóba vagy kilép onnan, be kell tartani a klasszikus sertéspestis vírusa széthurcolásának megakadályozására kiadott hatósági előírásokat. A **gazdaság elhagyása előtt valamennyi szállítóeszközt** gondosan fertőtleníteni kell;

g) a KSPR 8. §-a szerinti **járványtani vizsgálatot** kell végezni.

Ahol a járványügyi helyzet megkívánja – különösen, ha a fertőzöttségre gyanús állatokat tartó gazdaság nagy sertéssűrűséggel rendelkező területen található – a járási hivatal a KSPR

4. § (2) bekezdése szerinti gazdaságban foganatosíthatja az 5. § (1) bekezdésében felsorolt intézkedéseket; ezen intézkedések alkalmazását csak a klasszikus sertéspestis vírusával fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús sertésekre, illetve **tartási helyükre korlátozhatja, ha ezeket a sertéseket a gazdaságban tartott többi sertéstől teljesen elkülönítve tartják, gondozzák és takarmányozzák.** A **leölt sertésekből** annyi **mintát** kell venni, hogy a klasszikus sertéspestis vírusának vagy az általa termelt ellenanyagának a jelenléte kimutatható, vagy kizárható legyen; az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal (a továbbiakban: megyei kormányhivatal) megfigyelési körzetet rendelhet el a (2) bekezdésben említett gazdaság körül, ahol az (1) és (2) bekezdésekben foglalt intézkedéseket vagy azok egy részét alkalmazzák. A (2) bekezdésben felsorolt intézkedéseket addig nem lehet feloldani, amíg a klasszikus sertéspestis gyanúját hivatalosan ki nem zárták.

A gazdaság **kontaktgazdaságnak** minősül, ha a járási hivatal a KSPR 8. § szerint végzett járványtani vizsgálat alapján úgy ítéli meg, hogy a klasszikus sertéspestist más gazdaságból a fertőzésre gyanús vagy fertőzött gazdaságba vagy a fertőzésre gyanús, illetve fertőzött gazdaságból más gazdaságba behurcolhatták. A 4. § rendelkezéseit ezekben a gazdaságokban addig kell alkalmazni, amíg a klasszikus sertéspestis gyanúját hivatalosan ki nem zárják.

1.2.3. Helyi zárlat elrendelését

Ha a klasszikus sertéspestis fertőzöttséget a **laboratóriumi vizsgálatok megerősítik**, a **járási hivatal** a betegséget hivatalosan megállapítja, és helyi zárlatot rendel el. A helyi zárlat a KSPR 4. § (2) bekezdésében foglaltakon (megfigyelési zárlaton) túl a következőkre terjed ki:

a) **valamennyi, a gazdaságban található sertést késedelem nélkül, hatósági állatorvos felügyelete mellett vértelen úton le kell ölni** oly módon, hogy a sertéspestis vírusának a leölés során történő terjedési kockázata kizárható legyen. Ha a sertéseket a leölés helyére elszállítják, a **szállítást zárt, csepegésmentes gépkocsikkal** kell végezni. A gépkocsikat a gazdaság elhagyása előtt és a sertések lerakása után **fertőtleníteni** kell. A fertőzés terjedésének megakadályozása érdekében vagy diagnosztikai célból a fertőzésre gyanús sertéseket **a betegség hatósági megállapítása előtt is le lehet ölni.** Az állatok leölése (levágása) külön jogszabályban leírt **állami kártalanítás mellett** történik. A leölést (levágást) elrendelő **határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtandó;**

b) a sertésekből **leölésük után megfelelő számú mintát** kell venni, amelyekből megállapítható, **hogyan hurcolták be** a klasszikus sertéspestis vírusát a gazdaságba, valamint a betegség bejelentéséig terjedő az az **időtartam, amióta a fertőzés fennállhatott** a gazdaságban;

c) a **leölt állatok hulláit** hatósági állatorvos felügyelete mellett kell ártalmatlanná tenni oly módon, hogy a sertéspestis vírus terjedésének a kockázata kizárható, környezetszennyező hatása minimális legyen;

d) azon **sertések húsát**, amelyeket a vírus lehetséges bejutásának és a zárlat elrendelésének ideje között vágtak le, lehetőség szerint fel kell kutatni, és ártalmatlanná kell tenni úgy, hogy elkerülhető legyen a sertéspestis vírus terjedésének a kockázata és a környezet elemeinek szennyeződése;

e) a betegségnek a gazdaságba történő feltételezett behurcolása és a hatósági intézkedések meghozatala között a sertésekből vett **ondót, petesejteket és embriókat** – ahol csak lehetséges – fel kell kutatni, és hatósági felügyelet mellett ártalmatlanítani kell oly módon, hogy kiküszöbölhető legyen a klasszikus sertéspestis vírusa tovább terjesztésének kockázata;

f) minden feltehetően szennyeződött anyagot és hulladékot (pl. takarmányt, almot, hígtrágyát stb.) hatósági állatorvos felügyelete mellett olyan **kezelésnek** kell alávetni, amely biztosítja a sertéspestis vírus elpusztítását. A járványt terjesztő tárgyak megsemmisítése – a trágya kivételével – külön jogszabályban leírt állami kártalanítás mellett történik;

g) miután a sertéseket megsemmisítették, az elszállásolásukra szolgáló **épületeket**, az állatokat vagy a hulláikat szállító **járműveket**, valamint a feltehetően fertőzött **berendezéseket**, az almot, a **trágyát és a hígtrágyát** a KSPR 14. § szerint **takarítani, fertőtleníteni vagy kezelni** kell;

h) a betegség elsődleges kitörése esetén a klasszikus sertéspestis **vírusának izolátumát a vírus genotípusának meghatározása** érdekében a diagnosztikai kézikönyvben leírt laboratóriumi vizsgálat alá kell vetni;

i) a KSPR 8. § szerinti **járványtani vizsgálatot** kell végezni;

j) a betegség megállapításáról a települési (fővárosban a fővárosi kerületi) önkormányzat **jegyzőjét értesíteni** kell.

(2) Amennyiben a betegség kitörését **laboratóriumban, állatkertben, vadasparkban vagy olyan bekerített területen állapítják meg, ahol tudományos, illetve ritka fajták védelmére** szolgáló céllal tartanak sertéseket, az **országos főállatorvos** a KSPR 5. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglaltaktól eltérően rendelkezhet, azonban az eltérés nem sértheti a járványvédelem alapvető érdekeit.

(3) A betegség terjedésének megakadályozására az **országos főállatorvos** a KSPR 21. §-ban szabályozott eljárásnak megfelelően **vészvakcinázást** rendelhet el.

Ha a járványtani helyzet szükségessé teszi, a **járási hivatal a kontaktgazdaságokban** meghozhatja a KSPR 5. § (1) bekezdése szerinti intézkedéseket. Vágáskor (leöléskor) elegendő számú mintát kell venni a sertésekből, hogy ezekben a gazdaságokban a klasszikus sertéspestis vírusának vagy az általa termelt ellenanyagának a jelenléte megállapítható, vagy kizárható legyen.

Kontaktgazdaságokban a sertések leöléséről hozandó döntés során figyelembe veendő
legfontosabb szempontok

Kritériumok	Döntés	
	a leölés mellett	a leölés ellen
Klasszikus sertéspestisre utaló klinikai tünetek a kontaktgazdaságokban	Igen	Nem
A sertések mozgása a kitörés helyéről a kontaktgazdaságokba a vírusnak a fertőzött gazdaságba történt behurcolásának feltételezhető ideje után	Igen	Nem
A kontaktgazdaságok elhelyezkedése egy nagy sertésállomány-sűrűségű területen	Igen	Nem
A vírus feltehető szétszóródása a kitörés helyétől, mielőtt a betegségfel-számolási intézkedéseket meghozták	Masszív/ismeretl en	Korlátozott
A kontaktgazdaságok elhelyezkedése 500 méterre a kitörés helyétől	Igen	Nem
A kontaktgazdaságok közelsége egynél több kitöréshez	Igen	Nem

A sertések száma a kitörés helyén és/vagy a kontaktgazdaságokban	Magas	Alacsony
--	-------	----------

1.2.4. Védőkörzet kijelölését

A területileg illetékes **járási hivatal** – a kitörés helye körül legalább 3 km-es sugarú kör által határolt területre – védőkörzetet rendel el.

a) a sertéstartók bejelentése alapján – amilyen hamar csak lehetséges – minden gazdaságot és azok sertésállományát **nyilvántartásba** vesz. Ezeket a gazdaságokat a védőkörzet létrehozását követő **hét napon belül** hatósági állatorvosnak kell felkeresnie a sertések klinikai vizsgálata, valamint a sertések azonosító jelölésének ellenőrzése céljából;

b) meg kell tiltani a sertések közutakon és magánutakon történő **mozgatását és szállítását**, kivéve, ha engedélyezi az f) pont szerinti szállításokat. Ez a tilalom nem vonatkozik a sertések közúton vagy vasúton történő szállítására, ha menet közben nem rakodnak ki és nem állnak meg. Felmentés adható azon sertések esetében, amelyeket a védőkörzeten kívülről szállítanak, és útban vannak a védőkörzeten belül elhelyezkedő vágóhíd felé;

c) a **felszereléseket**, valamint a teherautókat és a többi **járművet**, amelyeket a sertések vagy más haszonállatok, valamint feltehetően fertőzött anyagok (hullák, takarmány, trágya, hígtrágya stb.) szállítására használnak, beszennyeződésük után a 14. §-ban szabályozott rendelkezéseknek és eljárásoknak megfelelően azonnal **tisztítani, fertőtleníteni és kezelni kell**. A sertések szállítására használt járművek tisztítás és fertőtlenítés után, a hatósági állatorvos engedélyével hagyhatják el a védőkörzet területét;

d) a hatósági állatorvos engedélye nélkül a gazdaságból ki vagy oda be, semmilyen **egyéb fajú állat** nem kerülhet;

e) a gazdaságban észlelt minden megbetegedett vagy elhullott sertésről értesíteni kell a hatósági állatorvost, aki elvégzi a klasszikus sertéspestis jelenlétének megállapításához szükséges vizsgálatokat;

f) a sertéseket a fertőzött gazdaság takarításának és fertőtlenítésének befejezését követő legalább **30 napig tilos elszállítani** a gazdaságból. A 30 nap eltelte után – a 12. § (1)–(3) bekezdésében felsorolt feltételekkel – engedélyezheti a sertések elszállítását az említett gazdaságból.

1.2.5. Megfigyelési körzet kijelölését

A **megyei kormányhivatal** – a kitörés helye körül legalább 10 km sugarú kör által határolt – megfigyelési körzetet rendel el.

a) minden sertéstartó gazdaságot és annak sertésállományát a sertéstartók bejelentése alapján a járási hivatalnak **nyilvántartásba** kell venni;

b) meg kell tiltani a sertéseknek közúton vagy magántulajdonú úton végzett **hajtását és szállítását**, kivéve, ha azt a járási hivatal engedélyezi. Ez a tilalom nem vonatkozik

ba) sertéseknek közúton vagy vasúton történő **tranzitszállítására** akkor, ha a szállítmány nem áll meg, vagy nem kerül sor kirakodásra,

bb) a megfigyelési körzeten kívülről **azonnali vágásra** szállított sertésekre, melyek útban vannak a védőkörzetben található vágóhídra;

c) a megfigyelési körzetben a sertések, más állatok vagy ragályfogó tárgyak szállítására használt és ez által esetleg fertőzött **szállítójárművek** nem hagyhatják el a megfigyelési körzetet a járási hivatal által előírt tisztítás és fertőtlenítés nélkül;

d) a megfigyelési körzet létrehozásától számított **első hét nap alatt** más fajú állat nem kerülhet be a gazdaságba vagy onnan ki a járási hivatal engedélye nélkül;

e) a gazdaságban észlelt minden megbetegedett vagy elhullott sertésről értesíteni kell a hatósági állatorvost, aki elvégzi a klasszikus sertéspestis jelenlétének megállapításához szükséges vizsgálatokat;

f) a sertéseket a fertőzött gazdaság előzetes kitakarításának és fertőtlenítésének befejezését követő legalább **21 napig tilos elszállítani** a gazdaságból. A 21 nap eltelte után – a 12. § (1)–(3) bekezdésében felsorolt feltételek függvényében – a járási hivatal engedélyezheti a sertések elszállítását.

1.2.6. Vészhelyzet

Ha a járványügyi adatok elemzése arra utal, hogy a klasszikus sertéspestis terjedésének veszélye fennáll, az **országos főállatorvos** vészhelyzetet rendelhet el.

A sertéstelepeken végzendő vészhelyzet elrendeléséről hozandó döntés során
figyelembe vett legfontosabb kritériumok

Kritériumok	Döntés	
	a vakcinázás mellett	a vakcinázás ellen
A kitörések száma/a járványgörbe alakulása az elmúlt 10–20 napban	Magas/Meredeken emelkedő	Alacsony/Lapos vagy gyengén emelkedő
A vakcinázás helyéül szolgáló gazdaságok elhelyezkedése egy nagy sertésállomány-sűrűségű területen	Igen	Nem
További kitörések valószínűsége a területen a következő két vagy több hónapban	Nagyon valószínű	Nem valószínű
Az állatiféherje-feldolgozó kapacitás hiánya	Igen	Nem

Ha az országos főállatorvos vakcinázást szándékozik elrendelni, a **megyei kormányhivatallal vészhelyzeti tervet** kell készíttetni, mely az alábbiakat tartalmazza:

- a) a vészhelyzet iránti kérelemre okot adó járványhelyzet;
- b) a földrajzi terület kiterjedése, ahol vészhelyzetet kell végezni, illetve a sertéstartó gazdaságok száma a területen;
- c) a sertések korcsoportjai és a vakcinázandó sertések hozzávetőleges száma;
- d) a felhasználandó vakcinák;
- e) a vakcinázási kampány időtartama;
- f) a vakcinázott állatok azonosítása és nyilvántartásba vétele;
- g) a sertések és sertéstermékek mozgásával kapcsolatos intézkedések;
- h) a vakcinázást vagy a meghatározott intézkedéseket alkalmazzák-e a kontaktgazdaságokban;
- i) a vészhelyzettel kapcsolatos egyéb kérdések, beleértve a vakcinázott telepeken, valamint a vakcinázott területen lévő többi gazdaságban vett mintákon végzett laboratóriumi és klinikai vizsgálatokat, különösen, ha marker vakcinákat használnak.

Az illetékes megyei kormányhivatal **felülvizsgálatra** megküldi a tervet a NÉBIH-nek. Ha a NÉBIH megfelelőnek találja a vészvakcinázási tervet, akkor megküldi az országos főállatorvosnak, ellenkező esetben átdolgozásra visszaküldi az illetékes megyei kormányhivatalnak. A vészvakcinázási tervet az országos főállatorvos hagyja jóvá, majd a jóváhagyott tervet benyújtja a Bizottságnak. A vészvakcinázási terv a járványügyi helyzet alakulásától függően később módosítható vagy kiegészíthető.

1.2.6.1. Vaddisznók vészvakcinázása

Ha vaddisznókban megállapítják a klasszikus sertéspestist, és a rendelkezésre álló járványügyi adatok arra utalnak, hogy fennáll a terjedés veszélye, alkalmazható a vaddisznók vészvakcinázása.

Ha az **országos főállatorvos** vakcinázást kíván elrendelni, a területileg illetékes megyei kormányhivatallal vészvakcinázási tervet kell készíttetni az alábbi szempontok szerint:

- a) a vészvakcinázás iránti kérelemre okot adó járványhelyzet;
- b) a földrajzi terület kiterjedése, ahol vészvakcinázást kell végezni. Ez az övezet minden esetben része a meghatározott fertőzött területnek;
- c) a felhasználandó vakcinák és a vakcinázási eljárás;
- d) a fiatal állatok vakcinázására kidolgozott módszer;
- e) a vakcinázási kampány várható időtartama;
- f) a vakcinázandó vaddisznók hozzávetőleges száma;
- g) a vaddisznóállományok nagyarányú keveredésének megakadályozására hozott intézkedések;
- h) a vakcinavírusnak a gazdaságokban tartott sertésekre történő átterjedése megakadályozására hozott intézkedések;
- i) a vakcinázási kampány várható eredményei és a vakcinázás hatékonyságának elbírálásához számításba vett paraméterek;
- j) a terv végrehajtásáért felelős felügyelő és koordináló hatósági állatorvos;
- k) az olyan céllal kialakított rendszer, hogy a nemzeti szakértői csoport rendszeresen át tudja tekinteni a vakcinázási kampány eredményeit;
- l) a vészhelyzettel kapcsolatos egyéb kérdések.

Az illetékes megyei kormányhivatal **felülvizsgálatra** megküldi a tervet a NÉBIH-nek. A NÉBIH haladéktalanul megvizsgálja a tervet, elsősorban azért, hogy az összhangban legyen a 18. § (1) bekezdése szerinti betegség-felszámolási terv alapján hozott intézkedésekkel. Ha a NÉBIH megfelelőnek találja a vészvakcinázási tervet, akkor jóváhagyásra megküldi az országos főállatorvosnak, ellenkező esetben átdolgozásra visszaküldi a megyei kormányhivatalnak. Az országos főállatorvos a jóváhagyott vészvakcinázási tervet megküldi a Bizottságnak.

Ha a vakcinázási övezet egy másik állam területéhez közel esik, ahol szintén hatályban vannak vaddisznókban előforduló klasszikus sertéspestis felszámolására hozott intézkedések, biztosítani kell a vakcinázási terv és a más államban alkalmazott intézkedések közötti összhangot.

A vészvakcinázási terv a helyzet alakulásától függően később módosítható vagy kiegészíthető.

A vakcinázási terv eredményeit bemutató jelentést a NÉBIH-nek hat havonta be kell nyújtani.

A vakcinázási művelet befejezését követően a vakcinázott összes sertést a lehető legrövidebb időn belül le kell vágni, a KSPR 23. § (1) bekezdés *a*) pontjában szabályozott rendelkezéseknek megfelelően. A levágott sertésekből származó friss húst vagy ártalmatlanítják, vagy megjelölik, és a KSPR 12. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően kezelik.

1.2.7. Élelmiszer-hulladék etetésének tilalmát

A klasszikus sertéspestis megbetegedés hatékony megelőzése érdekében:

- a*) tilos az élelmiszer-hulladék feletetése sertésekkel;
- b*) a nemzetközi közúti, vasúti, légi és vízi személy- és teherszállításoknál keletkező élelmiszer-hulladékot össze kell gyűjteni és hatósági felügyelet mellett ártalmatlanná kell tenni.

1.2.8. Takarítást, fertőtlenítést

1. Általános elvek és eljárások:

- a*) a takarítási és fertőtlenítési műveletek **hatósági állatorvos felügyelete és utasítása alapján** történnek;
- b*) az alkalmazott fertőtlenítőszereket és koncentrációit hivatalosan a megyei kormányhivatal hagyja jóvá, hogy biztosítható legyen a klasszikus (afrikai) sertéspestisvírus elpusztítása;
- c*) a fertőtlenítőszer aktivitását **felhasználás előtt ellenőrizni kell**, mivel bizonyos fertőtlenítőszer hatása a hosszú tárolás során megszűnik;
- d*) a fertőtlenítőszer és a fertőtlenítési eljárások kiválasztásakor figyelembe kell venni a kezelendő helyszín, járművek és tárgyak jellegét;
- e*) biztosítani kell, hogy zsírtalanító anyagok és fertőtlenítőszer alkalmazása során a hatékonyságukat hátrányosan befolyásoló körülményeket kiiktassák. Különösen a gyártó által megadott technikai paramétereket – mint a **nyomás, minimális hőmérséklet vagy szükséges behatási idő** – kell betartani;
- f*) a következő általános szabályokat kell alkalmazni a felhasznált fertőtlenítőszer típusától függetlenül:
 - fa*) az **alom, alomszalma és bélsár** alapos átáztatása a fertőtlenítőszerral,
 - fb*) a **talaj, a padlók, a feljárók és a falak** alapos kefévelésével és súrolással végzett lemosása és tisztítása, ahol lehetséges, a hatékony takarítási és fertőtlenítési eljárás érdekében a felszerelési tárgyak leszerelése, eltávolítása, szétszerelése,
 - fc*) ezt követően a fertőtlenítőszer újabb alkalmazása a gyártó ajánlásaiban meghatározott minimális behatási ideig;
 - fd*) a tisztítási műveletekhez használt **víz** oly módon kell elhelyezni, hogy megelőzze vírus terjesztésének kockázatát, és a hatósági állatorvos előírásaival összhangban legyen;
 - g*) amennyiben magasnyomású folyadékkal végzik a mosást, el kell kerülni a már megtisztított részek újrafertőződését;
 - h*) a feltehetően fertőzött **berendezéseket, felszereléseket, tárgyakat és rekeszeket** le kell mosni, fertőtleníteni kell vagy meg kell semmisíteni;
 - i*) el kell kerülni a fertőtlenítési eljárást követő újrafertőződést;

j) az irányelv keretében megkövetelt takarítást és fertőtlenítést **dokumentálni** kell, annak megfelelőségét a hatósági állatorvos igazolja.

2. Speciális rendelkezések a fertőzött gazdaságok takarításáról és fertőtlenítéséről:

a) bevezető takarítás és fertőtlenítés:

aa) az **állatok leölése** közben minden szükséges intézkedést meg kell tenni, hogy elkerülhető legyen a klasszikus (afrikai) sertéspestis vírusának szétszóródása. Idetartozik többek között időszakos fertőtlenítőberendezés felállítása, védőruhák beszerzése, zuhanyozás, a használt berendezések, eszközök, felszerelések fertőtlenítése és a szellőzés áramellátásának felfüggesztése,

ab) a leölt állatok **hulláit** fertőtlenítőszerrel le kell permetezni,

ac) ha a testeket megsemmisítés céljából el kell távolítani a gazdaságból, zárt és csurgásmentes konténereket kell használni,

ad) amint a sertések hulláit ártalmatlanítás céljából eltávolították, a gazdaság azon részeit, ahol ezeket az állatokat elhelyezték, illetve a többi **épület, udvar** stb. azon részeit, amelyek fertőződött a leölés, levágás vagy post-mortem vizsgálat során, a 14. §-nak megfelelően jóváhagyott fertőtlenítőszerrel le kell permetezni,

ae) a **szöveteket vagy a vért**, amely a levágás vagy post-mortem vizsgálat, illetve az épületek, udvarok, eszközök stb. durva szennyeződésekor jut a felszínre, óvatosan össze kell gyűjteni, és a hullákkal együtt ártalmatlanítani kell,

af) a felhasznált fertőtlenítőszer legalább **24 órán át** a felületen kell hagyni;

b) végső tisztítás és fertőtlenítés:

ba) a trágyát és használt almot a 3. a) pontnak megfelelően kell kezelni és elszállítani,

bb) a felületekről a zsiradékot és szennyeződést zsíroldó szer alkalmazásával és a felületek hideg vízzel való lemosásával kell eltávolítani,

bc) a hideg vizes lemosás után további fertőtlenítőszeres permetezést kell alkalmazni,

bd) **hét nap után** a helyszínt zsíroldó szerrel kell kezelni, hideg vízzel leöblíteni, fertőtlenítőszerrel permetezni, majd ismét leöblíteni hideg vízzel.

3. A fertőzött alom, trágya és hígtrágya fertőtlenítése:

a) a trágyát és a használt almot **hőkezelés** céljára kazalba kell tenni, fertőtlenítőszerrel le kell permetezni, majd legalább **42 napon át** kell állni hagyni vagy meg kell semmisíteni **égetéssel vagy elföldeléssel**;

b) a hígtrágyát a fertőzött anyag utolsó hozzáadása után legalább **42 napig** kell tárolni, kivéve, ha a hatáskörrel rendelkező hatóság a hatósági állatorvos útmutatásai szerint engedélyezi a vírus megsemmisítése érdekében hatékony kezelés alá vett hígtrágya rövidebb tárolási idejét.

Az 1. és 2. pontok alóli felmentéssel, szabad tartású gazdaságok esetében, az illetékes hatóság különleges takarítási és fertőtlenítési eljárást fogadhat el, figyelembe véve a telep típusát és az időjárási körülményeket.

1.2.9. Mintavétel

1. A **vírusizolálást és az antigén kimutatást** elsősorban a **mandula és a lép** szöveteiből kell elvégezni. Kívánatos még legalább **két egyéb nyirokszövetből** is mintát venni, így

például a **garat mögötti, a fültő alatti, az áll alatti és a belfodri nyirokcsomókból, a csípőbéllel vagy a vesével együtt**. Minden egyes mintát külön leforrasztott műanyag tasakba kell helyezni, és címkével ellátni. A mintákat szivárgásmentes konténerekben kell szállítani és tárolni. A mintákat nem szabad lefagyasztani, hanem **4 °C-on** kell tartani, és késedelem nélkül meg kell vizsgálni.

2. A fehérvérsejtekből történő vírusizolálás céljára a vérmintákat **lázás vagy a betegség egyéb tüneteit mutató sertésekből** kell venni, alvadásgátlóként EDTA-t vagy heparint tartalmazó vérvételi csövekbe. A mintákat 4 °C-on kell tartani, késedelem nélkül a laboratóriumba küldeni, és a vizsgálatokat elvégezni.

3. Az ellenanyagok kimutatásának céljára szolgáló vérmintákat, amelyek segíthetnek egy klinikai eset tisztázásában, illetve szűrővizsgálatokban, a **fertőzöttségre gyanús vagy gyógyult, illetve az ilyenekkel kapcsolatba jutott állatokból** kell venni. A fertőzöttségre gyanús gazdaságokban levő **első 20** gyanús és/vagy az ezekkel érintkezett sertések mindegyikéből, valamint a **további állatok 25%-ából** kell vérmintát venni. Az ellenanyag nagy valószínűségi szinten történő kimutatása érdekében a gazdaság minden egyes egységéből kell a fentiek szerint mintákat venni.

1.2.10. Újratelepítést

A sertések újratelepítése a klasszikus sertéspestissel fertőzött gazdaságokba a takarítási és fertőtlenítési műveletek befejezését követő **30 nap** elteltével történhet. A sertések újratelepítésekor figyelembe kell venni az adott gazdaságban folyó gazdálkodás típusát, és az újratelepítést az alábbi eljárások valamelyike szerint kell végezni:

a) szabadtartású gazdaságok esetében a sertések újratelepítését **jelzősertések** betelepítésével kell kezdeni. A jelzősertéseket a hatósági állatorvos előírásainak megfelelően a gazdaság egész területén kell elhelyezni, és a gazdaságba történő betelepítést követő **40 nap** elteltével vett minták alapján, a diagnosztikai kézikönyv szerint, ellenanyagok jelenlétére meg kell vizsgálni. Ha egyik sertés sem termelt ellenanyagokat a klasszikus sertéspestis vírusával szemben, a teljes újratelepítés elvégezhető. Az újratelepített gazdaságból sertést elszállítani csak akkor lehet, ha a szerológiai vizsgálatok eredménye valamennyi sertés esetében negatív;

b) egyéb tartási formák esetén a sertések újratelepítésekor vagy az a) pontban előírt intézkedések alapján kell eljárni, vagy teljes újratelepítést kell végezni, feltéve, hogy

ba) az összes sertés **húsz nap alatt** érkezik a gazdaságba, és a sertések a korlátozás alatt álló zónán kívüli gazdaságokból származnak,

bb) az újratelepített sertéseket a diagnosztikai kézikönyv szerint szerológiai vizsgálatnak vetik alá. A vizsgálatához szükséges mintákat leghamarabb az utolsó sertés megérkezését követő **40 nap** elteltével kell levenni,

bc) a gazdaságból sertés nem szállítható el, amíg meg nem érkezik a szerológiai vizsgálatok negatív eredménye.

Ha **hat hónapnál hosszabb** idő telt el a takarítás és fertőtlenítés befejezése óta, a hatósági állatorvos a fentiekben leírtak alól a járványtani helyzet figyelembevételével eltérést engedélyezhet.

1.2.11. Az állami kártalanítást a leölt állatok és megsemmisített fertőzést közvetítő anyagok, eszközök, valamint tárgyak után

A KSP gyanújának bejelentést követően vagy járványügyi intézkedés következtében elhullott, illetve a járványügyi intézkedésként leölt állatok, az ártalmatlanításra került, illetve megsemmisített termékek, anyagok, eszközök és tárgyak tulajdonosát állami kártalanítás illeti meg. Ezen kívül állami kártalanítás jár a járványügyi intézkedések eredményes végrehajtása érdekében határozattal aktív közreműködésre kötelezett természetes személynek vagy jogi személynek, illetve a határozattal igénybe vett földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz vagy anyag tulajdonosának. A leölt állatok és ártalmatlanításra került, illetve megsemmisített anyagok, eszközök vagy tárgyak esetében a kártalanítás alapja az állat, anyag, eszköz vagy tárgy forgalmi értéke. Az aktív közreműködésre kötelezés és a földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz vagy anyag határozattal történő igénybevétele esetében a kártalanítás mértéke az elvégzett feladathoz, illetve az igénybevétel idejéhez és mértékéhez, valamint a közreműködéssel okozott kárhoz – ide nem értve az elmaradt hasznot – igazodik. Az állami kártalanításhoz - ideértve az állati eredetű melléktermékek ártalmatlanná tételéhez szükséges pénzügyi fedezetet is - évente a központi költségvetésben – a Agrárminisztérium fejezetben külön alcímként – kell tervezni és biztosítani.

Nem jár kártalanítás:

- a.) az országba tilalom ellenére vagy szabálytalanul behozott állatokért, valamint a tartásukkal kapcsolatos anyagokért, eszközökért és tárgyakért,
- b.) ha az állatbetegségre gyanús állapotát az állattartó vagy az élelmiszer vállalkozó nem jelentette, illetve az előírt kötelezettségeket megszegte,
- c.) ha tulajdonátruházással szerzett állat betegségéről fertőzöttségéről a tulajdonosnak az állat megszerzésekor tudomása volt,
- d.) ha a járványügyi intézkedésre az állattartó vagy élelmiszer-vállalkozás egyéb felróható magatartása miatt került sor,
- e.) a vadon élő állatokért, kivéve az engedéllyel befogott, legalább hat hónapja zárt körülmények között (vadasparkban, vadaskertben, vadfarmon) tartott vagy tenyésztett, továbbá a járványügyi intézkedésként diagnosztikai célból kilőtt vadat, és a védett állatokat;
- f.) trágyáért, aloméért,
- g.) az állategészségügyi jogszabályok megsértésével tartott szállított, forgalmazott állatért és termékért.

A kártalanítási összeget a **járási hivatal** határozatban állapítja meg. A határozatban megállapított összeget a határozat jogerőre emelkedését követő 60 napon belül ki kell fizetni.

1.2.12. Aktív közreműködésre kötelezést

Az ÉLTV értelmében az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv állatbetegség megelőzése, megállapítása, továbbterjedésének megakadályozása, kártételének csökkentése, felszámolása érdekében, továbbá a betegség természetéhez és elterjedtségéhez mérten a járványügyi intézkedés eredményes végrehajtása érdekében természetes személy vagy jogi személy aktív közreműködésre kötelezését rendelheti el. Ennek megfelelően szolgáltató állatorvosok, vadászok vagy egyéb természetes személyek aktív közreműködésére is lehetőség van. A törvény értelmében az államtól kártalanításra jogosult az aktív közreműködésre kötelezett természetes személy vagy jogi személy, amennyiben a kötelezésre kifejezetten az erre irányuló határozat alapján került sor.

Járványveszély esetén a megyei főállatorvos elrendelheti szolgáltató állatorvosok **közcélú igénybevételét**.

1.2.13. Földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz és anyag igénybevételét, használatát

Az ÉLTV értelmében az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv állatbetegség megelőzése, megállapítása, továbbterjedésének megakadályozása, kártételének csökkentése, felszámolása érdekében, továbbá a betegség természetéhez és elterjedtségéhez mérten a járványügyi intézkedés eredményes végrehajtása érdekében földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz és anyag igénybevételét, illetve használatát rendelheti el.

1.2.14. Különleges intézkedéseket rendkívüli élelmiszerlánc-eseménykor

Az ÉLTV 28. § d) pontja alapján a miniszter az élelmiszerlánc-felügyelet területén nagy nemzetgazdasági kárral fenyegető vagy közegészségügyi szempontból veszélyes állatbetegségek felszámolására állami pénzeszközökkel támogatott, az állatállományoknak a betegségtől való mentesítésére országos programot, valamint a betegség előfordulásának felmérésére ellenőrző, illetve monitoring-vizsgálati programot rendelhet el.

Az ÉLTV 52. § (3) bekezdésében foglaltak szerint nagy gazdasági kárral fenyegető, illetve nemzetközi kereskedelmet akadályozó fertőző állatbetegség kitörésekor - amennyiben azt a fertőző állatbetegség rendkívüli veszélye indokolja - a miniszter megtilthatja az élő állat, állati eredetű termék és élelmiszer, takarmány, továbbá járványos állatbetegség terjesztésére alkalmas egyéb áru Magyarország területéről történő kiszállítást, behozatalát, illetve a betegség terjedésének megállításához, valamint a betegség felszámolásához szükséges állat-járványügyi intézkedéseket foganatosíthat.

A miniszter az ÉLTV 28. § c) pontja alapján a járványügyi helyzet függvényében kezdeményezheti a térítés ellenében történő közcélú munkavégzés, a létesítmény, a szállító-, növényvédő és más eszközök, valamint anyagok igénybevételének, továbbá a rendvédelmi szervek közreműködésének elrendelését.

A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében a miniszternek az ÉLTV 28. § a)-d) pontjában, 52. § (3) bekezdésében, valamint 71. § (1) bekezdésében leírt feladatait átruházott hatáskörben az országos főállatorvos gyakorolja.

Az ÉLTV 42. § (4) bekezdése szerint az országos főállatorvos rendkívüli élelmiszerlánc-eseményre vonatkozóan állatjárványügyi intézkedést tartalmazó határozatot hozhat, amely határozatot a minisztérium hivatalos lapjában, honlapján, valamint a nemzeti hírügynökségen keresztül kell közzétenni.

2. fejezet

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

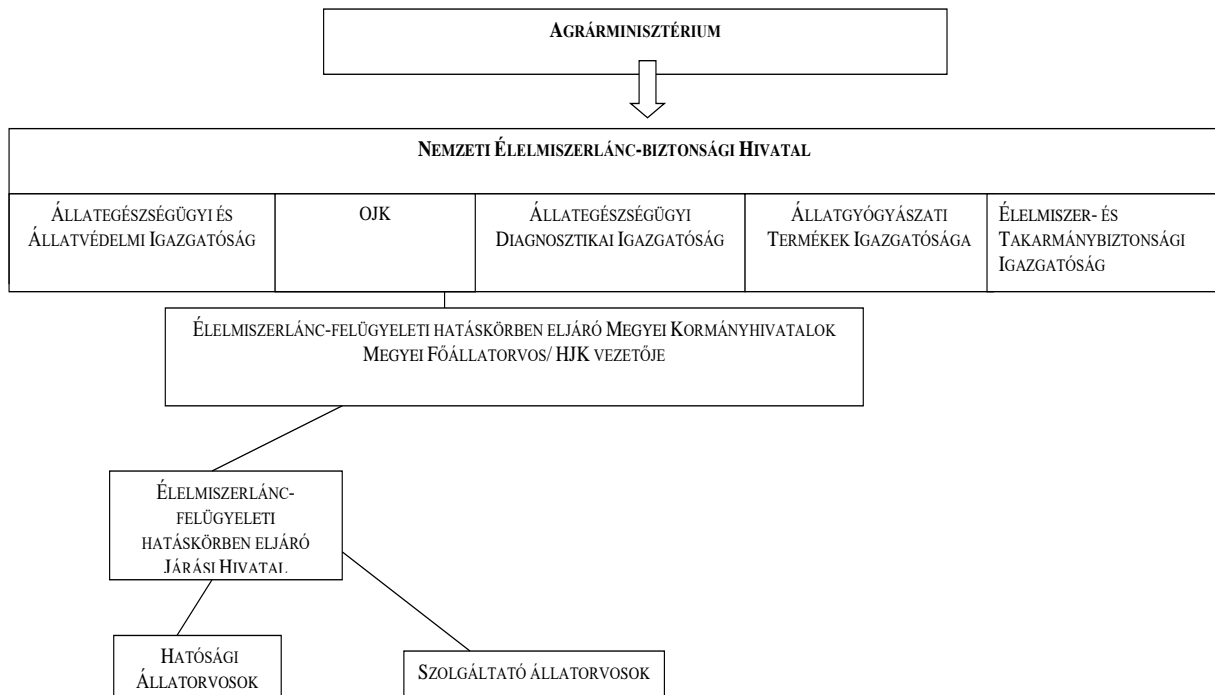
A KSP kitörésével kapcsolatban felmerült és igazolt költségeket az állam – a vonatkozó jogszabályokban meghatározott részletes szabályok szerint – fedezi, illetve megtéríti. A kormány a költségek fedezetét az éves költségvetésben, a Agrárminisztérium fejezetében elkülönített célleírányzattal - illetve szüksége esetén külön intézkedéssel - biztosítja. A kiadások főbb területei:

- Rendes működésen kívüli, a KSP kitörése miatt felmerült bérköltség és dologi költség;
- Vásárolt berendezések és fogyóeszközök költségei;
- Vészhelyzetek költségei;
- A leölés, az ártalmatlanítás, fertőtlenítés költségei;
- Az elhullott és leölt állatok, illetve megsemmisített tárgyak és eszközök után fizetett állami kártalanítási költségei;
- Igénybe vett földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz és anyag költsége;
- Jogi személyek és természetes személyek aktív közreműködésre kötelezésének költségei.
- Közélmű munkavégzés költségei;
- Fegyveres erők és rendvédelmi szervek költségei.

3. fejezet

IRÁNYÍTÁSI LÁNCOLAT

Az Állategészségügyi szolgálat intézményrendszere

A KSP megelőzését és leküzdését az Agrárminiszter az Országos Főállatorvos (OFÁ) útján irányítja.

Az OFÁ járványmentes időszakban a KSP megelőzésére irányuló tevékenységét a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalon (NÉBIH) keresztül végzi. A NÉBIH-n belül a KSP megelőzésével kapcsolatos tevékenység az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság (ÁAI) feladatkörébe tartozik. A feladat ellátása során az ÁAI együtt működik a NÉBIH-en belül az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósággal, az Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatósággal (továbbiakban: ÉTBI), a Állatgyógyászati Termékek Igazgatóságával (továbbiakban: ÁTI) és a Kockázatkezelési Igazgatósággal (továbbiakban: KKI).

Járványkitörést követően a betegség felszámolását az OFÁ az Országos Járványvédelmi Központ (továbbiakban: OJK) útján irányítja (lásd I. melléklet). Az OJK a helyi járványvédelmi központok munkáját közvetlenül irányítja. Azonban azokban az esetekben, amikor az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) szerint határozatot vagy végzést kell hozni, akkor azt az OJK vezetője az OFÁ nevében kiadományozza.

A helyi (megyei) járványvédelmi feladatokat járványmentes időszakban a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonságért felelős főosztályai látják el. Ezek elnevezése országosan nem egységes, a pontos elnevezéseket a II. melléklet tartalmazza.

A betegség kitörését követően a betegség felszámolását a helyi járványvédelmi központ irányítja. Azokban az esetekben, amikor a Ákr. szerint határozatot vagy végzést kell hozni, akkor azt a helyi járványvédelmi központ (továbbiakban: HJK) vezetője élelmiszerlánc-biztonságért felelős főosztály vezetője nevében kiadományozza.

A betegség hatósági megállapítását megalapozó laboratóriumi vizsgálatok elvégzése az NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságának (továbbiakban: ÁDI) feladata. Az adott területen történő első megállapításhoz a Nemzeti Referencia Laboratórium, az ÁDI budapesti laboratóriumának megerősítő vizsgálata szükséges.

A betegség hatósági megállapítása a járási főállatorvos feladata.

A betegség felszámolását a Nemzeti Szakértői Csoport segíti.

A hatékony védekezés megszervezésére a Kormány elrendelheti a rendvédelmi és a katasztrófavédelmi szervek közreműködését. Megyei szinten a kormányhivatalok biztosítják a katasztrófavédelmi szervek és az állategészségügyi szolgálat együttműködését. Az OJK köteles kapcsolatot tartani az Országos Tisztifőorvosi Hivatallal.

A hatósági intézkedésekről a járási főállatorvos és a megyei főállatorvos az érintett önkormányzatokat, állattartókat, a sertésstenyészéssel, sertésstartással kapcsolatban lévő vállalkozókat a helyben kialakult módon (helyi TV, kidobolás, honlap, média, stb.) értesíti. A sertések és sertések termékeinek közúti forgalomban történő ellenőrzésére a rendőrhatalóság segítségét kell kérni.

4. fejezet

ORSZÁGOS JÁRVÁNYVÉDELMI KÖZPONT (OJK)

Az OJK a NÉBIH szervezeti rendszerén belüli önálló és állandó szervezeti egységnek (igazgatóságnak) minősül.

Az OJK elhelyezése és elérhetősége:

NÉBIH Keleti Károly utcai telephelye

1024 Budapest, Keleti Károly u. 24.

Központi telefon: 06-1/336-9415, fax: 06-1/336-9018

e-mail: ojk@nebih.gov.hu

Az OJK feladatai:

- A járványkitörést követően irányítja a járványvédelmi stratégiát.
- Irányítja a helyi járványvédelmi központok munkáját.
- A járványügyi helyzetről és a megtett intézkedésekről, valamint a felmerülő költségekről folyamatosan tájékoztatja az országos főállatorvost.
- Kapcsolatot tart a Nemzeti Referencia Laboratórium szerepét betöltő Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósággal (ÁDI), az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatósággal, az Állatgyógyászati Termékek Igazgatóságával és a Kockázatkezelési Igazgatósággal.
- Naprakész nyilvántartást vezet az egyes ASP kockázati területekhez (fertőzött terület, valamint magas kockázatú, közepes kockázatú, alacsony kockázatú terület) tartozó vadgazdálkodási egységekről.
- A helyi járványvédelmi központok részére – kérésükre – kirendelés útján szakembereket biztosít.
- Az egész országban felügyeli az ASP megelőzésével és felderítésével kapcsolatos intézkedések végrehajtását, az egyes kockázati kategóriákra vonatkozó előírásoknak megfelelően.
- Intézkedik a fogékony állatok mozgásának szállításának fokozott ellenőrzéséről, szükség esetén korlátozásáról, előterjesztést tehet harmadik országokból fogékony állatok behozatalának tilalmára, illetve állati termékek behozatalának korlátozására, illetve tilalmára.
- Jelentést készít az Európai Unió Bizottságának és a Nemzetközi Állategészségügyi Hivatalnak (OIE).
- Kapcsolatot tart a rendészeti és katasztrófavédelmi szervezetekkel.
- Tájékoztatja az elektronikus és írott sajtót.
- Munkaidőn kívüli időszakokra és munkaszüneti napokra ügyeletet szervez.

- Eseménynaplót vezet.

Az OJK részére az alábbiakat kell biztosítani:

- Megfelelő helyiséget a személyzet elhelyezésére.
- A távközlési eszközöket, beleértve telefonokat (mobil), fénymásolókat, számítástechnikai eszközöket, számítógép hálózatot.
- Országos és megyei térképeket, elsősorban elelektronikus formában.
- A sertésállományokra, a vaddisznók számára és területi elhelyezkedésére, vágóhidakra, húsfeldolgozókra, hűtőházakra és állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzemekre vonatkozó adatbázist.
- Azon hatóságok és egyéb szervezetek címjegyzékét, melyeket a járványkitörésekről értesíteni kell.
- Országos médiák címlistáját.
- Azon személyek (állatorvosok) címlistáját, akik az OIE korábbi "A" listáján szereplő betegségek leküzdésében gyakorlati tapasztalatot szereztek (feltüntetve nyelvismeretüket és továbbképzésen való részvételüket), akik igénybe vehetők a nemzeti szakértői csoportban vagy a HJK-hoz kirendelhetők.

Az OJK személyi állománya:

- Vezetője a járványügyi igazgatás területén kiemelkedő gyakorlattal rendelkező állatorvos
- 2-4 fő megfelelő igazgatási gyakorlattal rendelkező állatorvos
- Egyéb - vadgazdálkodási, élelmiszerhigiéniai, térképész, informatikus – szakemberek (szükség esetén)
- Technikai segéderő (szükség esetén)
- Adminisztrátorok (szükség esetén)

Az OJK vezetőjét és állatorvosait az OFÁ jelöli ki a minisztérium, a NÉBIH, a betegséggel nem érintett megyék személyi állományából. Az OJK elhelyezésére, személyi állományára vonatkozó tervet járványmentes időszakban kell kialakítani. Meg kell határozni mely helyiségeket veheti igénybe és a felszerelést honnan csoportosítja át. Az OJK vezetőjét és állatorvos tagjait az OFÁ megbízólevéllel látja el.

5. fejezet

TERÜLETI JÁRVÁNYVÉDELMI INTÉZMÉNYEK

5.1. A megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági ügyekért felelős főosztálya (továbbiakban: megyei főosztály)

- 5.1.1. A megyei főosztály gondoskodik járványmentes időszakban a járványvédelem magas szinten tartásáról.
- 5.1.2. A megyei főosztály elkészíti a megye készenléti tervét.
- 5.1.3. A megyei főosztály gondoskodik az állattartók képzéséről, az állatorvosok betegséggel kapcsolatos továbbképzéséről.
- 5.1.4. A megyei főosztály megszervezi a megyei szimulációs gyakorlatokat.
- 5.1.5. A megyei főosztály gondoskodik a járványvédelemhez szükséges eszközök, anyagok tartalékolásáról.
- 5.1.6. A megyei főosztály feladata a járási főállatorvosoknak és a hatósági állatorvosoknak a járványvédelemhez szükséges alapvető eszközökkel, anyagokkal való ellátása.
- 5.1.7. A megyei főosztály gondoskodik a járási főállatorvosok és a hatósági állatorvosok mintavételi eszközökkel és bonceszközökkel való ellátásáról.
- 5.1.8. A megyei főosztály megszervezi az állatorvosok kommunikációs rendszerét, biztosítja az ehhez szükséges eszközöket.
- 5.1.9. A megyei főosztály gondoskodik megfelelő fertőtlenítő kapacitásról, fertőtlenítő anyagot készletez.
- 5.1.10. A megyei főosztály a munkaidőn kívüli időszakokra és munkaszüneti napokra ügyeletet szervez.

5.2. Helyi Járványvédelmi Központ (HJK)

- 5.2.1. A klasszikus sertéspestis megállapítását követően az OFÁ rendeli el a HJK létrehozását, azon megye/megyék esetében, ahol a KSP-t megállapították. AZ OFÁ akkor is elrendelheti a HJK felállítást, ha a megye területét a szomszédos megyében vagy tagországban elrendelt területi korlátozó intézkedések érintik. A HJK személyi és tárgyi feltételeit az megyei kormányhivatal köteles biztosítani.
- 5.2.2. A HJK vezetőjét és tagjait a megyei főállatorvos javaslatára a kormány megbízott nevezi ki. A feladatra alkalmas megyei szakemberek névsorát a megyei készenléti tervnek tartalmaznia kell. A HJK vezetőjét és tagjait a kormány megbízott megbízólevéllel látja el. A szakemberek felkészültségüknek olyannak kell lenni, hogy a járványkitörést követően a HJK az 5.3.3. pontban foglalt feladatait el tudja látni. A HJK tagjai a betegség megszűntéig más tevékenységgel nem foglalkozhatnak.
- 5.2.3. A megyei készenléti tervnek tartalmaznia kell a HJK helységeit, eszközeit, kommunikációs eszközeit, járműveit, fogyóeszközeit.
- 5.2.4. A helyi készenléti tervben rögzíteni kell, mely tevékenységet kivel kívánják szerződéses szolgáltatás keretében rendezni.
- 5.2.5. A HJK részére biztosítani kell:
 - a fogékony állattartó telepek listáját és naprakész adatokat a fogékony állatlétszámról
 - kimutatást a vaddisznók létszámáról vadgazdálkodási egységenként,
 - vadászatra jogosultak listáját
 - vágóhidak, húsüzemek listáját,
 - állati eredetű melléktermék feldolgozók listáját,

- sertéskereskedők listáját,
- a szállító eszközökkel, földmunka gépekkel rendelkezők listáját

5.2.6. A HJK részére biztosítani kell a megye és a települések térképét, elsősorban elektronikus formában.

5.2.7. A HJK részére biztosítani kell a szükséges nyomtatványokat.

5.2.8. A HJK részére a fentieket a megyei kormányhivatal biztosítja.

5.3. A HJK feladatai

5.3.1. A HJK-t az OJK irányítja és ellenőrzi.

5.3.2. A HJK feladatait a megyei főosztály és a járás apparátusával, valamint kirendelt állatorvosokkal hajtja végre.

5.3.3. A HJK

- irányítja a járványügyi nyomozást,
- felügyeli az állatok leölését és ártalmatlanítását,
- jóváhagyja a takarítási és fertőtlenítési tervet,
- az elásási helyszíneket egyezteti a környezetvédelmi hatósággal
- javaslatot tesz a védőkörzet és a megfigyelési körzet területére,
- irányítja a védőkörzet és a megfigyelési körzet területén az állományok szűrését, ellenőrzi a zárlati intézkedések betartását,
- kidolgozza a zártvágás rendszerét,
- együttműködik a szakértői csoporttal,
- eseménynaplót vezet,
- folyamatosan jelent az OJK-nak és a megyei főállatorvosnak,
- kapcsolatot tart a vadászati hatósággal
- kapcsolatot tart a tájegységi fővadászokkal
- kapcsolatot tart a helyi médiával,
- kapcsolatot tart a megyei rendőrfőkapitánysággal,
- folyamatos szolgálatot szervez (ügyelet, készenlét).

5.4. A HJK személyzete:

- Vezetője a járványügyi igazgatás területén nagy gyakorlattal rendelkező állatorvos (a megyei készenléti tervben meg kell nevezni az e feladatra javasolt személyt vagy személyeket!)

- Állatorvos tagjai (2-3 fő, a megyei készenléti tervben meg kell nevezni az e feladatra javasolt személyt vagy személyeket!)

- Kisegítő személyzet (gépkocsi vezető, adminisztrátor: a megyei készenléti tervben meg kell nevezni az e feladatra javasolt személyt vagy személyeket!)

6. fejezet

NEMZETI SZAKÉRTŐI CSOPORT

6.1 Az OFÁ az állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző szolgálat fertőző betegségek megelőzésében és leküzdésében jártas igazgatási és laboratóriumi szakembereiből, továbbá szükség esetén oktatással vagy kutatással foglalkozó állatorvosokból, virológusokból vagy biológusokból, vadgazdálkodási illetve egyéb szakemberekből folyamatosan működő nemzeti szakértői csoportot (továbbiakban: szakértői csoport) hoz létre. A szakértői csoport feladata, hogy szakmai háttérrel biztosítson a KSP megelőzéséhez, szükség esetén leküzdéséhez, különös tekintettel a leküzdés során alkalmazandó eljárások tökéletesítésére és továbbfejlesztésére.

6.2 Járványkitörés esetén az OFÁ összehívja a szakértői csoportot azért, hogy az a járványügyi helyzet ismeretében elemezze a meghozott intézkedéseket és szükség esetén javaslatot tegyen azok módosításra vagy kiegészítésére. A Szakértői Csoport a munkát egy – vagy szükség esetén – több ülésen végzi el. A szakértői csoport a hatékony munkavégzés érdekében néhány fős akciócsoportokat, illetve munkacsoportokat is létrehozhat, amelyek két szakértői csoport ülés között szakértői támogatást nyújtanak OFÁ-nak, az OJK-nak és a HJK-nak.

6.3 A szakértői csoport az ülésen kialakított véleményéről – szavazást követően - határozati javaslatokat hoz, amelyet a szakértői csoport ülésen kijelölt tagok aláírásukkal hitelesítenek. Az akciócsoportok, illetve munkacsoportok ülésein hozott megállapításokat a szakértői csoport vezetője foglalja írásba. Az akciócsoportok, illetve munkacsoportok a szakértői csoporthoz hasonlóan határozati javaslatot is hozhatnak.

6.4 A szakértői csoport ülésen legalább az alábbiakra kell kitérni:

6.4.1. Állattartó telepen (ideértve a vadfarmot is) történt kitörés esetében

6.4.1.1. A HJK-tól kapott tájékoztatás alapján

- a fertőzött telep helyére és a közvetlen környezet sertésállományára,
- a fertőzött telep sertéslétszámra, korcsoportos bontásban,
- a telepen alkalmazott tenyésztési módszerre,
- a telepen található nem fogékony állatok fajára és számára,
- a fertőzött telepről mennyi és milyen mintát küldtek már az ÁDI-ba beleértve a vizsgálatok eredményét is
- elhullott állatok számára
- a járványügyi nyomozás eredményére

6.4.1.2. A kapott adatok elemzést alapján kialakított szakmai véleményre, így különösen

- a fertőzés valószínű eredetéről,
- a fertőzés behurcolásának feltételezhető időpontjáról,
- a fertőzés veszélyének leginkább kitett telepekről,
- a járványtani nyomozás eddigi állásáról,
- a további mintavétel szükségességéről, illetve módjáról,
- a betegség tovaterjedésének megakadályozására teendő legsürgősebb intézkedésekről,
- állati hullák ártalmatlanításának módjáról.

6.4.2. Vaddisznó állományban történő megállapítás esetén (ideértve a vadaskertben vagy vadsparkban tartott vaddisznókat is)

- a járványhelyzet alapján a fertőzött terület és azon belül a szigorúan korlátozott terület meghatározására figyelemmel a kockázatelemzés eredményére,
- a magas kockázatú, közepes kockázatú területek meghatározására figyelemmel a kockázatelemzés eredményére,
- a fertőzött területen az ASP rendeletben előírtakon túl alkalmazandó intézkedésekre, amelyek magukban foglalhatják a vaddisznó és egyéb fajok vadászatának felfüggesztését, vagy korlátozását, elsősorban a megállapított esetek közvetlen környezetében,
- a járványügyi helyzetnek megfelelően a megyei kormányhivatalnak adott, a betegségtől való mentesítésre vonatkozó terv (Mentesítési terv) összeállításával kapcsolatos javaslatokra, különös tekintettel azokra az intézkedésekre, amelyek elősegíthetik a betegség felszámolását, így az elhullott vaddisznók szervezet keresésére, az állomány gyérítést szolgáló diagnosztikai kilövésre, az elhullott és diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznók testének, illetve vadászat esetén a kilőtt egyedek zsigereinek összegyűjtésre és ártalmatlanításra;
- fertőzött területen, valamint a magas kockázatú, közepes kockázatú és alacsony kockázatú területeken végrehajtandó megerősített passzív surveillance és aktív (célzott) surveillance program végrehajtására.

6.5. A szakértői csoport összetétele:

Vezetője:

- az OFÁ által kijelölt – kiemelkedő szakmai ismeretekkel és járványügyi igazgatási gyakorlattal rendelkező – állatorvos.

Tagjai:

- az OJK képviselői,
- a NÉBIH ÁDI képviselői,
- a NÉBIH KKI
- az érintett megyei főállatorvosok és HJK vezetők
- sertéstartással és vadgazdálkodással foglalkozó érdekképviselők képviselői
- kiemelkedő szakmai ismeretekkel és járványügyi igazgatási ismeretekkel rendelkező állatorvosok
- oktatással vagy kutatással foglalkozó állatorvosok, biológusok, vadbiológusok vagy egyéb szakemberek

A szakértői meghívás lehet intézményi szakértői meghívás, illetve egyéni szakértői meghívás. Egyéni szakértői meghívás esetén általában személyes részvétel szükséges. Intézményi szakértői felkérés esetén a vezető és témával foglalkozó kollégája vagy kollégái vehetnek részt az ülésen, de egyéb halaszthatatlan elfoglaltság esetén a meghívott vezető személyes részvétele nem feltétlenül szükséges. Szavazáskor az intézményi szakértőknek intézményenként egy szavazata van, függetlenül attól, hogy hány fő képviseli az adott intézményt.

6.6 A szakértői csoport - valamint a szakértői csoporton belül létrehozott akciócsoportok, munkacsoportok – üléseinek megszervezése és az ülések vezetése, illetve koordinálása a szakértői csoport vezetőjének a feladata. A szakértői csoport vezetőjének feladataihoz tartozik továbbá a szakértői csoport képviselője két ülés közötti időszakban.

6.7 Az ülések helyszínét és szükséges technikai feltételeket a NÉBIH biztosítja.

6.8 Szükség esetén a szakértői csoport tagjai az OFÁ megbízásából továbbképző értekezleteket és tanfolyamokat tarthatnak.

7. fejezet

A KSP LEKÜZDÉSÉRE VONATKOZÓ UTASÍTÁSOK, A BETEGSÉG GYANUJÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSA ÉS A JÁRVÁNYÜGYI NYOMOZÁS

7.1. A KSP járvány leküzdésére érvényben lévő utasítások teljes köre megtalálható a *III. mellékletként* csatolt szolgálati szabályzatban.

7.2. A szakértői csoport kijelölt tagjai által az ASP és a klasszikus sertéspestis (KSP) gyanújának megállapításához, a szolgáltató és hatósági állatorvosok számára összeállított útmutatót a *VII. számú melléklet* tartalmazza.

7.3. A járványügyi nyomozásnál használandó kérdőív a *VIII. mellékletben* található.

7.4. Az diagnosztikai kézikönyv IV. fejezetét – amelynek egyes szakaszaira több esetben is hivatkozás történik - a *IX. melléklet* tartalmazza.

7.5. A különböző gyakorisági, illetve szeroprevalencia szintek esetén a minimális mintaszám meghatározása szolgáló táblázatot a *VI. melléklet* tartalmazza.

8. fejezet

A KSP REFERENCIA LABORATÓRIUMA

8.1. Klasszikus Sertéspestis Nemzeti Referencia Laboratórium:

**NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága Központi Laboratóriuma
(NÉBIH ÁDI)**

Budapest

Tábornok u. 2.

és a kísérleti sertések fertőzésére rendelkezik megfelelő feltételekkel a

**NÉBIH Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága
(NÉBIH ÁTI)**

Budapest
Szállás u. 8.

A diagnosztikai laboratóriumok listáját a *X. melléklet* tartalmazza.

8.2. A KSP megállapítása az ÁDI lelete alapján a járási főállatorvos feladata. Az adott területen való első megállapításhoz az NRL megerősítő vizsgálata szükséges.

8.3. Az ÁDI ügyeleti és készenléti szolgálata lehetővé teszi a minták folyamatos fogadását és feldolgozását. A vizsgálatokat az OIE Szárazföldi Állatokra vonatkozó Diagnosztikai Módszerek és Oltóanyagok Kézikönyvében, illetve a KSP Diagnosztikai Kézikönyvben leírt módszerekkel végzi.

8.4. A KSP gyanúja esetén ÁDI kaposvári diagnosztikai laboratóriuma a vizsgálati anyagot az ÁDI központi laboratóriumába küldi. Az ÁDI debreceni diagnosztikai laboratóriuma kórtani és PCR vizsgálatokat is végez KSP gyanú esetén.

8.5. Az ÁDI területi laboratóriumai részt vesznek a KSP felderítésére irányuló szerológiai vizsgálatok végzésében.

8.6. A Nemzeti Referencia laboratórium a vizsgálatok eredményéről haladéktalanul értesíti:

- az Országos Főállatorvost,
- Országos Járványvédelmi Központot,
- a NÉBIH ÁAI igazgatóját,
- a beküldés helye szerint illetékes megyei főállatorvost, illetve HJK-t,
- a beküldő állatorvost.

8.7. Közösségi klasszikus sertéspestis referencia laboratórium:

Institut für Virologie der Tierärztlichen Hochschule Hannover (TiHo)

Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover

Institut für Virologie

30559 Hannover
Bünteweg 17

Tel.: +49 511 953-8841

Fax: +49 511 953-8898

9. fejezet

HUMÁN ERŐFORRÁS

9.1. A megyei főosztály nyilvántartja azokat a megyében dolgozó állatorvosokat, akik a KSP leküzdésében igénybe vehetők. E nyilvántartást a megyei főállatorvos az OJK-nak elektronikus úton megküldi.

9.2. Járványveszély esetén a szolgáltató állatorvosokat elsősorban az ÉLTV 51. § (3) bekezdésének q) pontja alapján aktív közreműködésre vonatkozó határozattal kell kirendelni. Ezen felül lehetőség van még az illetékes megyei főállatorvos által elrendelt közcélú munkavégzésre is, a törvény 53. § (3) bekezdés szerint – a Magyar Állatorvosi Kamarával kötött - megállapodás alapján, díjfizetés és költségtérítés ellenében igénybe vehető. A szolgáltató állatorvos a közcélú igénybevételnek köteles eleget tenni, amelynek végrehajtása során közfeladatot lát el, és a hatósági állatorvost megillető védelemben részesül.

9.3. Segéderőt is elsősorban a törvény 51. § (3) bekezdésének q) pontja alapján aktív közreműködésre vonatkozó határozattal kell kirendelni. Ezen felül a HJK javaslatára a megyei kormányhivatal vagy a járási hivatal a munkaügyi szabályok betartása mellett közvetlenül alkalmazhat, vagy munkaerő közvetítéssel foglalkozó szervezettől igényelhet ilyen személyeket, ha ennek fedezete biztosított.

9.4. A kirendelt szakemberek és az alkalmazott segéderő költségeinek elszámolását a megyei kormányhivatal illetékes részlege végzi. Az aktív közreműködés esetén, az ÉLTV 55. § (1) bekezdése c) pontja értelmében az államtól kártalanításra jogosult az 51. § (3) bekezdés q) pontjában meghatározott jogi személy, illetve természetes személy, amennyiben a kötelezésre kifejezetten az erre irányuló határozat alapján került sor.

10. fejezet

ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK

10.1. A hatósági állatorvosokat a főosztály ellátja:

- személyi védőfelszereléssel (gumicsizma, vízhatlan ruha, gumikesztyű)
- személyi fertőtlenítéshez szükséges anyagokkal és eszközökkel,
- diagnosztikai eszközökkel, bonceszközökkel,
- mintavételhez szükséges eszközökkel.

10.2. A 10.1. pontban felsorolt anyagokat és eszközöket a megyei főosztály készletezi olyan mennyiségben, hogy az járványkitörés esetén a kirendelt szakemberek hatékony és biztonságos munkavégzését biztosítani tudja. Célszerű ezeket a készleteket elkülönítetten kezelni, hogy szükség esetén a HJK részére könnyen átadható legyen.

10.3. A járványkitörést követően a szükséges fertőtlenítő szereket és eszközöket a megyei főosztály a HJK rendelkezésére bocsátja. Hiány esetén – a HJK jelzése alapján – az OJK intézkedhet a hiányzó eszközök és fertőtlenítőszeresek más megyéből való átcsoportosításáról is.

10.4. Az állatok leöléséhez szükséges eszközöket és berendezéseket a megyei főosztály biztosítja. Hiány esetén – a HJK jelzése alapján – az OJK intézkedhet a hiányzó eszközök más megyéből való átcsoportosításáról is.

10.5. A szükséges anyagok és eszközök beszerzésére – különös tekintettel a KSP megállapítást követő időszakot - szükség esetén alkalmazható a törvény 51. § (3) bekezdésének p) pontja alapján történő igénybevitel. Ebben az esetben az igénybevitelért az államtól kártalanításra jogosult a földterület, jármű, épület, berendezés, eszköz és anyag tulajdonosa, használója, amennyiben az igénybevitelre, illetve használatra kifejezetten az erre irányuló határozat alapján került sor.

11. fejezet

KÉPZÉS ÉS A BETEGSÉGGEL KAPCSOLATOS KÉSZENLÉT

11.1. A betegséggel kapcsolatos ismeretek felelevenítését és a betegségre vonatkozó esetleges újabb tudományos eredmények közzétételét szolgáló képzés nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az afrikai sertéspestis kitörése esetén a betegség a lehetséges legrövidebb időn belül megállapításra kerüljön és így a leküzdést szolgáló intézkedések meghozzák a várt eredményt.

11.2. A betegséggel kapcsolatos képzésen kívül szükség van a betegség leküzdést szolgáló intézkedések begyakorlására szolgáló szimulációs gyakorlatokra. A szimulációs gyakorlat során a betegség egy vagy több kitörés feltételezését követően a - csoportokba osztott - résztvevőknek az a feladatuk, hogy megtegyék a betegség leküzdést szolgáló intézkedéseket. A gyakorlat általában több napig tart és általában magában foglalja a feltételezett kitörés helyszínének meglátogatását, illetve egyes intézkedések gyakorlati végrehajtását is. A résztvevőknek a helyszínen szerzett tapasztalatok figyelembevételével kell megtenniük a

további intézkedéseket. A szervezők végül elemzik a csoportok munkáját, majd a résztvevőkkel együtt kiértékelik azt.

11.3. A 11.1. és a 11.2. pontokban foglaltak gyakorlati végrehajtása érdekében a következő intézkedéseket kell megtenni:

11.3.1. Öt évente egyszer kell tartani országos KSP szimulációs gyakorlatot. Az országos szimulációs gyakorlatot olyan időtartamra kell szervezni, amely lehetővé teszi helyszíni intézkedések (pl. klinikai vizsgálat, kórbonctani vizsgálat, mintavétel, mintaküldés, helyi zárlat, leölés, kártalanítás, ártalmatlanítás és fertőtlenítés) végrehajtását vagy modellezését, továbbá a betegség leküzdésére vonatkozó intézkedések (védőkörzet, megfigyelési körzet, járványügyi nyomozás, jelentések és kommunikáció) kidolgozását. Az országos szimulációs gyakorlat – az Országos Főállatorvos döntése alapján - az EU valamely szomszédos tagországával vagy más szomszédos országgal közösen is tartható. Az országos szimulációs gyakorlat évében (vagy az azt követő 12 hónapon belül) kell megtartani a klasszikus sertéspestisre vonatkozó – ötévente legalább egyszer esedékes - országos továbbképzést is, amely szükség esetén a szimulációs gyakorlattal együtt is tartható.

11.3.2. Minden megyében öt évente egyszer kell tartani megyei KSP szimulációs gyakorlatot. A legcélravezetőbb az, ha a megyei gyakorlatot az országos gyakorlatot követő egy éven belül tartják meg. Ha lehetőség van rá a megyei szimulációs gyakorlat is legyen több napos, de ha ez nem oldható meg elfogadható az egy napos gyakorlat is.

11.3.3. Minden megyében a megyei szimulációs gyakorlatokon túl még öt évente legalább egy KSP-vel kapcsolatos továbbképzést kell tartani, ezek során a betegséggel kapcsolatos ismeretek összefoglalása mellett röviden ki kell térni az igazgatási kérdésekre is, különös tekintettel az alábbiakra:

- KSP kórjelzése
- fertőzött telepen végzett eljárások (leölés, ártalmatlanítás, fertőtlenítés),
- a védő körzet és a megfigyelési körzet területén végzett eljárások,
- a betegséggel kapcsolatban végzett tevékenységek dokumentálása,
- a közvélemény tájékoztatásának módszerei.

11.4. Valamennyi szimulációs gyakorlatot és továbbképzést dokumentálni kell.

12. fejezet

A KÖZVÉLEMÉNY TÁJÉKOZTATÁSA

12.1. A KSP megelőzésének, illetve fellépése esetén eredményes leküzdésének alapvető feltétele az állattartók, a vadászok és a lakosság együttműködése a betegség megelőzéséért

illetve leküzdéséért felelős szakmai szervezetekkel. El kell érni, hogy az állattartók ismerjék az egyes fertőző betegségek legfontosabb tüneteit (szaksajtó, megyei média, gazdaképzés, stb.) El kell érni, hogy minden állattartó sertésállományának állategészségügyi ellátásáról folyamatosan gondoskodjon.

12.2. A betegséggel kapcsolatos ismereteket a NÉBIH honlapján bárki számára elérhetően szerepeltetni kell.

12.3. A közvéleményt a fertőző betegségek kitörésének kockázatáról rendszeresen tájékoztatni kell. Tájékoztatni kell a közvéleményt a korlátozó intézkedések szükségességéről, várható időtartamáról, a betegség közegészségügyi vonatkozásairól

13. fejezet

A KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS JÁRVÁNYTANA

13.1. Kóroktan

13.1.1. A klasszikus sertéspestis vírus (classical swine fever virus, CSFV; species Pestivirus C; genus Pestivirus; family Flaviviridae; rendbe nem besorolt) burkos RNS vírus.

13.1.2. A vírus **ellenállóképesége** igen nagy. A vírus hideg, nedves, és fehérjedús környezetben hosszabb ideig fertőzőképes marad. Húsban és vérben a vírus 50°C-on 3 napig, 37°C-on 7-15 napig, hűtőhőmérsékleten legalább 30 napig, míg -70°C-on akár 4,5 évet is túlél. Ugyanakkor érzékeny a gyors hőmérséklet-változásokra, mint például a felolvasztásra, majd az újra lefagyasztásra. A hőmérsékletnek a vírus inaktiválására gyakorolt hatását nagymértékben befolyásolja az a közeg, amiben a vírus található. A feldolgozott húsárúkban, mint például a szalámi, 90 napos túlélési rátáról számoltak be, míg az ibériai sonkában még 252 nap után is találtak fertőzőképes virionokat. A vírus az 5 és 10 közötti pH tartományban stabil, ugyanakkor az ennél savanyúbb környezetben az inaktivációja hőmérsékletfüggő: pH 3 alatt és 60°C fölött fél óra, 80°C-on 5 perc kell a teljes inaktiválódáshoz. A vírus a pH 10 feletti lúgos vegyhatással szemben különösen érzékeny. Rothadó hullákban 1-2 hétig, bélsárban és vizeletben 20 °C-on 2 hétig, 4 °C alatt 6 hétig fertőzőképes maradhat.

13.1.3. Európában a sertések természetes úton legfőképpen az orr- és szájnyíláson keresztül, a fertőzött sertésekkel való közvetett vagy közvetlen érintkezés vagy vírussal fertőzött takarmány fogyasztása révén **fertőződnek**. Vemhes kocákban a vírus bejut a malacokba, ezt követően elvetélnek, vagy gyenge, életképtelen, ill. immuntoleráns malacok jöhetnek világra. A vírus elsődlegesen a mandulák kriptáinak epithel sejtjeiben szaporodik el, majd ezt követően a környező limfoid szövetbe szóródik. A regionális nyirokcsomókat a nyirokérrendszeren keresztül éri el, ahol tovább szaporodik. A vérben a vírus a fertőzést

követő 24 órán belül jelenik meg, s a véráram segítségével jut el a másodlagos szaporodási helyekre, azaz a lépbe, a csontvelőbe és a zsigeri nyirokcsomókba. A kapillárisok falában az endothel sejtekben elszaporodva a vírus azok elfajulását okozza.

A fertőzés legfontosabb forrásai:

- élő fertőző sertés és váladékai
- nyers sertéshús
- fagyasztott sertéshús
- nyers pácolt sertéshúskészítmények
- konyhai hulladék (moslék)
- ragályfogó tárgyak
- élő vaddisznó
- vaddisznó-termékek

13.1.4. A **lappangási idő** az egyes állatok esetében körülbelül 3-6 nap, de akár 2-4 hét is lehet. Az állatok már a fertőződést követő 24 óra után is üríthetik a vírust.

13.1.5. A betegség

- heveny (túlheveny) és
- krónikus, valamint
- enyhe, gyenge virulenciájú törzsek okozta

formában fordul elő, a különbség főként a vírus fertőzőképességétől függ.

13.1.6. A fertőzést követően klinikailag tünetmentessé váló sertések egy része tartósan vírushordozóvá válhat.

13.2. Heveny forma

13.2.1. Túlheveny esetben a sertések hirtelen elhullanak, a bonclelet negatív, vagy kevés pontszerű vérzés van a vese kéregállományában és a savóshártyák alatt.

13.2.2. A magas (40,5-41°C) láz fellépése rendszerint a betegség első klinikai tünete, amelyet levertség és étvágytalanság kísér. A sertések mozgása koordinálatlanná válik, és az állatok összebújnak. A kocák vemhességük bármely fázisában elvetélhetnek. Némely sertésnél hányás vagy bélsárpangás, majd ezt követően véres hasmenés fordulhat elő. A bőrön vérbő vagy vérzékes területek figyelhetők meg, benne pontszerű vérzések, főleg a végtagokon és a füleken. A nyálkahártyák kipirultak, váladékoznak. A váladékok vércsíkot tartalmazhatnak. A megbetegedést követően az elhullási ráta 10-30 %.

13.2.3. **Kórbonctanilag** a heveny esetekben a vérerek súlyos általános megbetegedése következtében a bőr és a szervek bővérűek, a bőrben és a szervek savós hártájára alatt vérzések találhatók. A vesén a vérzések a tok alatt, a vese kéregállományában kifejezettek. A nyirokcsomók különösen a kérgi részen sötétvörösek, vérrel átitatottak. A tüdőben vérzékes-kruppos tüdőgyulladás figyelhető meg. A lép normális, széli részén infarctusok találhatók. A tonsillákban elhalások vannak, és a vastagbél nyiroktüszőiből kiinduló, koncentrikus rajzolatú diptheroid pörkök (butonok) észlelhetők. Az agyvelő fehér- és szürkeállományában szövettanilag a kis artériák gyulladása, perivascularis ödéma és vérzések figyelhetők meg.

13.3. Idült forma

A betegség idült formája ritka. Csak 1-1 állaton mutatkozó étvágytalanságban, fejlődésben való visszamaradásban, időszakos láz és hasmenés jelentkezésében nyilvánul meg.

13.4. Enyhe, gyenge virulenciájú törzsek okozta forma

Enyhe, átmeneti láz és étvágytalanság jellemzi, de akár tünetmentesen is átvészeltethetnek és válhatnak szeropozitívokká.

13.5. Elkülönítő kórjelzés

A klasszikus sertéspestis heveny formája az afrikai sertéspestiséhez nagyon hasonló klinikai és kórtani kép kialakulásához vezet. A bőrön és füleken lévő vérzések a heveny klasszikus vagy afrikai sertéspestis gyanúját keltik. Gondolni kell rá bármely lázzal járó enterális vagy légúti tünetegyüttes esetén is, amely nem reagál antibiotikus kezelésre. Az elkülönítés szempontjából fontos betegségek:

afrikai sertéspestis,
sertésorbánc,
sertések szaporító- és légzőszervi tünetegyüttese (PRRS),
Aujeszky-betegség,
kumarin mérgezés,
purpura haemorrhagica,
választott malacok cirkovírus okozta sorvadása (PMWS),
sertések bőrgyulladásos és vesekárosodásos tünetegyüttese (PDNS),
malacparatífusz,
Actinobacillus okozta pleuropneumonia,
Pasteurella multocida okozta tüdőgyulladás.

14. fejezet

ADATBÁZIS

I. OJK

- A megyei főosztályok létszámadatai
- Járási hivatalok nyilvántartása
- Szakértői Csoport tagjai
- HJK tagjai
- Nagylétszámú sertéstelepek listája
- Települések sertéstartó udvarainak száma

- Települések sertéslétszáma
 - Vágóhidak, húsfeldolgozók, vadfeldolgozók
 - Állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzemek listája
 - Környezetvédelmi hatóság címlistája
 - Médiák címlistája (országos)
 - ORFK címlistája
 - Állategészségügyi határállomások listája, elérhetősége
 - Értesítendő hatóságok és szakmai érdekvédelmi szervezetek listája, elérhetősége
 - Térképek, elektronikus vagy az alábbi léptékű papír alapú
- országtérkép 1:150.000
 - megyetérkép 1:150.000
 - települések térképei 1:15000

II. HJK

- A főosztály felügyelete alá tartozó állatorvosok
- A főosztály felügyelete alá tartozó segéderők
- Nagylétszámú sertéstelepek és sertéslétszámuk
- Települések kislétszámú sertéstartó udvarainak száma és sertéslétszáma
- A vaddisznó létszám vadgazdálkodási egységenként
- A megye vágóhídjainak, húsfeldolgozóinak, állatkereskedőinek, állati eredetű melléktermékeket gyűjtő és feldolgozó üzemeinek listája
- Címjegyzék:
 - Megyei Rendőrfőkapitányság
 - Városi Rendőrkapitányság
 - Megyei kormányhivatal munkavédelemért felelős főosztálya
 - Megyei kormányhivatal Környezetvédelemért, Természetvédelemért felelős főosztálya
 - Települési önkormányzatok
 - Megyei önkormányzat
 - Vadászatra jogosultak
 - Szomszédos megyék élelmiszerlánc-biztonságért felelős főosztályai
 - Amennyiben gázzal való leöléshez rendelkeznek eszközzel a Dissous gáztelepek listája a nyitvatartási időikkel
 - Földmunkagépek és szállítójárművek listája
- Térképek, elektronikus vagy az alábbi léptékű papír alapú
 - Települések térképe (1:15.000)
 - Megyetérkép (1:150.000)

16. fejezet

SZANKCIÓK

Az élelmiszerlánc felügyeleti bírság az ÉLTV 63. § (1) bekezdésének megfelelően és a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 361. §-a szerint:

„Aki

a) a zárlati kötelezettség alá tartozó fertőző betegség behurcolásának vagy terjedésének megakadályozása végett elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályait megszegi,

b) járvány idején az elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályait megszegi,

c) a fertőző állatbetegségek vagy növényi zárlati károsítók be- és kihurcolásának, valamint terjedésének megakadályozása vagy előfordulásának felszámolása végett elrendelt növényegészségügyi vagy állatjárványügyi intézkedés szabályait megszegi, vétség miatt elzárással büntetendő.”

MELLÉKLETEK

I. Melléklet: ÉRTESÍTENDŐ SZERVEZETEK LISTÁJA ÉS ELÉRHETŐSÉGEI

BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság	főigazgató	okf.titkarsag@katved.gov.hu
Állatorvostudományi Egyetem	rektor	rektor@univet.hu; sotonyi.peter@univet.hu;
Nemzeti Népegészségügyi Központ	országos tisztifőorvos	tisztifoovos@nnk.gov.hu;
Baromfi Termék Tanács	elnök, igazgató	csorbai.attila@magyarbaromfi.hu; titkarsag@magyarbaromfi.hu
megyei és fővárosi kormányhivatalok	kormány megbízottak	ld. külön táblázatban
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	elnök	ugyvez@nak.hu; kozpont@nak.hu
Magyar Állatorvosi Kamara	elnök	maok.elnok@t-online.hu; maok@t-online.hu
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület	ügyvezető igazgató	mme@mme.hu, halmos.gergo@mme.hu
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, Záhony, Röszke, Eperjeske állategészségügyi határállomások	határállomás vezető	bud-aeu@pest.gov.hu; zahonyhatar@szabolcs.gov.hu; aeu.roszke@csongrad.gov.hu; eperjeskehatar@szabolcs.gov.hu
Magyar Közúti Fuvarozók Egyesülete	elnök	posta@mkfe.hu
Nemzeti Adó- és Vámhivatal	vámszakmai főigazgató	nav_kozpont@nav.gov.hu
Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	főosztályvezető	<u>orszagoszoldhatosag@pest.gov.hu</u>

II. Melléklet: KORMÁNYMEGBÍZOTTAK LISTÁJA ÉS ELÉRHETŐSÉGEI

Megye	Cím	E-mail
Budapest város kormány megbízottja	1364 Bp., Pf.: 234	budapest@bfkh.hu
Pest megye kormány megbízottja	1364 Budapest, Pf.: 270.	pest@pest.gov.hu
Bács- Kiskun megye kormány megbízottja	6001 Kecskemét, Pf. 226.	kormanyhivatal@bacs.gov.hu
Baranya megye kormány megbízottja	7602 Pécs, Pf.:405	hivatal@baranya.gov.hu
Békés megye kormány megbízottja	5601 Békéscsaba, Pf. 389.	vezeto@bekes.gov.hu
Borsod- Abaúj- Zemplén megye kormány megbízottja	3530 Miskolc, Pf.: 367	hivatal@borsod.gov.hu
Csongrád-Csanád megye kormány megbízottja	6701 Szeged, Pf. 1096	vezeto@csongrad.gov.hu
Fejér megye kormány megbízottja	8000 Székesfehérvár, Pf. 242.	hivatal@fejer.gov.hu
Győr- Moson- Sopron megye kormány megbízottja	9021 Győr, Árpád út 32.	hivatal@gyor.gov.hu
Hajdú- Bihar megye kormány megbízottja	4002 Debrecen Pf. 83.	hivatal@hajdu.gov.hu
Heves megye kormány megbízottja	3301 Eger, Pf.: 216.	hivatal@heves.gov.hu titkarsag@heves.gov.hu
Jász- Nagykun- Szolnok megye kormány megbízottja	5001 Szolnok, Pf. 111.	titkarsag@jasz.gov.hu
Komárom- Esztergom megye kormány megbízottja	2800 Tatabánya, Pf.:173	hivatal@komarom.gov.hu
Nógrád megye kormány megbízottja	3101 Salgótarján, Pf.: 265.	hivatal@nograd.gov.hu
Somogy megye kormány megbízottja	7401 Kaposvár, Pf. 281.	hivatal@somogy.gov.hu
Szabolcs- Szatmár- Bereg megye kormány megbízottja	4400 Nyíregyháza, Pf.: 199	hivatal@szabolcs.gov.hu
Tolna megye kormány megbízottja	7100 Szekszárd,Pf. 136.	hivatal@tolna.gov.hu
Vas megye kormány megbízottja	9701 Szombathely, Pf.: 208	kormanyhivatal@vas.gov.hu
Veszprém megye kormány megbízottja	8200 Veszprém, Megyeház tér. 1.	vemkh.hivatal@veszprem.gov.hu
Zala megye kormány megbízottja	8901 Zalaegerszeg, Pf.: 227.	hivatal@zalakozig.hu

III. Melléklet: ATEV ÜZEMLISTA

Központi elérhetőség: 1097 Budapest, Illatos út 23. (atev@atev.hu, kereskedelem@atev.hu)

Azonosítószám	Megye	Cím	Kategória	Tevékenység
02-AH-018(ST)	Bács-Kiskun	Apostag, Cseri dűlő 7.	1,2	STORP, MBM
02-AH-001(F)	Bács-Kiskun	6320 Solt Pólyafoki-zsilip	1,2	PROCP
12.1/2054-4/2007	Bács-Kiskun	6320 Solt Pólyafoki-zsilip	1, 2, 3	TRANS
05-AH-036(EÉ)	Csongrád	6801 Hódmezővásárhely Tanya 1232/b	1, 2, 3	INCP
HU 05100074	Csongrád	6801 Hódmezővásárhely Tanya 1232/b	3	PROCP, PAP, FATF,BLPF, OTHER (registered feed establishment) FEED
05-AH-009(Á)	Csongrád	Hódmezővásárhely Tanya 1232/b., 0527/1. hrsz.	1,2	COLL
05-AH-018(ST)	Csongrád	Hódmezővásárhely, Tanya 1230. hrsz. 585	3	STORP, PAP
05-AH-033(ST)	Csongrád	6800 Hódmezővásárhely, Külterület hrsz. 030/5	3	STORP
05-AH-034(ST)	Csongrád	6801 Hódmezővásárhely, Kutasi út hrsz 10312/9	3	STORP
06-AH-009(ST)	Fejér	8156 Kisláng, Ödönpusztá 0277/5 hrsz.	3	STORP
HU 061 00081	Fejér	Mátyásdomb, Külterület 011 hrsz.	3	OTHER (registered feed establishment) FEED
06-AH-002(F)	Fejér		3	PROCP,PAP,FATF
PEI/001/1369-2/2015	Főváros és Pest	1097 Budapest, Illatos u. 23.	1, 2, 3	TRANS
PE-06/ÉÁO1/01003- 2/2017	Főváros és Pest		3	OTHER (trader)
07-AH-017(Á)	Győr- Moson- Sopron	Böny 0174/25	1, 2, 3	COLL
18.1/1848/6/2011	Hajdú-Bihar	4002 Debrecen-Bánk	1, 2, 3	TRANS
08-AH-014(Á)	Hajdú-Bihar	4079 Debrecen-Bánk u. 1. sz. (0817 hrsz.)	1, 2, 3	COLL
08-AH-001(F)	Hajdú-Bihar		2	PROCP, MBM
08-AH-021(ST)	Heves	4271 Mikepércs, 051/1 hrsz	2	STORP, MBM
14-AH-003(Á)	Somogy	8719 Böhönye, Törökrét puszta-telep	1,2	COLL

Magyarázat

COLL	Gyűjtési tevékenység
INCP	Hulladékégetőmű
MBM	Hús- és csontliszt
PROCP	Feldolgozó üzem
STORP	Tároló üzem
TRANS	Állati melléktermék szállítás

IV. Melléklet: SZOLGÁLATI SZABÁLYZAT A KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS LEKÜZDÉSÉRE

1. Bevezetés

1.1. Az intézkedések jogszabályi alapja

A jogi felhatalmazást az 2008. évi XLVI. törvény, valamint a 75/2002. (VIII.16.) FVM rendelet tartalmazza.

2. Előzetes cselekvés

2.1. A betegség gyanújának bejelentése

A KSP gyanúját haladéktalanul be kell jelenteni az állományt ellátó szolgáltató állatorvosnak vagy hatósági állatorvosnak. Bejelentést lehet tenni a járási főállatorvosnak vagy főosztálynak is.

A KSP Diagnosztikai Kézikönyv III. fejezet alapján a figyelembe veendő főbb klinikai és kórtani leletek a következők:

- láz, megnövekedett morbiditással és mortalitással,
- vérzéses tünetegyüttessel járó láz,
- idegrendszeri tünetekkel járó láz,
- ismeretlen eredetű láz, amelynél az antibiotikus kezelés nem javította az egészségi állapotot,
- vetélések és megnövekedett termékenységi gondok az utolsó 3 hónapban,
- malacok veleszületett remegése,
- idült beteg állatok,
- növekedésben visszamaradt (csökkent) fiatal állatok,
- petechiák és bőrvérzések, különösen a nyirokcsomókban, vesékben, lépben, hólyagban és gégében,
- infarktus vagy vérömlenyek, főként a lépben,
- az idült eseteknél butonok a vastagbélben, különösen a csípőbél, vakbél találkozási környékén.

2.2. A gyanú bejelentését követő intézkedések

A KSP bármely helyen való előfordulásának gyanújáról szóló bejelentés kézhezvételét követően az illetékes járási főállatorvos köteles haladéktalanul hatósági állatorvost küldeni a helyszínre, aki megkezdi a betegség megállapítására vagy kizárására irányuló vizsgálatokat. A

hatósági állatorvosnak a gazdaságban ellenőriznie kell a sertésnyilvántartást és a sertések azonosítására szolgáló megjelöléseket.

Ha a hatósági állatorvos a gyanút kizárni nem tudja, akkor a járási főállatorvos haladéktalanul értesíti a megyei főállatorvost és megkezdi a járványügyi nyomozást. A megyei főállatorvos a gyanúról tájékoztatja az Országos Járványvédelmi Központot és a NÉBIH ÁAI-t, hogy a betegség leküzdésére való előkészületeket megtehessék arra az esetre, ha az megállapítást nyer, beleértve a Szakértői Csoport mozgósítását.

A vizsgálatokat végző hatósági állatorvosnak a telepre történő kiszállásakor magával kell vinnie a szükséges védőöltözetet, bonceszközöket, mintavételi eszközöket és a személyi fertőtlenítéshez szükséges felszerelést.

Nagy létszámú sertéstelepek esetében a vizsgálatok végzésére szükség lehet egynél több hatósági állatorvosra és technikai segédszemélyzetre.

3. Az állategészségügyi vizsgálatok és az azokat követő intézkedések

3.1. Az állategészségügyi vizsgálatok végrehajtásnak menete

A hatósági állatorvos a gyanú alatt álló telepre való megérkezését követően elvégzi az állomány klinikai vizsgálatát a 3.5. pontnak megfelelően, illetve ha volt elhullás, kórbonctani vizsgálatot is végez a 3.6. pont figyelembe vételével. Ha a klinikai vizsgálat azt indokolja, akkor a hatósági állatorvos diagnosztikai leolést végez a 3.7. pont alapján.

Ha a hatósági állatorvos a KSP gyanúját az általa végzett vizsgálatok alapján - a *IV. mellékletben található útmutatónak* megfelelően - megerősíti, akkor a gyanút jelenti a járási főállatorvosnak. és ha a járási főállatorvos úgy rendelkezik, a laboratóriumi vizsgálatok céljára mintát vesz a 3.8. pontnak megfelelően. Ezzel egyidejűleg a szolgáltató állatorvos által a betegség helyhez kötése érdekében elrendelt intézkedéseket felülvizsgálja, szükség esetén kiegészíti azokat, illetve ilyen rendelkezések hiányban haladéktalanul elrendeli azokat. Ezen rendelkezéseket az eljáró hatósági állatorvos - írásban közli az állattartóval vagy annak képviselőjével, és az írásban közölt rendelkezéseket „tudomásul vettem” megjegyzéssel aláírhatja.

3.2. Megfigyelési zárlat elrendelése

Amennyiben a járási főállatorvos – a *VII. mellékletben található útmutatónak* megfelelően - a betegség gyanúját megerősíti, akkor a telepre (udvarra) megfigyelési zárlatot rendel el, továbbá a fertőzöttség megerősítésére vagy annak kizárására – ha a mintavételre korábban még nem került sor - gondoskodik a 3.8. pont szerinti mintavételről és a mintákat futár útján a NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságának (ÁDI) budapesti laboratóriumába küldi.

A megfigyelési zárlat az alábbiakat foglalja magában:

- a telepen található valamennyi sertést be kell zárni az elhelyezésükre szolgáló istállóba vagy valamilyen más helyre, ahol el lehet őket különíteni;
- a telepet sertés nem hagyhatja el és sertés nem érkezhets a telepre;
- a járási főállatorvos engedélye nélkül nem hagyhatja el a telepet
 - sertéshús,
 - sertéshulla,
 - ondó, petesejt, embrió,
 - takarmány, illetve bármely anyag, amely a KSP vírusát közvetítheti;
- személyek csak a járási főállatorvossal, illetve a HJK vezetőjével léphetnek a telep területére, illetve hagyhatják el azt;
- a telepen a sertést tartó épületek ki- és bejáratánál kéz-, láb- és eszközfertőtlenítőt kell biztosítani;

A telep minden bejáratánál feltűnő felhívást kell elhelyezni, feltüntetve, hogy a telep KSP gyanúja alatt áll.

Amennyiben a betegség tovaterjedésének megelőzésére szükséges a telep elhagyásának tilalmát ki kell terjeszteni más állatfajokra is.

Az állattartóval közölni kell, hogy – noha a hatósági állatorvos az állatállományról járványtani célból (3.4. pont) hivatalos leltárt készít, győződjön meg arról, hogy az általa vezetett állomány nyilvántartásban szerepel-e a telepen lévő valamennyi sertés, illetve pontosan szerepelnek-e az elhullásokra vonatkozó adatok. Az állomány nyilvántartást ki kell egészíteni azzal, hogy a még élő sertések közül mennyi mutat a betegségre gyanút keltő klinikai tüneteket. A kimutatást folyamatosan frissíteni kell, figyelembe véve a születések és az elhullások számát a gyanú fennállásának időtartama alatt. A kimutatást a hatósági állatorvos bármely felügyeleti látogatás alkalmával ellenőrizheti.

A hatósági állatorvos a laboratóriumi vizsgálatok céljára vett minták beküldéséről a 3.10. pontnak megfelelően gondoskodik.

A megfigyelési zárlat (hatósági megfigyelés) hatálya alapszabályként csak arra a telepre vonatkozik, amelyen a KSP gyanúja felmerült, de ha a betegség megállapítást nyer és a Helyi Járványvédelmi Központ ezt szükségesnek tartja, kiterjedhet egyéb, közelsége miatt különös veszélynek kitett telepekre is.

3.3. A kezdeti járványügyi nyomozás célja, hogy megállapítsa a következőket:

1. azt az időtartamot, amióta a KSP jelen lehetett a telepen a betegség gyanújának bejelentéséig;
2. a telepen előfordult betegség lehetséges eredetét és azoknak a telepeknek a listáját, amelyek ugyanebből a forrásból fertőződhetek;

3. azon sertések, sertéshullák, hús, járművek, anyagok vagy személyek mozgását, amelyek vagy akik a vírust feltehetőleg más telepekre vagy telepekről elhurcolhatták.

A járványügyi nyomozásra vonatkozó kérdőívet a VIII. melléklet tartalmazza.

3.4. A megfigyelési zárlat kiterjesztése

Amennyiben a járási főállatorvos bizonyítottan látja, hogy a gyanú alatt álló telepre a KSP-t más telepről hurcolták be, vagy, hogy azt innen más telepekre hurcolták tova, úgy ezen egyéb telepeket megfigyelési zárlatnak kell alávetni, a 3.1 bekezdésben írtaknak megfelelően, ameddig az eredetileg gyanú alatt álló telepen a KSP jelenléte ki nem zárható.

3.5. A klinikai vizsgálat

Az állomány klinikai vizsgálatát a hatósági állatorvos teljes átöltözés után kezdheti el.

A vizsgálat során a hatósági állatorvosnak leltárt kell készítenie a telepen található különböző korcsoportú sertésekről.

Vázlatos tervet kell készíteni a telepen lévő sertésistállókról, minden egyes épület esetében az abban található különböző korcsoportú állatok számának feltüntetésével, a klinikai vizsgálatokra kijelölendő sertések kiválasztása céljából.

A klinikai vizsgálat során meg kell mérni a testhőmérsékletet, és a vizsgálatnak a következő sertésekre vagy sertéscsoportokra kell irányulni:

- beteg, vagy étvágytalan sertések,
- fertőzöttségre gyanús forrásból származó közelmúltban behozott sertések,
- olyan sertések, amelyeket olyan külső látogatók kerestek fel, akik ASP-vel fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús sertésekkel a közelmúltban érintkezhettek,
- kontaktsertések,
- betegségből a közelmúltban felgyógyult sertések.

Célszerű az állomány vizsgálatát a telep azon részein kezdeni, ahol a tulajdonos vagy képviselője szerint a sertések egészségesek, utoljára hagyva a gyanús sertéseket. Nagy állomány esetén, különösen, ha segítség korlátozottan áll rendelkezésre, ez nem mindig lehetséges, és szükség lehet a vizsgálatot a gyanús sertésekkel kezdeni. Amennyiben a klinikai vizsgálatot véletlenszerűen kiválasztott sertéseken kell elvégezni (pld. kontakttelep) legalább annyi sertést kell megvizsgálni, amennyi 95 %-os biztonsággal lehetővé teszi a láz kimutatását, ha az 10 %-os gyakorisággal fordul elő.

A KSP klinikai tünetei:

- magas (40 C°-nál magasabb) láz;
- levertség, étványtalanság;
- orr- és szem váladékozás;
- összebújás;
- imbolygó járás,
- vetélés,
- hányás vagy székrekedés, másoknál vércsíkos hasmenés,
- végtagokon és füleken bőrvérzés,
- nagyszámú megbetegedés és elhullás.

A betegség enyhe, nem típusos formájában a klasszikus tünetek esetleg nem láthatók. A klinikai tüneteket és a gyanú megerősítésének szempontjait a *IV. mellékletben található útmutató* részletesen ismerteti.

3.6. A kórbonctani vizsgálat

A klinikai vizsgálatok befejeztével a hatósági állatorvosnak alaposan meg kell vizsgálnia a telepen lévő elhullott sertéseket, és fel kell jegyeznie a tapasztalt elváltozásokat.

Jellemző kórbonctani tünetek:

- vérzések-kruppos tüdőgyulladás,
- vastagbélben butonok,
- normális lép, széli részén infarctusok,
- vérzések nyirokcsomók, tonsillákban elhalások,
- vérzések a vesék kéregállományában, és testszerte a savóshártyák alatt.

A kórbonctani elváltozásokat és a gyanú megerősítésének szempontjait a *VII. mellékletben található útmutató* részletesen ismerteti.

3.7. Diagnosztikai leölés

Amennyiben a telepen nem található kórboncolásra alkalmas sertéshulla vagy, ha az elhullott sertésekből származó minták minősége nem megfelelő a diagnosztikai laboratóriumba való küldésre, kórbonctani vizsgálatra és minta vételére a hatósági állatorvos kiválaszthat leölésre alkalmas beteg sertést (sertéseket).

A diagnosztikai célra leölt sertések után a törvény és a vonatkozó miniszteri rendelet alapján kártalanítás fizetendő.

A leölést lehetőleg az elülső üresvénába (v. cava cranialis) adott injekcióval kell végrehajtani.

3.8. Mintavétel

3.8.1. Mintavétel virológiai vizsgálatokhoz

a) A KSP vírus (antigén, genom) kimutatására legmegfelelőbbek az elhullott vagy az állatvédelmi szabályok betartásával leölt sertések a manduláinak, legalább egy bélfordri és egy egyéb (pl. garatmögötti, fültóalatti, áll alatti) nyirokcsomóinak, valamint a lépének és a veséinek szöveteiből vett minták. Lépből, veséből 10 g mintát kell venni, a többi szerv esetében legalább makkacukor nagyságú darabok elegendők. Önemésztett hullák esetében egy teljes csöves csontot vagy szegycsontot kell beküldeni a laboratóriumba.

b) A hatóság utasítására virológiai vizsgálat céljából alvadásban gátolt (pld. EDTA vércsőbe vett) vér és/vagy vérrög mintákat kell gyűjteni olyan sertésekből, amelyek a láz jeleit vagy a betegség egyéb tüneteit mutatják.

A szövetmintákat az aszepszis szabályainak betartásával kell venni, anélkül, hogy fertőtlenítőszerrel érintkeznének, azután tiszta edénybe kell tenni és azonosító jellel kell ellátni. Egy állatból egy gyűjtőedénybe (pl. SARSTEDT mandulavételi pohárba) kerüljön a minta. A mintákat 4 C° hőmérsékleten kell tárolni és így kell laborba küldeni.

A mintákat kísérő iratnak tartalmaznia kell a járványtani helyzetet, továbbá azon állatok adatait, amelyekből a mintákat vették, beleértve a klinikai és kórbonctani tüneteket. A kísérőirat egy példányát a hatósági állatorvosnak meg kell őriznie, hogy majd az eset egyéb dokumentációjához csatolja, egy példányt pedig a Helyi Járványvédelmi Központba kell küldenie.

3.8.2. Mintavétel szerológiai vizsgálatokhoz

A diagnózis megerősítése vagy a fertőzöttség kizárása céljából szükséges lehet szerológiai vizsgálatok végzésére. E célból a feltételezett fertőzést követő 8-21 nap között kell vért venni a betegsége gyanús, illetve a betegsége gyanús állatokkal együtt tartott sertésekből.

Szerológiai vizsgálat céljából alvadásgátlót nem tartalmazó vérmintát kell a laboratóriumba küldeni. Szerológiai vizsgálatokhoz legalább olyan számú mintát kell venni, amennyi 95 %-os biztonsággal lehetővé teszi a 10 %-os előfordulási gyakoriság (szeroprevalencia) kimutatását.

Ugyanezen szabályzat szerint kell mintát venni,

- ha a sertéseket a fertőzöttségre gyanús gazdaságokban megelőző intézkedésként ölik le,
- védőkörzetben vagy megfigyelési körzetben lévő gazdaságokból sertések elszállításának engedélyezése előtt, továbbá levágásának, leölésének engedélyezése előtt,
- újratelepítést követő ellenőrző vizsgálatok esetén,
- korlátozások feloldása előtt a védőkörzetben és megfigyelési körzetben található gazdaságokban.

A mintákat kísérő iratnak tartalmaznia kell a járványtani helyzetet, továbbá azon állatok adatait, amelyekből a mintákat vették, beleértve a klinikai és kórbonctani tüneteket. A kísérőirat egy példányát a hatósági állatorvosnak meg kell őriznie, hogy majd az eset egyéb dokumentációjához csatolja, egy példányt pedig a Helyi Járványvédelmi Központba kell küldenie.

3.9. A lépminták vétele

- Lépből történő mintavételhez a sertéshullát jobb oldalára fektetjük.
- A bal bordákat és a hasat fedő bőrt a gerincoszlop felől lefejtjük.
- Ez után egy másik tiszta késsel hátulról a harmadik és negyedik borda közt metszést ejtünk úgy, hogy hátulról a harmadik bordát a gerincoszlop felé vissza lehessen hajtani, a hashártya érintetlenül hagyásával és az alatta elhelyezkedő lép felfedésével.
- A hashártyát csipesszel megemeljük, és a lép felett bemetsszük.
- A lép szabad végét tompa végű fogóval tartjuk és egy 3 cm-es darabot lemetszünk, és egy tiszta edénybe helyezzük.

3.10. A mandulaminták vétele

- A mintavételhez a sertéshullát kinyújtott fejjel a hátára fektetjük.
- A bőrt és a bőralatti szöveteket az állkapcsok között a gége mögötti területig eltávolítjuk.
- Az áll felől függőlegesen bemetszünk az állkapcsok ágainak belső felülete mentén, a nyelvet visszahajtjuk, a metszéseket olyan közel vezetjük az állkapocshoz, amennyire csak lehetséges.
- A nyelvet visszahúzzuk, hogy a torok dorzális felszínén felfedjük a mandulák árkait.
- A mandulákat az alattuk lévő kötőszövettel együtt lemetsszük és egy tiszta edénybe helyezzük.

3.11. A mintaküldés

A vérmintákat és a szövetmintákat lehetőleg futárral, a lehető leggyorsabb rendelkezésre álló módon, az ÁDI budapesti laboratóriumába kell küldeni. Az ÁDI-t előzetesen értesíteni kell arról, hogy a mintákat útnak indították és azok várható érkezési idejéről, hogy előkészületeket tehessenek a fogadásukra és vizsgálatukra. A mintákat szállítás során hűtő csomagolásban kell tartani, fagyasztani tilos.

Fontos, hogy a mintákkal a laboratóriumba küldött kísérőirat tartalmazzon információkat az állomány közelmúltbeli előéletéről, a járványügyi helyzetről, beleértve a fertőzés lehetséges forrását és a behurcolás idejét.

3.12. A jelentéstétel rendje

A hatósági állatorvosnak vizsgálatai befejeztével, - miután a szükséges intézkedéseket megtette - a helyszínről, telefonon jelentést kell tennie a járási főállatorvosnak a végzett munkáról. A járási főállatorvos további utasításait a hatósági állatorvosnak még távozása előtt végre kell hajtania. A járási főállatorvos közvetlenül a megyei főállatorvosnak tesz jelentést, ha a betegség eddig még nem került megállapításra a megyében. A betegségnek a megyében történt megállapítását követően felmerülő újabb gyanú esetén már a HJK-t kell értesítenie.

3.13. A laboratóriumi eredmények megszületéséig teendő intézkedések

A 3.1. bekezdés szerinti korlátozásokat mindaddig hatályban kell tartani, amíg a KSP gyanúját hivatalosan ki nem zárták.

Az állattartót vagy képviselőjét tájékoztatni kell, hogy három napig terjedő időbe telik, amíg a vizsgálatok eredménye rendelkezésre áll, de ez idő alatt a szolgáltató állatorvos látogathatja a telepet a beteg állatok kezelése céljából, feltéve, hogy a szigorú fertőtlenítést minden esetben elvégzik.

A hatósági állatorvosnak mielőtt a telepet elhagyja, meg kell győződnie arról, hogy a tulajdonos vagy képviselője a forgalmi korlátozásról, a teleplátogatási tilalmáról, a fertőtlenítési kötelezettségről szóló utasítását megértette-e.

Rendelkezni kell az elhullott vagy diagnosztikai célra leölt sertések hulláinak biztonságos ártalmatlanításáról. Ezt hatósági felügyelet mellett, oly módon kell végrehajtani, ami kizárja a KSP vírusa elterjesztésének veszélyét.

A gyanú alatt álló telepre történő ellenőrző látogatásokat a főosztállyal történt tanácskozás alapján kell megszervezni.

3.14. Negatív diagnózis

A hatósági állatorvos a klinikai tünetek és a kórbonctani leletek alapján közölheti a járási főállatorvossal, hogy a telepen a KSP jelenlétének nincs jele. Ha a járási főállatorvos számára ez a nemleges jelentés kielégítő, akkor a megfigyelési zárlatra vonatkozó intézkedéseket nem kell életbe léptetni. Ha a betegség korábban már megállapításra került és területi zárlati intézkedések (védőkörzet és megfigyelési körzet) is hatályban vannak, akkor a járási főállatorvosnak negatív diagnózis esetén is ki kell kérnie a HJK véleményét.

Ha a hatósági állatorvos a betegséget kizárni nem tudta és ezért megfigyelési zárlatot rendelt el, valamint mintát küldött az ADI budapesti laboratóriumába és a laboratóriumi vizsgálatok eredménye negatív, az érvénybe léptetett korlátozások a járási főállatorvos utasítására azonnali hatállyal visszavonhatók. Abban az esetben, ha a betegségre gyanút keltő klinikai tünetek, vagy kórbonctani elváltozások a telepen még mindig fennállnak, akkor a megfigyelési zárlatot még fent kell tartani. Az ilyen esetekben további vizsgálatokat kell végezni a KSP megerősítésre, illetve kizárására, figyelemmel az esetleges alternatív diagnózisra is. Ha a HJK már felállításra került a döntéshozatalba a HJK-t be kell vonni.

3.15. A KSP hatósági megállapítása

A Nemzeti referencia Laboratórium által elvégzett laboratóriumi vizsgálatok alapján a KSP hatósági megállapítása a Járási Főállatorvos feladata. A laboratóriumi vizsgálatokat - összhangban a Klasszikus Sertéspestis Diagnosztikai Kézikönyv VI-VII. fejezetével - a IV. mellékletben található szolgálati szabályzat 3. fejezetének megfelelően kell értékelni.

4. A KSP jelenlétének megerősítése

4.1 Jelentési kötelezettség

A KSP első kitörésének hivatalos megerősítését követő 24 órán belül az Országos Főállatorvos tájékoztatja az EU Bizottságát és tagállamait a járvány kitöréséről.

A bejelentendő információkat az Országos Járványvédelmi Központ készíti elő, ennek tartalmaznia kell legalább a következőket:

- a KSP gyanújának dátumát;
- a KSP megállapításának dátumát;
- a megállapításra igénybe vett módszereket;
- a fertőzött telep helyét;
- távolságát a legközelebbi sertéstartó telepektől;
- a telepen található sertések számát korcsoporti bontásban;
- a telepen található azon sertések számát korcsoporti bontásban, amelyekben a KSP-t megállapították;
- a betegség morbiditási rátáját (a megbetegedett állatok arányát).

Az első kitörést követő 24 órán belül az Országos Főállatorvos bejelenti a betegséget a Nemzetközi Járványügyi Hivatalnak (OIE).

Az országos és helyi mezőgazdasági szervezeteket szintén közvetlenül tájékoztatják az ASP hatósági megállapításáról. Megfelelő módon közleményeket adnak a sajtó számára is.

A telep KSP-vel való fertőzöttségének jelzésére jól látható táblákat kell kihelyezni.

4.2. A Helyi Járványvédelmi Központ létesítése

Amint a KSP-t megállapították, a *megyei készenléti tervnek* megfelelően meg kell szervezni a HJK-t, ellátva teljes állatorvosi, technikai és adminisztratív személyzettel, továbbá mindennel, ami a betegség mielőbbi felszámolásához szükséges.

A HJK-nak naprakész nyilvántartással kell rendelkezni a védőkörzetben, illetve a megfigyelési körzetben lévő sertéstartó telepekről és a telepeken található állatok számáról. A

HJK-nak elektronikus vagy papír alapú térképen is fel kell tüntetnie a védő és megfigyelési körzeteket, valamint a nagylétszámú sertéstelepeket, a térképet minden változás esetén frissíteni kell. A sertéstelepeken történt ellenőrzésekről naprakész nyilvántartást kell vezetni.

A HJK-t vezető állatorvos naponta tájékoztatja a Központ személyzetét, és a betegség állásáról rendszeresen jelentést tesz az OJK-nak, illetve bármely felmerülő problémáról értesíti azt.

4.3. A fertőzött telepen lévő sertések értékbecslése

A járási főállatorvos a fertőzött sertések tulajdonosával vagy a tulajdonos képviselőjével határozatban közli, hogy elrendelte a telepen lévő valamennyi sertés leölését.

A telepen lévő sertések értékbecslése elvégezhető az állatok leölése előtt. Nem jár kártalanítás, ha a tulajdonos nem tett eleget a jogszabályokban foglalt kötelezettségeinek, különösen a betegség gyors bejelentését illetően. A diagnosztikai célra leölt állatok után azonban kártalanítás jár.

Az értékbecslést – akár a leölés előtt, akár az után – a járási hivatal végzi, de szükség esetén lehetséges szakértő szakvéleményének igénybevétele is.

Az értékbecslést és a kártalanítást a vonatkozó miniszteri rendelet szerint kell végrehajtani.

Az állatok leölése fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajtandó.

4.4. A fertőzött telepen lévő sertések leölése

Mielőtt az állatok leölése megkezdődik, a hatósági állatorvosnak vagy a Helyi Járványvédelmi Központnak meg kell szerveznie a sertések hulláinak állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe való szállítását, hogy azokat ott biztonságosan ártalmatlanná tegyék.

Nagylétszámú sertéstartó telep esetén az állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzem napi kapacitásának korlátozott volta miatt esetleg szükséges lehet az állomány szakaszonkénti leölésére.

Több napon át tartó szakaszonkénti leölés esetén azokat az állatcsoportokat kell először leölni, amelyek a betegség klinikai jeleit mutató állatokat tartalmaznak, majd azokat, amelyek esetében leginkább valószínű, hogy az először megbetegedett állatoktól megfertőződtek.

Ha a leölést az állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzem korlátozott napi kapacitása késleltetné, akkor fontolóra kell venni a hulláknak a telepen vagy annak közelében történő elásását vagy elégetését, figyelembe véve a talaj alkalmasságát és a környezetvédelmi előírásokat.

Ha a szakaszonként történő leölésen kívül más módszer nem alkalmazható, rendkívüli elővigyázatossággal kell eljárni annak érdekében, hogy megakadályozzák a fertőzött telepről a fertőzés elterjedését.

A sertéseket vértelen úton, elektromos sokkal, vagy e célra engedélyezett gázkeverékkel kell leölni, amihez az eszközöket a megyei főosztálytól kell beszerezni.

A leölés során szükség lehet a járványügyi nyomozás részeként további vérminták vételére. Az e mintákat érintő kérdéseket illetően - a Szakértői Csoport véleményét is figyelembe véve - az OJK ad útmutatást.

Meg kell győződni róla, hogy valamennyi sertés kimúlt, mielőtt a telepről történő eltávolítás céljára berakodják, vagy a helyszínen ártalmatlanítják azokat.

A fiatal sertéseket le lehet ölni a tartási helyükről való elmozdítás nélkül a szívbe vagy az elülső üresvénába (v. cava cran.) történő injekció útján.

A leölést hatósági felügyelet mellett, úgy kell végezni, hogy az a KSP vírusa elterjesztésének legkisebb kockázatát is kizárja.

Ha szükséges, rendelkezni kell, ideiglenes kutricák felállításával, a sertések oly módon való helyhez kötéséről, hogy a leölés az azt végző személy számára könnyen elvégezhető a sertések számára pedig stressz-mentes legyen, egyidejűleg lehetővé téve a hullák könnyű eltávolítását és járművekre rakodását, hogy azután azokat állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe vagy más, az ártalmatlanná tétel célját szolgáló helyre szállítsák.

4.5. Az elülső üresvénából történő mintavétel, illetve az elülső üres vénába adott injekció

A tűt a jobb oldalon, a nyaki barázdában kell bevezetni, a szegycsont csúcsánál kissé előbbre és oldalt, a szegycsont csúcsát a fül hegyével összekötő egyenes mentén.

A tűt a függőlegeshez képest 30 fokos szögben lefelé kell irányítani, kissé hátrafelé és a középvonal irányába mindaddig, amíg az elülső üresvénát át nem szúrja.

Nagyobb sertések esetében nagyon hasonló technika használható a sertés álló helyzetében.

A vérerek sérülésének minimálisra csökkentése érdekében fontos, hogy a sertés méretének megfelelő legkisebb átmérőjű tűt használjuk, és az az elülső üresvénába az első bordák előtt hatoljon be.

A választás előtt álló, vagy kis testtömegű választott malacokat hátukra fordítva erősen le kell fogni, és a fejüket le kell szorítani. Ezekben az esetekben a közvetlenül a szívbe adott injekció alternatív megoldást jelenthet.

4.6. Az állati hullák ártalmatlanná tétele

A kötelezően leölt sertések hulláit hatósági állatorvos felügyelete mellett kell ártalmatlanná tenni oly módon, amely a KSP vírusa elterjesztésének veszélyét kizárja.

Az ilyen hullák ártalmatlanítását általában 1. vagy 2. kategóriájú állati eredetű melléktermékek ártalmatlanítására engedélyezett állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzemben kell végezni. Bizonyos körülmények között a Helyi Járványvédelmi Központnak mérlegelnie kell az elégetést és az eltemetést, mint a hullák megsemmisítésének alternatív módját figyelembe véve a talaj alkalmasságát és a környezetvédelmi előírásokat.

A hulláknak az állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe vagy más, az ártalmatlanná tétel célját szolgáló helyre történő szállítására szolgáló járműveknek csorgás és csepegés mentesnek kell lennie, és a telep elhagyása előtt külső fertőtlenítésen kell átesnie.

4.7. Az anyagok, felszerelések vagy más tárgyak ártalmatlanná tétele

Szükség lehet azon anyagoknak, felszereléseknek vagy más tárgyaknak a megsemmisítésére, amelyek esetleg beszennyeződhetnek a KSP vírussal, és amelyek ezáltal a betegség elterjesztését okozhatják, ha a szennyeződés megszüntetése a fertőtlenítés rendes módszerével nem lehetséges. A megsemmisített anyagokért és eszközökért állami kártalanítás jár a törvény vonatkozó rendelkezése alapján.

Az ilyen anyagok, felszerelések vagy más tárgyak megsemmisítését a hatósági állatorvos rendelkezéseinek megfelelően és felügyelete alatt kell végezni.

A fertőzés valószínű behurcolása és a forgalmi korlátozások bevezetése között a fertőzött telepről származó sertések húsának útját, ha lehetséges, nyomon kell követni és felügyelet mellett azt is ártalmatlanítani kell, hogy a KSP vírusa elterjesztésének veszélyét megszüntessék.

4.8. További járványügyi nyomozás

A KSP vírussal való fertőzöttség megállapítását követően további intenzív járványügyi nyomozást kell végezni, hogy meggyőződjenek arról, hogy a megfelelő leküzdő intézkedéseket megtették minden más telepen, amelyen a sertések ki lehettek téve a KSP vírussal való fertőződés veszélyének. A nyomozás lefolytatása a járási főállatorvos hatáskörébe tartozik.

A nyomozás során a fertőzés útját mindkét irányban nyomon kell követni azzal a céllal, hogy a fertőzés korábban rejtve maradt forrásait és azokat az állományokat, amelyek a KSP vírussal való fertőződés közvetlen vagy közvetett veszélyének ki lettek téve, azonosítsák. A nyomozás során számolni kell a látogatók által közvetített fertőződés lehetőségével is. Vérmintákat kell venni, szükség esetén ismételt, a szóban forgó állományok státuszának tisztázására. Elengedhetetlen, hogy a járvány kitörését a lehető leghamarabb felfedezzék, hogy a fertőzés a lehető legkisebb mértékben terjedhessen el.

A járványügyi nyomozásra vonatkozó kérdőívet a VIII. melléklet tartalmazza.

4.9. Takarítás, fertőtlenítés,

4.9.1. Általános elvek

- a betegség gyanújának felmerülését követően a telep és az érintett épületek ki- és bejáratánál személyi, jármű- és eszközfertőtlenítést kell alkalmazni,
- a betegség megállapítását követően fertőtlenítési tervet kell készíteni, melyet a járási főállatorvossal jóvá kell hagyatni,
- a fertőtlenítési terv végrehajtásával hatósági állatorvost kell megbízni, akinek a tervben foglaltak végrehajtását dokumentálni, megfelelőségét igazolni kell,
- az alkalmazásra kerülő fertőtlenítőszeret és azok koncentrációját a HJK határozza meg a NÉBIH honlapján közzétett lista segítségével,
- a fertőtlenítés előtt a fertőtlenítendő épületeket ki kell takarítani, a felületeket az esetleges szennyeződésektől meg kell tisztítani, a takarítás során használt vizet és az eltávolított anyagokat össze kell gyűjteni, majd megfelelő koncentrációba alkalmazott fertőtlenítő szerrel (szükség esetén az OJK által jóváhagyott egyéb eljárással) ártalmatlanítani kell,
- a fertőtlenítőszer alkalmazásánál figyelembe kell venni a fertőtlenítendő felületek anyagát és tulajdonságait.

A felhasználás általános szabályai:

- az almot, alomszalmát és bélsarat fertőtlenítőszerszel alaposan át kell áztatni;
- a talajt fertőtlenítőszerszel át kell áztatni, a padlót és a falakat fertőtlenítőszerszel le kell súrolni, a fertőtlenítés hatékonysága érdekében a berendezési tárgyakat – ha lehetséges – le kell szerelni;
- ezt követően a fertőtlenítőszers újabb alkalmazása a gyártó ajánlásaiban meghatározott minimális behatási ideig történjen;
- amennyiben magasnyomású folyadékkal végzik a mosást, el kell kerülni a már megtisztított részek újrafertőződését;
- j.) a feltehetően fertőzött berendezéseket, felszereléseket, tárgyakat és rekeszeket le kell mosni, majd fertőtleníteni kell vagy meg kell semmisíteni.

El kell kerülni a fertőtlenítési eljárást követő újrafertőződést, ennek érdekében a már fertőtlenített területre visszamenni csak tiszta és fertőtlenített lábbeliben és új egyszerűhasználatos védőruhában lehet,

A takarítást és fertőtlenítést dokumentálni kell, annak megfelelőségét a hatósági állatorvos igazolja,

Ha rovarirtásra, vagy rágcsáló irtásra van szükség, annak felügyeletével szintén a hatósági állatorvost kell megbízni.

4.9.2. Fertőzött gazdaságok takarításának és fertőtlenítésének speciális kérdései

a) előzetes takarítás és fertőtlenítés

- aa.) az állatok leölése közben minden szükséges intézkedést meg kell tenni, hogy elkerülhető legyen a KSP vírusának szétszóródása:
 - nagyteljesítményű fertőtlenítő berendezés alkalmazása,
 - fertőtleníthető vagy egyszerhasználatos védőruhák használata,
 - zuhanyozás lehetőségének biztosítása,
 - használt eszközök és felszerelések fertőtlenítése,
 - épületek áramtalanítása.
- ab.) a leölt állatok hulláit fertőtlenítőszerrel le kell permetezni,
- ac.) a hullák elszállítását zárt, csorgásmentes konténerekben kell végezni,
- ad.) amint a sertések hulláit ártalmatlanítás céljából elszállították, az állatok tartási helyét, valamint mindazon helyeket, melyek fertőződhetnek, hatékony fertőtlenítőszerrel le kell permetezni,
- ae.) a telepen található szennyező anyagokat össze kell gyűjteni, és ártalmatlanítani kell,
- af.) a felhasznált fertőtlenítőszer legalább 24 óráig a felületen kell hagyni,

b.) végfertőtlenítés

- a trágyát és a használt almot a 4.9.3. pont szerint kell kezelni,
- a felületekről a zsiradékot és szennyeződést zsíroldó szer alkalmazásával és a felületek hideg vízzel való lemosásával kell eltávolítani,
- a hidegvizes lemosás után fertőtlenítő szerrel kell permetezni, majd hideg vízzel öblíteni kell,
- 7 nap múlva zsíroldószeres kezelés, hideg vizes öblítés szükséges.

4.9.3. A fertőzött alom, trágya és hígtrágya fertőtlenítése

a.) A trágyát és a használt almot hőkezelés céljából kazalba kell rakni, fertőtlenítőszerrel le kell permetezni, a kazlat le kell fedni, legalább 42 napig kell tárolni, kivéve, ha a hatósági állatorvos engedélyezi – a vírus megsemmisítése érdekében alkalmazott hatékonyabb eljárás miatt – a rövidebb tárolási időt.

b.) Az almos trágyát égetéssel is meg lehet semmisíteni, vagy elföldeléssel lehet ártalmatlanítani.

c.) A hígtrágyát a fertőzött anyag utolsó kibocsájtása után legalább 42 napig kell tárolni, kivéve, ha hatósági állatorvos engedélyezi - a vírus megsemmisítése érdekében végzett hatékonyabb kezelés miatt - a hígtrágya rövidebb tárolási idejét.

4.9.4. Szabadtartású telepek fertőtlenítése

A 4.9.1. és 4.9.2. pontok alóli felmentéssel szabad tartású gazdaságok esetében az illetékes hatóság különleges takarítási és fertőtlenítési eljárást fogadhat el, figyelembe véve a telep típusát és az időjárási körülményeket.

4.10. Megelőző leölés

Az OJK, illetve a megyén belül a HJK a fertőzött telepre vonatkozó intézkedéseket (értékbecslés, leölés, a hullák és más szennyeződött anyagok ártalmatlanná tétele, tisztítás és fertőtlenítés) alkalmazhatja más telepek esetében is, amelyek akár elhelyezkedésüknél fogva, akár a fertőzött teleppel való közvetlen vagy közvetett érintkezés által fertőződhetnek, még akkor is, ha azokon a KSP klinikai tünetei nem mutatkoznak.

Ha megelőző leölést végeznek, a sertésekből járványtani célra véletlenszerűen mintát kell venni, és azokat laboratóriumi vizsgálatnak kell alávetni.

Ha a megelőző leölést kizárólag a fertőzött telephez való közelség indokolja, akkor a sertések leölését zárt vágás formájában vágóhídon is végre lehet hajtani, de a leölt állatok testét – a vágóhídon való feldolgozás nélkül - 1. vagy 2. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell ártalmatlanítani.

4.11. A korlátozások külön termelési egységekre vonatkozó enyhítése

Azon gazdaságok esetében, amelyek két vagy több járványügyi szempontból elkülönített termelési egységgel (teleppel) rendelkeznek, a HJK felmentést adhat a nem fertőzött telepen lévő, egészséges sertések leölése alól azzal a feltétellel, hogy a hatósági állatorvos útján megismerte ezen telepek felépítését, méretét és működését, továbbá meggyőződött arról, hogy azok működési feltételei olyanok, hogy az állatok szálláshelyei, a gondozásukra és takarmányozásukra szolgáló épületek és berendezések teljes mértékben elkülönülnek úgy, hogy a vírusnak nincs lehetősége az egyik telepről a másokra való átjutásra.

Ez a felmentés lehetővé teszi, hogy az ilyen elkülönült (telepeken) termelési egységeken befejezzék a sertések hizlalását.

4.12. A járvánnyal kapcsolatos további jelentések

Az EU Bizottságához a 4.1 bekezdés szerint küldött első jelentés után a lehető leghamarabb további jelentést kell küldeni a fertőzött telepen lévő sertések leölésének és ártalmatlanításának időpontja(i) részletes megadásával.

Amennyiben a 4.11 bekezdésben említett enyhítést alkalmazták, a későbbi időpontban levágandó sertések számának és levágásuk legkésőbbi időpontjának részleteit is bele kell foglalni a jelentésbe.

Egyidejűleg meg kell adni a járvány kitörésével kapcsolatos járványtani információkat, és a fertőzés eredetének ismert, vagy feltételezett forrását.

A 4.1 bekezdés és a jelen bekezdés szerint szükséges információkat a KSP-nek az elsőt követő további kitörései vonatkozásában is meg kell adni egészen addig, ameddig a fertőzött telepek száma és a betegség elterjedése kiterjedt járványra nem utal.

5. Védőkörzet és megfigyelési körzet

Általános tudnivalók

Amint egy telepen a KSP-t hatóságilag megállapították, a járási főállatorvos védőkörzetet rendel el. A védőkörzet a kitörés helyétől számított, legalább 3 km-es sugarú kör által határolt terület. A megyei főállatorvos megfigyelési körzetet rendel el. A megfigyelési körzet a kitörés helyétől számított, legalább 10 km-es sugarú kör által határolt terület.

A védőkörzetben vagy a megfigyelési körzetben található sertésvágással foglalkozó vágóhidak és daraboló üzemek esetében külön határozatot kell hozni – figyelemmel az üzem további működésére is - és nem elegendő az ezen üzemekre vonatkozó rendelkezéseket a védőkörzet, vagy a megfigyelési körzet elrendeléséről szóló határozatban részletezni.

A zárlati területek mérete a vizsgálatok során gyűjtött járványtani adatok alapján növelhető, valamint kialakításában szerepet játszanak az alábbi tényezők:

- a rendelkezésre álló virológiai vagy szerológiai adatok;
- a terület természetes vagy egyéb határai;
- egyéb földrajzi sajátosságok;
- a területen lévő sertéstartó telepek elhelyezkedése és egymástól való távolsága;
- a sertések kereskedelmének szokványos csatornái a területen;
- vágóhidak jelenléte;
- az alkalmazott ellenőrzések és a végrehajtásukhoz rendelkezésre álló lehetőségek.

Ha a kijelölendő zárlati terület egy szomszédos tagállam területét is magában foglalja, az Agrárminisztérium az illető tagállam illetékes hatóságát erről haladéktalanul értesíti.

Minden szükséges intézkedést meg kell tenni, - beleértve a jól látható jelzések és út menti figyelmeztető táblák elhelyezését, valamint az országos és helyi nyomtatott és elektronikus

sajtó, pl. az újságok és a televízió használatát -, hogy a védőkörzet és a megfigyelési körzet területén tartózkodó személyek, illetve bárki, aki a sertéstartással kapcsolatos hivatalos vagy üzleti ügyben ezekbe kívánna látogatni, tudatában legyen a hatályban lévő korlátozásoknak. Biztosítani kell - szükség esetén a rendőrség bevonásával - a védőkörzet és megfigyelési körzet területén elrendelt intézkedések végrehajtását és az előírt korlátozások betartatását.

5.1. A védőkörzetben fogantatosítandó intézkedések:

- a lehető leghamarabb számba kell venni valamennyi sertéstelepet;
- hét napon belül valamennyi sertéstelepet hatósági állatorvosnak kell meglátogatnia, a sertések klinikai vizsgálata és az állomány nyilvántartás ellenőrzése céljából;
- a sertések közúti és magántulajdonban lévő úton történő lábon hajtása és szállítása tilos;
- sertések a zárlati területen keresztül megállás és kirakodás nélkül az Országos Járványvédelmi Központ által kijelölt közutakon és vasúton előzetes engedély nélkül is szállíthatók;
- azok a járművek és felszerelések, amelyeket sertések, más állat vagy anyag szállítására használtak a védőkörzeten belül nem hagyhatják el:
 - a védőkörzeten belüli telepet;
 - a védőkörzetet;
 - a vágóhidat;
- anélkül, hogy - a 4.9. pontban foglalt rendelkezések alapján a HJK által meghatározott módon végzett takarításon és fertőtlenítésen átestek, és ennek végrehajtását hatósági állatorvos ellenőrizte volna;
- a sertéstelepek területére semmilyen más állatfaj egyedei sem vihetők be, illetve nem hagyhatják el azt a járási főállatorvos engedélye nélkül;
- a védőkörzetben a sertések bárminemű megbetegedését és elhullását jelenteni kell a járási főállatorvosnak, hogy a KSP esetleges jelenlétének kivizsgálása megtörténhessék;
- a védőkörzeten belüli tartási helyét egyetlen sertés sem hagyhatja el addig, amíg a fertőzött telep előzetes takarítását és fertőtlenítését (és ha szükséges volt a rovaritást) követően legalább 30 nap le nem telt;
- sertések spermája, petesejtje vagy embriója nem hagyhatja el a védőkörzeten belül elhelyezkedő gazdaságokat;
- a sertéstelepekre belépő vagy azokat elhagyó minden személynek be kell tartania a KSP vírus elterjedése kockázatának csökkentéséhez szükséges megfelelő járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedéseket;

30 nappal a fertőzött telep előzetes takarítása és fertőtlenítése után engedély adható a sertések tartási helyéül szolgáló telepről történő elszállítására:

5.1.1. Vágóhidra

A szállítás közvetlenül a HJK által kijelölt, lehetőleg a védőközveten vagy a megfigyelési közveten belül található vágóhidra történhet, azzal a feltétellel, hogy:

- a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a vágóhidra szállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete 2. pontja szerint, meghatározott részük hőmérőzését is beleértve;
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;
- a vágóhidat felügyelő állategészségügyi hatóságot előzetesen értesítették, hogy a védőközvetből származó sertéseket szándékoznak oda küldeni, a vágóhidat felügyelő állategészségügyi hatóság pedig visszajelzi a szállítmány megérkezést;
- a sertéseket más sertésektől időben vagy térben elkülönítve tartják és vágják le;
- a sertések szállítása során használt járműveket és felszereléseket a szállítás után azonnal kitakarítják és kifertőtlenítik;
- a levágást megelőző élőállat-vizsgálat és a vágás utáni húsvizsgálat során figyelembe vesznek minden, a KSP jelenlétére utaló elváltozást;
- e sertésekből származó friss hús jelölése és hőkezelése során az 5.4. pont szerint járnak el.

A diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet D. szakasz 4. pontjának megfelelően a telep mindazon aegységeiben szerológiai vagy virológiai vizsgálatot kell végezni, amelyből sertéseket szállítottak el. Ha ante mortem vizsgálat során az ASP klinikai tüneteit tapasztalják, vagy a post mortem vizsgálatkor az ASP-re utaló kórbonctani elváltozásokat találnak, akkor a szerológiai vagy virológiai vizsgálatot az előzőektől eltérően, a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet C. szakasza szerint kell elvégezni.

5.1.2. Másik, védőközveten belül található telepre

kivételes esetben, közvetlenül egy másik, védőközvetben található telepre - az EU Bizottság és a tagállamok egyidejű tájékoztatás mellett - azzal a feltétellel, hogy:

- a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a elszállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete D. pontja szerint, a hőmérőzést is beleértve;
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;
- a sertések szállítása során használt járműveket és felszereléseket a szállítás után azonnal kitakarítják és kifertőtlenítik.

5.1.3. Állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe

Az állatokat a szállítás után a helyszínen azonnal leölik, és a hullákat hatósági állatorvos felügyelete mellett ártalmatlanítják.

A szállításra a következő feltételek teljesülése esetén kerülhet sor:

- a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a vágóhidra szállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete D. pontja szerint, a hőmérőzést is beleértve;
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;

A diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet D. pontjának megfelelően a telep mindazon alegységeiben szerológiai vagy virológiai vizsgálatot kell végezni, amelyből sertéseket szállítottak el. Ha a KSP klinikai tüneteit tapasztalják, vagy erre utaló kórbonctani elváltozásokat találnak, akkor a szerológiai vagy virológiai vizsgálatot az előzőektől eltérően, a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet C. pontja szerint kell elvégezni.

A védőkörzetben a korlátozó intézkedések érvényben maradnak mindaddig, amíg:

- a fertőzött telep végső takarítását és fertőtlenítését el nem végezték;
- a fertőzött telep előzetes takarítását és fertőtlenítését követő 30 nap után a sertéseket valamennyi telepen klinikailag megvizsgálták a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete F. pontja szerint, és a KSP jelenlétére utaló betegségi tünetet nem találtak;
- a védőkörzetben tartott sertésekből – a fertőzött telep előzetes takarítását és fertőtlenítését (ha szükséges, a rovarirtást) követő 30 nap után valamennyi sertéstartó telepen kedvező eredménnyel elvégezték szerológiai vizsgálatokat a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete F. pontja szerint.

5.2. Korlátozó intézkedések a megfigyelési körzetben

- számba kell venni valamennyi sertéstartó gazdaságot;
- a sertések közúti és magántulajdonban lévő úton történő hajtása és szállítása tilos, kivéve, ha ezt a járási főállatorvos jóváhagyta;
- a sertések a zárlati területen keresztül megállás és kirakodás nélkül az OJK által kijelölt közutakon és vasúton előzetes engedély nélkül is szállíthatók;
- azok a járművek és felszerelések, amelyeket sertések, más állat vagy anyag szállítására használtak, amelyek szennyeződhetnek, továbbá amelyeket a megfigyelési körzetben

belül használnak, nem hagyhatják el a megfigyelési körzet területét anélkül, hogy - a 4.9. pontban foglalt rendelkezések alapján a HJK által meghatározott módon végzett takarításon és fertőtlenítésen átestek volna;

- a sertéstelepek területére más fajú állat nem léphet be, illetve nem hagyhatja el azt a megfigyelési körzet létesítését követő hét napon át a megyei főállatorvos engedélye nélkül;
- a zárlaton belül sertések bármilyen megbetegedését és elhullását jelenteni kell a hatósági állatorvosnak, hogy a KSP esetleges jelenlétének kivizsgálása megtörténhessék;
- a tartási helyét egyetlen sertés sem hagyhatja el addig, amíg a fertőzött telep előzetes takarítását és fertőtlenítését (és ha szükséges volt a rovaritást) követően legalább 21 nap le nem telt;
- sertések spermája, petesejtje vagy embriója nem hagyhatja el a védőkörzeten belül elhelyezkedő gazdaságokat;
- a sertéstelepekre belépő vagy azokat elhagyó minden személynek be kell tartania a KSP vírus elterjedése kockázatának csökkentéséhez szükséges megfelelő járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedéseket;

21 nappal a fertőzött telep előzetes takarítása és fertőtlenítése után engedély adható a sertések tartási helyeül szolgáló telepről történő elszállítására:

1. közvetlenül a HJK által kijelölt, lehetőleg a védőkörzeten vagy a megfigyelési körzeten belül található vágóhidra,
2. kivételes esetben, közvetlenül egy másik, védőkörzetben található telepre - az EU Bizottság és a tagállamok egyidejű tájékoztatás mellett,
3. állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe, ahol az állatokat leölik, és a hullákat hatósági állatorvos felügyelete mellett ártalmatlanítják.

5.2.1. A vágóhidra szállítás feltételei:

- szállítás előtt a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a vágóhidra szállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete D. pontja szerint (hőmérőzést is beleértve);
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;
- a vágóhidat felügyelő állategészségügyi hatóságot előzetesen értesítették, hogy a megfigyelési körzetből származó sertéseket szándékoznak oda küldeni, a vágóhidat felügyelő állategészségügyi hatóság pedig visszajelzi a szállítmány megérkezést;
- a sertéseket más sertésektől időben vagy térben elkülönítve tartják és vágják le;
- a sertések szállítása során használt járműveket és felszereléseket a szállítás után azonnal kitakarítják és kifertőtlenítik;
- a levágást megelőző élőállat-vizsgálat és a vágás utáni húsvizsgálat során figyelembe vesznek minden, a KSP jelenlétére utaló elváltozást;

- e sertésekből származó friss hús jelölése és hőkezelése során az 5.6. pont szerint járnak el.

A KSP diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet D. pontjának megfelelően a telep mindazon alegységeiben szerológiai vagy virológiai vizsgálatot kell végezni, amelyből sertéseket szállítottak el. Ha ante mortem vizsgálat során a KSP klinikai tüneteit tapasztalják, vagy a post mortem vizsgálatkor a KSP-re utaló kórbonctani elváltozásokat találnak, akkor a szerológiai vagy virológiai vizsgálatot az előzőektől eltérően, a KSP diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet C. pontja szerint kell elvégezni.

5.2.2. A védőkörzetben található másik telepre történő közvetlen szállítás feltételei (az EU Bizottság és a tagállamok egyidejű tájékoztatás mellett):

- a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a elszállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete D. pontja szerint, (hőmérőzést is beleértve);
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek a sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;
- a sertések szállítása során használt járműveket és felszereléseket a szállítás után azonnal kitakarítják és kifertőtlenítik.

5.2.3. állati eredetű melléktermékeket feldolgozó üzembe (ahol az állatokat leölik, és a hullákat hatósági állatorvos felügyelete mellett ártalmatlanítják) szállítás feltételei:

- a hatósági állatorvos elvégezte a telepen tartott sertések, köztük a vágóhidra szállítandó sertések, klinikai vizsgálatát a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete D. pontja szerint (hőmérőzést is beleértve);
- az elvégzett vizsgálatok nem igazolták a KSP jelenlétét;
- minden elszállítandó sertést megjelöltek sertések nyilvántartására és azonosítására vonatkozó szabályozásnak megfelelően;
- a sertéseket hatóságilag lezárt járművön szállítják;

A diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet D. pontjának megfelelően a telep mindazon alegységeiben szerológiai vagy virológiai vizsgálatot kell végezni, amelyből sertéseket szállítottak el. Ha a KSP klinikai tüneteit tapasztalják, vagy a KSP-re utaló kórbonctani elváltozásokat találnak, akkor a szerológiai vagy virológiai vizsgálatot az előzőektől eltérően, a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezet C. szakasza szerint kell elvégezni.

5.3. A korlátozó intézkedések érvényben tartásának időtartama a megfigyelési körzetben

A megfigyelési körzetben a korlátozó intézkedések érvényben maradnak mindaddig, amíg:

- a fertőzött telep végső tisztítását és fertőtlenítését el nem végezték;
- a fertőzött telep előzetes takarítást és fertőtlenítését követő nem kevesebb, mint 20 nap után a sertéseket valamennyi telepen hatósági állatorvos klinikailag megvizsgálta a diagnosztikai kézikönyv IV. fejezete G. pontjában foglaltak szerint, és a KSP jelenlétére utaló klinikai tünetet nem találtak.

5.4. A védőkörzetből és megfigyelési körzetből származó sertések húsa

a) friss húst meg kell jelölni; a bélyegző 6,5 cm hosszú, 4,5 cm széles, ovális alakú legyen, és a következő feliratot tartalmazza: felső részén az ország neve nagybetűkkel, középső részén a vágóhíd jóváhagyott állatorvosi száma, alsó részén: EC, két egyenes, derékszögben kereszteződő vonal a bélyegző közepén oly módon, hogy az információt ne zavarja. A betűk 0,8 cm, a számok 1 cm magasak legyenek. A bélyegző adjon információt arról az állatorvosról, aki a húst ellenőrizte;

b) hús kereskedelmi forgalomba csak akkor kerülhet, ha rajta – hatósági állatorvos felügyelete mellett – az alábbi kezelések egyikét elvégezték:

- hőkezelés hermetikusan zárt konténerben 3.00-ás vagy magasabb Fo értékkel,
- hőkezelés oly módon, hogy a nyersanyag belsejében 10 percen keresztül legalább 80 °C-ot biztosítanak,
- a testrészt vagy a nyersanyagot legalább 150 percen keresztül forralási hőmérsékleten tartják, ennek során a keletkezett darabok nem lehetnek 10 cm-nél vastagabbak;
- a zsír kiolvasztása legalább 100 °C-on történik.

A kezelést a megyei kormányhivatal által kijelölt helyen, hatósági állatorvos felügyelete mellett kell elvégezni. A hús azzal a feltétellel küldhető el a kezelési helyére, hogy a szállítmányt az induláskor hatósági állatorvos lepecsételi, és aállítás folyamán végig lepecsételve marad.

6. A fertőzött telep újratelepítése

A sertések újratelepítése a klasszikus sertéspestissel fertőzött gazdaságokba a KSPR 14. §-ban foglaltak szerint végzett takarítási és fertőtlenítési műveletek befejezését követő 30 nap elteltével történhet. A sertések újratelepítésekor figyelembe kell venni az adott gazdaságban folyó gazdálkodás típusát, és az újratelepítést az alábbi eljárások valamelyike szerint kell végezni:

6.1. szabadtartású gazdaságok

A sertések újratelepítését **jelzősertések** betelepítésével kell kezdeni. A jelzősertéseket a hatósági állatorvos előírásainak megfelelően a gazdaság egész területén kell elhelyezni, és a gazdaságba történő betelepítést követő 40 nap elteltével vett minták alapján, a diagnosztikai kézikönyv szerint, ellenanyagok jelenlétére meg kell vizsgálni. Ha egyik sertés sem termelt ellenanyagokat a klasszikus sertéspestis vírusával szemben, a teljes újratelepítés elvégezhető. Az újratelepített gazdaságból sertést elszállítani csak akkor lehet, ha a szerológiai vizsgálatok eredménye valamennyi sertés esetében negatív;

6.2. egyéb tartási formák

A sertések újratelepítésekor vagy az *a)* pontban előírt intézkedések alapján kell eljárni, vagy teljes újratelepítést kell végezni, feltéve, hogy

- az összes sertés hús nap alatt érkezik a gazdaságba, és a sertések a korlátozás alatt álló zónán kívüli gazdaságokból származnak,
- az újratelepített sertéseket a diagnosztikai kézikönyv szerint szerológiai vizsgálatnak vetik alá. A vizsgálatához szükséges mintákat leghamarabb az utolsó sertés megérkezését követő 40 nap elteltével kell levenni,
- a gazdaságból sertés nem szállítható el, amíg meg nem érkezik a szerológiai vizsgálatok negatív eredménye.

Ha hat hónapnál hosszabb idő telt el a takarítás és fertőtlenítés befejezése óta, a hatósági állatorvos a KSPR 15. § (2) bekezdésében leírtak alól a járványtani helyzet figyelembevételével eltérést engedélyezhet.

7. Klasszikus sertéspestis a vágóhídon

7.1. A betegség gyanúja

A KSP gyanúja felmerülhet a vágóhídon akár a vágás előtti élőállat-vizsgálat, akár a levágást követő húsvizsgálat során. Bármelyik esetben a teendő intézkedések (megfigyelési zárlat, vizsgálat végzése) hasonlóak a KSP gyanújának sertéstartó telepen való felmerülését illetően leírt eljárásokhoz. Vizsgálatot kell indítani abból a célból, hogy megállapítsák vagy kizárják a KSP jelenlétét. A vizsgálat magában foglalja a létesítmény területén található sertések klinikai vizsgálatát, továbbá a fertőzöttségre gyanús sertések vér és szövetmintáinak a laboratóriumi vizsgálatát. Akárcsak a telepi vizsgálatoknál, szükség esetén egy vagy több sertést diagnosztikai célra le kell ölni. A vágóhídon végzett vizsgálattal egyidejűleg a gyanú alatt álló sertés vagy sertések származási telepén is vizsgálatot kell folytatni, hogy megállapítsák, vannak-e további adatok a betegség jelenlétére irányuló gyanú alátámasztására. Járványügyi adatokat kell gyűjteni sertéseknek a telepre és a telepről történő mozgását illetően, valamint a KSP megerősítése esetére a járvány leküzdését esetleg segítő egyéb információkat.

A járási főállatorvos által foganatosítandó korlátozások részletesen a következők:

- az állatok vágását be kell szüntetni;
- a pihentetőben található sertéseket ott kell tartani, és ezek nem hagyhatják el a vágóhidat;
- sem sertések, sem más állatok nem léphetnek a vágóhid területére;
- sem sertések, sem sertéshús nem hagyhatja el a vágóhidat;
- semmiféle, a KSP vírusát valószínűleg közvetítő anyag vagy hulladék nem hagyhatja el a vágóhidat;
- személyek csak a járási főállatorvos által adott felhatalmazás birtokában léphetnek a vágóhid területére, illetve hagyhatják el azt;
- járművek csak a járási főállatorvos által adott felhatalmazás birtokában léphetnek a vágóhid területére, illetve hagyhatják el azt.

7.2. A KSP megállapítása

Ha KSP-t vágóhídon állapítanak meg, a járási főállatorvos gondoskodik arról, hogy:

- a vágóhídon található valamennyi sertést haladéktalanul levágják;
- a fertőzött vagy fertőzésre gyanús sertések húsát és belsőségeit hatósági felügyelet mellett megsemmisítik úgy, hogy a KSP terjesztésének veszélyét elkerüljék;
- az épületek és eszközök (beleértve a járműveket is) tisztítását és fertőtlenítését a hatósági állatorvos felügyelete mellett végzik;
- járványtani nyomozást végeznek a 3.3 pontban lefektetett követelményeknek megfelelően;
- a takarítás és fertőtlenítés befejezése után legalább 24 óráig egyetlen sertés sem kerül be a létesítmény területére levágásra.

A fertőzött sertések származási telepén lévő sertéseket szintén le kell ölni, ha a járványtani adatok alátámasztják ezen intézkedés megtételét.

8. KSP az állatvásárban

8.1. A betegség gyanúja

Ha állatvásárban KSP gyanúja merül fel, a járási főállatorvosnak azonnal megfigyelési zárlatot kell elrendelnie, hogy a betegség állatok, járművek, emberek és anyagok általi elterjedésének lehetőségét megelőzzék.

A fogatosítandó korlátozások részletesen a következők:

- az állatok eladását be kell szüntetni;
- a vásárban lévő összes állatot ketrecében kell tartani, amelyet az nem hagyhat el;
- a vásár területére sertés nem szállítható;
- sertés és más állat húsa nem hagyhatja el a vásár területét;

- semmiféle, a KSP vírusát valószínűleg közvetítő anyag vagy hulladék nem hagyhatja el a vásár területét;
- személyek csak a járási főállatorvos által adott felhatalmazás birtokában léphetnek a vásár területére, illetve hagyhatják el azt, kéz- és lábbeli fertőtlenítés után;
- járművek csak a járási főállatorvos által adott felhatalmazás birtokában léphetnek a vásár területére, illetve hagyhatják el azt;
- a vásár területét elhagyó járműveket a járási főállatorvos utasításainak megfelelően megtisztítják és kifertőtlenítik;
- igavonó állatok a járási főállatorvos engedélyével a testfelület teljes fertőtlenítését követően léptethetők ki;
- a vásár minden jármű- és gyalogosforgalom számára szolgáló ki- és bejáratánál a a NÉBIH honlapján közzétett listában szereplő, a KSP vírusa ellen hatékonyként jóváhagyott fertőtlenítőszer tartalmazó, alkalmas fertőtlenítőket kell elhelyezni.

Vizsgálatot kell indítani abból a célból, hogy megállapítsák vagy kizárják a KSP-nek a vásár területén való jelenlétét ugyanazon elvek alapján, mint amelyek a 7.1. pontban lettek kifejtve a betegség gyanújának vágóhídon való kivizsgálására, beleértve egy vagy több sertés diagnosztikai célra történő leölését.

A gyanús sertés vagy sertések származási telepét vizsgálat tárgyává kell tenni és minden más, a vásárból a KSP vírusával való fertőzésnek esetleg kitett sertést fogadó gazdasággal együtt felügyelet alá kell helyezni legalább addig, amíg a fertőzés gyanúját ki nem zárták.

8.2. A KSP megállapítása állatvásárban

Ha a KSP-t állatvásárban állapítják meg, a járási főállatorvos gondoskodik arról, hogy:

- a vásárban található valamennyi sertést haladéktalanul leöljék;
- a hullákat hatósági felügyelet mellett ártalmatlanítják úgy, hogy a KSP terjesztésének veszélyét elkerüljék;
- az alomanyagot, trágyát és más hulladékot, ami a KSP vírusát átvinni képes, biztonságos módon ártalmatlanítják;
- az épületek, kutricák, utak és eszközök (beleértve a járműveket is) tisztítását és fertőtlenítését a főosztály utasításai szerint, a hatósági állatorvos felügyelete mellett végzik;
- a takarítás és fertőtlenítés befejezése után legalább 72 óráig egyetlen állat sem kerülhet be a vásár területére.

A fertőzött sertések származási telepén lévő sertéseket szintén le kell ölni, ha a járványtani adatok alátámasztják ezen intézkedés megtételét.

9. KSP szállított sertésekben

9.1 A betegség gyanúja

Ha szállított sertések között KSP gyanúja merül fel, az egész szállítmányt olyan telepre kell vinni, ahol éppen nincsenek egyéb sertések, vagy a gyanú alatt álló sertések származási telepére, ahol addig maradnak, amíg a betegség jelenlétét meg nem állapították, vagy ki nem zárták.

A foganatosítandó korlátozó intézkedések ugyanazok, mint amelyek a gyanú alatt álló telepre vonatkoznak (lásd 3.2. pont).

A vizsgálatot és a járványügyi nyomozást a gyanú alatt álló sertések származási telepére kell összpontosítani, akárcsak a betegség gyanújának a vágóhídon vagy állatvásárban való fellépte eseteiben.

9.2. A KSP megállapítása

Ha a KSP-t egy sertésszállítmányban útközben állapítják meg, a szállítmányban az összes sertést le kell ölni.

A fertőzött sertések származási telepén lévő sertéseket szintén le kell ölni, ha a járványtani adatok alátámasztják ezen intézkedés megtételét.

A többi alkalmazott intézkedés általában ugyanaz, mint ami egy fertőzött telepre vonatkozik.

10. KSP vaddisznóban (vadon élő sertésben)

10.1 A betegség gyanúja

Amint a megyei főosztály tudomására jut, hogy vaddisznókban felmerült a KSP gyanúja, intézkedéseket kell tenni a betegség jelenlétének megállapítására vagy kizárására. A betegség gyanújáról a térség sertéstartóit és vadászait tájékoztatni kell. El kell rendelni minden lelőtt és elhullott vaddisznó KSP-re irányuló laboratóriumi vizsgálatát.

10.2. A KSP vaddisznóban való megállapítása

Amint a KSP-t vaddisznókban állapítják meg, a megyei főállatorvos valamennyi, a meghatározott fertőzött területen lévő sertéstelepet megfigyelési zárlat alá helyezi, valamint az alábbiak szerint intézkedik:

- minden sertéstartó telep sertésállományát korcsoportok szerint nyilvántartásba kell vennie és ennek során ellenőriznie kell, hogy a területen található minden sertéstartó telep szerepel-e a központi adatbázisban;
- az állatlétszám változást a sertéstartó telepeken az állattartónak naprakészen kell vezetnie, azt a hatósági állatorvos kérésére be kell mutatnia, aki az adatokat minden szemle alkalmával ellenőrzi;
- minden sertéstartó telepen az összes sertést elzárva, úgy kell tartani, hogy vaddisznóval ne tudjon érintkezni;
- intézkedni kell annak megelőzésére, hogy vaddisznó hozzáférhessen olyan anyaghoz, pl. takarmányhoz vagy alomhoz, amivel később a telepen lévő sertések kerülnek kapcsolatba;
- egyetlen sertés sem léphet a telep területére, illetve hagyhatja el azt, kivéve, ha azt a járási főállatorvos az országos főállatorvos utasításában meghatározott szempontok szerint engedélyezi;
- a sertések elszállítására használt épületek, valamint magának a telepnek a ki- és bejáratainál fertőtlenítést kell végezni;
- a KSP-re gyanút keltő tüneteket mutató minden élő vagy elhullott sertés vizsgálatára vonatkozó rendelkezések következetes végrehajtása;
- élelmiszer hulladék (moslék) és egyéb állati eredetű élelmiszerhulladékok etetésének tilalmára vonatkozó rendelkezések következetes végrehajtása;
- tilos bármely lelőtt vagy elhullva talált vaddisznónak bármiféle részét a telepre behozni,
- megfelelő járványvédelmi (biológiai biztonsági) szabályok azon személyek vonatkozásában, akik vaddisznóval kapcsolatba kerültek, szükség esetén ilyen személyek sertéstartó telepre vagy épületbe való belépésének korlátozása vagy megtiltása,
- fertőtlenítés és átöltözés minden esetben a telepre, illetve állattartó épületekbe való belépéskor,
- megtiltja a területről származó sertések, azok ondója, embriója vagy petesejtje közösségi kereskedelmi forgalomba bocsátását,
- amennyiben szükséges, további kiegészítő intézkedéseket rendel el.

Amint a járási főállatorvos megállapítja a KSP vaddisznókban való előfordulását, a megyei főállatorvos az országos főállatorvos azonnali intézkedésekre vonatkozó utasítása alapján határozatban kijelöli az ideiglenes a fertőzött területet, meghatározza a rendeltben előírtakon felül még szükséges intézkedéseket (vaddisznók és egyéb fajok vadászatának tilalma, illetve felfüggesztése, az állomány gyérítést szolgáló diagnosztikai kilövés stb.). A megyei főállatorvos határozatot megküldi a területen található nagylétszámú sertéstelepeknek, vadászatra jogosultaknak, és egyéb érintett gazdálkodó szervezeteknek, valamint az önkormányzatoknak és társhatóságok, továbbá a határozat kiadásáról a lakosságot is tájékoztatja (weboldalon keresztül, a media felhasználásával, illetve a helyben szokásos módon). Az ideiglenes fertőzött terület a Nemzeti Szakértői Csoport ülésen kerül megerősítésre, illetve szükség esetén további területek fertőzötté nyilvánítására is sor kerülhet.

A megyei főosztály(ok) megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a meghatározott fertőzött területen minden elhullva talált és kilőtt vaddisznót megvizsgálják KSP-re a NÉBIH ÁDI laboratóriumában.

Gondoskodni kell a fertőzött területen megtalált összes elhullott vaddisznó hullájának, illetve a laboratóriumi nem negatív eredmény adó vaddisznók testének biztonságos ártalmatlanításáról.

Mindezen felül a fertőzött terület kijelöléséről szóló határozatban el kell rendelni mindazokat az intézkedéseket, amelyek az OFÁ azonnali intézkedésekre vonatkozó utasításában az előbbieken felül előírt.

11. Teendők vésvakcinázás elrendelése esetén

Oltási Központ létrehozása

A Helyi Járványvédelmi Központon belül, vagy azzal szoros együttműködésben **Oltási Központot** kell felállítani. A területen végzendő kötelező védőoltásra vonatkozó döntésnek megfelelő helyi nyilvánosságot kell kapnia, és intézkedni kell a felől, hogy a vakcinázást a lehető leggyorsabban befejezzék.

Pontosan meg kell határozni a védőoltásban részesítendő földrajzi terület pl. utak, vasútvonalak és folyók, vagy egyéb természetes határok megadásával, és listát kell készíteni a védőoltásra javasolt területen lévő valamennyi sertéstartó telepről. Megfelelő méretarányú térképen vagy térképeken be kell jelölni minden egyes telep helyét, és a telepeken található sertések számát.

Az Oltási Központba további állatorvosi, technikai és adminisztratív személyzetet kell rendelni, hogy biztosítsák a Helyi Járványvédelmi Központ egyéb tevékenységeinek zavartalan ellátását. Célként kitűzendő a védőoltásnak a kijelölt területen hét munkanap alatt történő befejezése.

Az Oltási Központot el kell látni:

- az oltási akció befejezéséhez elegendő oltóanyaggal;
- az oltóanyag tárolásához megfelelő eszközökkel;
- eszközökkel a felszerelések, pl. tömegoltó fecskendők sterilizálására;
- gyűjtőedényekkel a használt egyszer használatos oltási felszerelések, üres oltóanyag-üvegek és más, potenciálisan fokozottan veszélyes hulladék számára;
- védőruházattal az oltóbrigádok használatára;
- fertőtlenítőszer és vödröket, keféket és szivacsokat az oltóbrigádok személyi fertőtlenítésére;
- az állatok megfékezésére szolgáló eszközökkel (drótsodrony orrhurkokat rozsdamentes acél fogantyúval);
- elegendő számú egyedi, sorszámozott fül krotáliával, amelyek mérete és kialakítása megfelel valamennyi védőoltásban részesítendő sertés-korcsoport azonosítására, továbbá fogók ezeknek a krotáliáknak a felhelyezésére;
- a Sürgősségi Oltási Program során használandó formanyomtatványokkal.

Egy oltóbrigád egy állatorvosból és egy nem hivatásos technikai asszisztensből áll. Minden egyes brigádot el kell látni a következő anyagokkal és felszerelésekkel:

- a napi munka elvégzésére elegendő oltóanyaggal;
- két darab automata tömegoltó fecskendővel, tartalék alkatrészekkel, övvel és
- övre akasztható tokkal;
- egy kis sterilizálóval a tömegoltó fecskendők számára;
- egyszer használatos fecskendőkkel és tűkkel;
- tartályokkal a használt eldobható fecskendők és tűk, üres oltóanyag-üvegek és
- egyéb hulladékok számára;
- sertések rögzítésére használható eszközökkel;
- elegendő készlettel minden szükséges formanyomtatványból.

A Központ időre bejelenti az oltóbrigádok érkezését, és eközben intézkedik arról, hogy elegendő segítő személyzet álljon rendelkezésre az oltás során a sertések féken tartására és egyéb szükséges segítség adására, és felvilágosítást kér a telepen található állatpopuláció részleteit illetően. Előzetes megállapodás nélkül csakis kivételes esetben lehet látogatást tenni. Minden munkanap kezdetén mindegyik oltóbrigád kap egy szolgálati lapot, amely felsorolja a meglátogatandó telepeket, a látogatások időpontját, és a telepen lévő sertések hozzávetőleges számát.

A védőoltásban részesítendő telepre való megérkezéskor az állatorvos tájékoztatja az állattartót vagy a felelős személyt a sürgősségi vakcinázásról.

Az oltóbrigád tagjai a sertésszállásokba védőruhában, fertőtlenítés után léphetnek be.

Az oltás megkezdése előtt az állományt meg kell szemlélni. A telepen a klasszikus sertéspestissel fertőzött sertések jelenlétére utaló legkisebb gyanút is jelenteni kell a Helyi Járványvédelmi Központnak, amely intézkedik a kivizsgálás iránt. Az ilyen kivizsgálásban az oltást végző állatorvos is részt vesz, kivéve annak a hatósági bejelentését, hogy a telep gyanú alatt áll és a szokásos korlátozásokat kell életbe léptetni, valamint a diagnosztikai mintavételt, amelyet csak kivételesen, a Helyi Járványvédelmi Központ felkérésére tesz meg.

Ha a klasszikus sertéspestis nem zárható ki azonnal, akkor az állomány oltását ez alkalommal nem szabad elvégezni. Ha az állományt klasszikus sertéspestistől mentesnek találják, az oltást el kell végezni.

Az oltás végzése során szigorúan be kell tartani a gyártó utasításait, különös tekintettel a dózisra, az injekció optimális helyére és a bizonyos kor alatti állatoknak az oltásból való kizárására. Csak a klinikailag egészséges sertéseket szabad oltani.

Minden beoltott sertést, tekintet nélkül a korára, egyedi, sorszámozott fül-krotáliával kell azonosíthatóvá tenni. Egységesen rögzíteni kell a kategóriánként beoltott sertések számát és a felhasznált sorszámozásokat.

Az állomány oltásának befejeztével a használt felszerelést meg kell tisztítani, ki kell fertőtleníteni és – ha szükséges – sterilizálni. Alapos személyi fertőtlenítést is kell végezni. A sürgősségi védőoltásra kijelölt terület értelemszerűen eleve a betegség terjedése komoly veszélyének van kitéve. Éppen ezért létfontosságú a lehető legnagyobb elővigyázatossággal eljárni, hogy tevékenységével egyetlen oltóbrigád se fokozza a fertőzés terjesztésének kockázatát és egyiküket se érhesse a gondatlanság vádjára a területen történő esetleges további járványkitörések esetén.

A telep elhagyása előtt két példányban ki kell tölteni a telepi oltási nyilvántartást, alá kell írni a tulajdonossal vagy a felelős személlyel, és az egyik példányt a telepen kell hagyni.

A napi feladatok végén az oltóbrigád visszatér az Oltási Központba, ahol a használt egyszer használatos eszközöket és az egyéb hulladékot biztonságosan az erre a célra kialakított tárolóba helyezik, az egyéb, esetleg szennyeződött felszerelést tisztítás és fertőtlenítés után sterilizálják, és a szükséges formanyomtatványokat kitöltve átadják.

A térképet naponta frissítik, hogy látható legyen az előrehaladás. A központot vezető állatorvos, vagy helyettese az Országos Járványvédelmi Központnak és a Helyi Járványvédelmi Központnak egyaránt naponta jelentést tesz az akció előrehaladásáról az előzőleg eltelt 24 óra alatt.

12. A mentesítési terv

A területileg illetékes kormányhivatalnak a mentesítési tervet a KSP első előfordulását követő 30 napon belül kell összeállítania és felülvizsgálatra a NÉBIH-nek megküldenie. A NÉBIH a tervezetet 30 napon belül véleményezi, szükség esetén módosítja és jóváhagyásra az országos főállatorvos elé terjeszti. A jóváhagyott mentesítési tervet az országos főállatorvos megküldi a Bizottságnak. A terv később – a szerzett tapasztalatok figyelembevételével – a Bizottság jóváhagyásával módosítható vagy kiegészíthető.

A tervben meg kell adni a következő információkat:

- a betegség földrajzi elterjedése, az elvégzett járványügyi nyomozás és laboratóriumi vizsgálatok eredménye alapján;
- a területen található vaddisznó-állomány;
- a vaddisznók mozgásának útjában álló fő természetes vagy ember alkotta korlátok jelenléte;
- a meghatározott területen lévő vaddisznó-csoportok hozzávetőleges száma és nagysága;
- az elhullott vaddisznók szervezett keresésével kapcsolatos előírások,
- az elhullva talált vagy lelőtt vaddisznók laboratóriumi vizsgálata által a vaddisznó-populációban a fertőzöttség arányának meghatározására tett intézkedések,
- a zoológusok, vadászok, vadászatra jogosultak, vadvédelmi szervezetek és az állategészségügyi hatóság között meglévő együttműködés mértéke;
- a betegséggel kapcsolatos tájékoztatási kampány, különös tekintettel a vadászatra jogosultak tájékoztatására
- vaddisznók és egyéb vadfajok vadászatának tilalmára, illetve felfüggesztésre vonatkozó szabályok, ideértve a társasvadászatok engedélyezésének rendjét is;
- a vaddisznó-populáció csökkentésére tett intézkedések (diagnosztikai kilövés), különös tekintettel a kocák, malacok és süldők fokozott kilövésére,
- a vadászokkal szemben támasztott követelmények a betegség terjesztésének elkerülésére teendő elővigyázatossági intézkedések

megtételére, különös tekintettel az elhullott és diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznók testének, illetve vadászat esetén a kilőtt egyedek zsigereinek összegyűjtésre ártalmatlanítására;

- az elhullott vaddisznók felkutatásának módja (tájékoztatás – jelentés)
- az elhullva talált vagy kilőtt vaddisznók ártalmatlanná tételének módja;
- a minden egyes elhullva talált vagy lelőtt vaddisznó esetében az alábbi járványügyi adatok összegyűjtése:
 - a földrajzi terület, ahol elhullott vagy ahol lelőtték;
 - a megtalálás vagy lelövés dátuma;
 - a megtaláló vagy az állatot kilövő vadász személye;
 - az állat kora és ivara;
 - a lelövés előtt mutatott tünetek;
 - az elhullva talált vaddisznó hullájának állapota;
 - a laboratóriumi vizsgálatok eredménye;
 - a meghatározott fertőzött területen lévő sertéstelepekre vonatkozó betegség-megelőzési intézkedések, beleértve az állatoknak a területre be, illetve onnan kifelé történő, valamint azon belüli hajtását és szállítását;
 - a fertőzött terület megszüntetésének, illetve csökkentésének feltételeit, beleértve a területen lévő sertéstartó telepekre alkalmazandó intézkedéseket;
 - információs rendszer létrehozása a Szakértői Csoport folyamatos tájékoztatása érdekében.

13. Végrehajtás

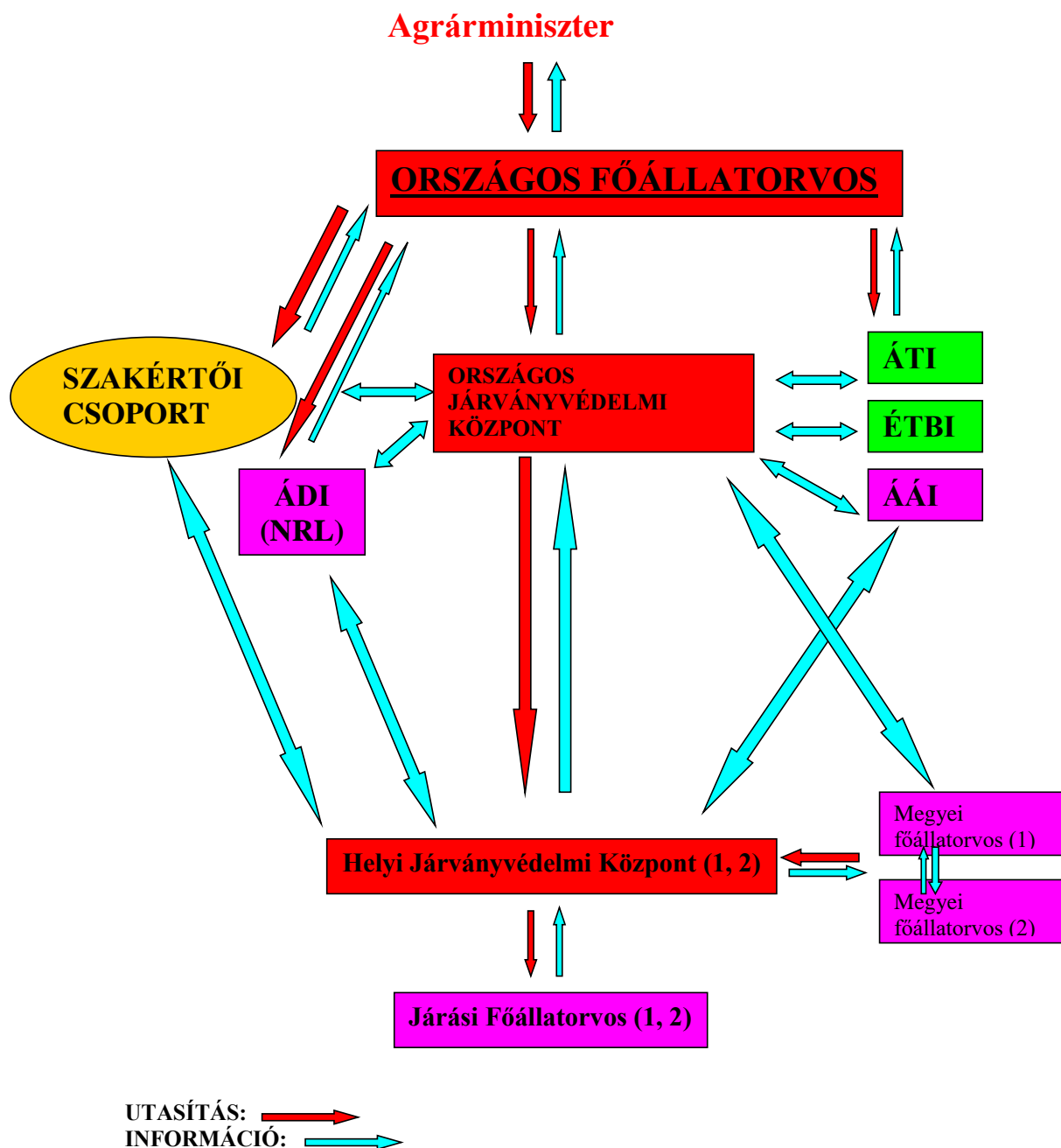
A KSP felszámolására indított akció teljes időtartama alatt annak a célnak az elérésére kell törekedni, hogy a helyzetet a lehető leghamarabb ellenőrzés alatt lehessen tartani a legkisebb veszteségek árán. Ennek megvalósítására az állategészségügyi szolgálatnak minden szinten jól képzettnek és felkészültnek kell lennie. Azért, hogy a személyzet erőfeszítései ne legyenek hiábavalók, létfontosságú, hogy minden hatályos leküzdő intézkedés elegendő nyilvánosságot kapjon, hogy minden érintett számára ismertek legyenek, továbbá, hogy ezeket szigorúan betartassák, ha szükséges, a rendőrség erőinek igénybevételével.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 28. § c) pontja felhatalmazza az Agrárminisztert, hogy rendkívüli élelmiszerlánc-események esetén kezdeményezze a térítés ellenében történő közcélú munkavégzés, létesítmény, a szállító-, és más eszközök, valamint anyagok igénybevételének, továbbá a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal közreműködésének elrendelését.

Ha állattartók vagy más személyek megsértik az állat-egészségügyi jogszabályokat, eljárást kell indítani (élelmiszerlánc felügyeleti bírság, büntető eljárás). A sikeres eljárásnak széles nyilvánosságot kell biztosítani.

V. MELLÉKLET

Utasítási és információs láncolat kitörést követően

VI. MELLÉKLET

A sertések száma az állományban	A minimális mintaszám az alábbi gyakorisági, illetve szeroprevalencia szintek esetén		
	10 %	10 %	5 %
10	8	10	10
20	10	16	19
30	11	19	26
40	12	21	31
50	12	22	35
60	12	23	38
70	13	24	40
80	13	24	42
90	13	25	43
100	13	25	45
120	13	26	47
140	13	26	48
160	13	27	49
180	13	27	50
200	13	27	51
250	14	27	53
300	14	28	54
350	14	28	54
400	14	28	55
450	14	28	55
500	14	28	56
600	14	28	56
700	14	28	57
800	14	28	57
900	14	28	57
1000	14	29	57
1200	14	29	57
1400	14	29	58
1600	14	29	58
1800	14	29	58
2000	14	29	58
3000	14	29	58
4000	14	29	58
5000	14	29	59
6000	14	29	59
7000	14	29	59
8000	14	29	59
9000	14	29	59
10000	14	29	59
>10000	14	29	59

VII. MELLÉKLET: ÚTMUTATÓ

a szolgáltató és hatósági állatorvosok számára az afrikai sertéspestis (ASP) és a klasszikus sertéspestis (KSP) gyanújának megállapításához

Bevezetés

Az útmutatót a Nemzeti Afrikai Sertéspestis és Klasszikus Sertéspestis Szakértői Csoport 2016. szeptember 28-án megtartott ülésén hozott *II.3. számú határozati javaslatban* felkért munkacsoport állította össze a *II.2. számú határozati javaslatban* foglaltak alapján.

Az afrikai sertéspestis (ASP) vírus által okozott fertőző állatbetegség, amely a házisertésekben és a vaddisznókban tömeges elhullással és nagy gazdasági kárral járó járványt okoz. A megbetegedett állatok szinte kivétel nélkül elhullanak. A betegség nem gyógyítható, ellene hatékony védőoltás nem áll rendelkezésre. A betegség terjedését megakadályozni kizárólag igazgatási intézkedésekkel, a fertőzött sertésállományok korai felismerésével és mielőbbi felszámolásával lehet.

Azokban az országokban, ahol az afrikai sertéspestist megállapították a betegség terjedésében a vaddisznó állománynak, a vaddisznó és a házi sertés állományok közötti kapcsolatoknak, a nemzetközi állatszállításoknak és az illegális vagy ellenőrizetlen élelmiszerforgalomnak volt szerepe.

A hazai sertés állományok védelme érdekében elengedhetetlenül szükséges a betegség korai felismerése. Ennek érdekében kiemelt jelentősége van annak, hogy az állattartók állataik megbetegedéséről, esetleg elhullásáról a szolgáltató állatorvosukat haladéktalanul tájékoztassák. A sertéstartó a betegségben elhullott vagy a betegség felszámolása érdekében hatósági rendelkezésre leölt sertéseik után állami kártalanításban részesül, aminek feltétele a beteg vagy elhullott sertések mielőbbi bejelentése az állatorvosnak. Az állatorvos a helyszínen a járványtani körülmények értékelése, a beteg állatok klinikai vizsgálata és elhullás esetén a hullák boncolása után dönt az ASP kizárására irányuló laboratóriumi mintaküldés és a helyi hatósági állatorvos értesítésének szükségességéről. A szolgáltató állatorvos felelőssége a helyszínen elvégzett vizsgálatok eredménye alapján a betegség gyanújának felismerése. Amennyiben a sertéstartó az állat(ok) betegségét, vagy elhullását – bár arról tudomása volt - nem jelentette az állatorvosnak, akkor az ASP későbbi hatósági megállapítását követően felszámolt állománya után állami kártalanításra nem jogosult, vele szemben élelmiszerlánc-felügyeleti bírság szabható ki.

Figyelemmel arra a tényre, hogy a helyszínen történő vizsgálat során az ASP és a klasszikus sertéspestis (KSP) klinikai tüneteit és kórbonctani elváltozásait megbízhatóan nem lehet elkülöníteni, ***ASP gyanúja esetén az érintett egyed KSP-re is gyanúsnak kell tekinteni és ennek megfelelően eljárni.***

I. Gyakorlatban alkalmazandó eljárás a gyanú megállapításra házisertések esetében

1. A szolgáltató állatorvos feladatai

1.1. Ha az állattartó sertése megbetegedését vagy elhullását jelentette a szolgáltató állatorvosnak, akkor az állatorvosnak késlekedés nélkül ki kell szállnia a sertéstelepre és a járványtani adatok értékelését követően az *élő* beteg *állatok* esetén hőmérőzést is magában foglaló *klinikai vizsgálatot*, elhullott sertések esetén pedig *kórbonctani vizsgálatot* szükséges végeznie.

1.2. Az e fejezet 1.1. pontjában leírtakon túl a szolgáltató állatorvosnak meg kell *szemlélnie az állomány többi egyedét* is, hogy az állattartó által esetleg nem észlelt beteg egyedek is kiszűrésre, illetve vizsgálatra kerüljenek.

1.3. Ha a szolgáltató állatorvos e fejezet 1.4. pontjában felsoroltak valamelyikét észleli az általa végzett klinikai és/vagy kórbonctani vizsgálat során, akkor azonnal értesíteni kell a járási főállatorvost az ASP gyanújáról. Ezen felül a szolgáltató állatorvosnak a betegség helyhez kötése érdekében utasítani kell az állattartót, hogy a tüneteket mutató állatokat különítse el, illetve az állományból fogékony állatot ne vigyen ki és ne vigyen be. Az ASP gyanújának felmerülésekor csak hatósági mintavétel történhet.

1.4. Az afrikai sertéspestis megalapozott gyanújának kell tekinteni az alábbi eseteket:

1.4.1. Ha az állományban több sertésnek is *40 °C feletti láza* van, amely három napig tartó antibiotikum kezelés után sem múlik el és

- az állomány több korcsoportjában is vannak bágyadt, étvágytalan és/vagy lázas egyedek, *vagy*
- legalább egy lázas egyed esetében bőrvérzés és/vagy a bőr cyanotikus elváltozása is *tapasztalható, vagy*
- legalább egy lázas egyed esetében vért tartalmazó bélsár fordul elő, *vagy*
- az ASP Diagnosztikai Kézikönyv III. fejezetének 1.b. pontjában felsorolt járványügyi körülmények valamelyikének előfordulása nem zárható ki (lásd jelen útmutató IV. fejezete 2.3 pontját).

1.4.2. Olyan *elhullott* sertést, amely boncolása során az a)-d) pontokban felsorolt kórbonctani elváltozások legalább egyike megtalálható.

a) Megnagyobbodott és sötét színű lép,

b) Vérzések

- a bőrben,
- a gyomor és/vagy a bélcsatorna nyálkahártyája alatt,
- a mellhártya és/vagy a szívburok alatt,
- a húgyhólyag nyálkahártyáján,
- a nyirokcsomókban,
- a lép burka alatt.

c) Savós-véres szabad tartalom a mell- és/vagy a hasüregben és/vagy a szívburokban.

d) Epehólyagfal ödéma fekélyképződéssel.

1.4.3. Ha az állományban elhullott egyed vagy egyedek kórboncolása során ugyan nem voltak megállapíthatóak az ASP-re utaló - e fejezet 1.4.2. pontjában felsorolt - kórbonctani elváltozások, de

- az állomány több korcsoportjában történt elhullás, *vagy*
- ha az állomány csak egy korcsoportból áll és több egyed elhullott 24 órán belül, *vagy*
- több sertésnek is 40 °C feletti láza van, amely három napig tartó antibiotikum kezelés után sem múlt el, *vagy*
- az ASP Diagnosztikai Kézikönyv III. fejezetének 1.b. pontjában felsorolt járványügyi körülmények valamelyikének előfordulása nem zárható ki (lásd jelen útmutató IV. fejezete 2.3. pontját).

1.5. *Ha a szolgáltató állatorvos nem tapasztalja az e fejezet 1.4. pontjában felsorolt esetek egyikét sem, de a sertés*

- *előzetes tünetek nélkül, hirtelen elhullott, vagy*
- *40 °C feletti láza három napig tartó gyógykezelés alatt sem múlt el, vagy*
- *a gyógykezelés ellenére elhullott (abban az esetben, ha korábban lázas volt),*

akkor az ilyen egyedből (vagy egyedekből) - a megerősített passzív surveillance keretében - szolgáltató állatorvosnak laboratóriumi vizsgálat céljára – a járási főállatorvos értesítése mellett - az 1. számú mellékletben meghatározott mintákat kell beküldenie az ÁDI legközelebbi telephelyére.

1.6. *Nagylétszámú állomány esetében a szolgáltató állatorvos köteles jelenteni a járási főállatorvosnak, ha tudomására jutott, hogy az elhullás*

- *malacok esetében meghaladja a 20 %-ot, vagy*
- *növendékek esetében meghaladja a 10 %-ot, vagy*
- *hízók esetében meghaladja az 5 %-ot, vagy*
- *tenyészállatok esetében több, mint 5 %, vagy*
- *a napi elhullás bármely korcsoportban a korábbi napi átlaghoz képest megemelkedett.*

2. *A járási főállatorvos és az általa megbízott hatósági állatorvos feladatai*

2.1. Az ASP gyanújáról szóló bejelentés kézhezvételét követően az illetékes járási főállatorvos haladéktalanul köteles kiszállni az érintett telepre, vagy hatósági állatorvost küldeni a helyszínre. A betegség megállapítására vagy kizárására irányuló vizsgálatokat az Országos ASP Készletlenti Terv III. mellékletében található Szolgálati Szabályzatban leírtak alapján és az ASP diagnosztikai kézikönyvben ismertetett eljárásoknak megfelelően kell végrehajtani.

2.2. Az *afrikai sertéspestis gyanúját hatóságilag meg kell erősíteni* és az érintett állományra megfigyelési zárlatot kell elrendelni, ha a járási főállatorvos vagy a hatósági állatorvos az általa elvégzett vizsgálatok során az alábbiakban felsorolt esetek valamelyikét állapítja meg.

2.2.1. Ha az állományban több sertésnek is *40 °C feletti láza van*, amely három napig tartó antibiotikum kezelés után sem múlt el és

- az állomány több korcsoportjában is vannak bágyadt, étvágytalan és/vagy lázas egyedek, *vagy*
- legalább egy lázas egyed esetében bőrvérzés és/vagy a bőr cyanotikus elváltozása is tapasztalható, *vagy*
- legalább egy lázas egyed esetében vért tartalmazó bélsár fordul elő, *vagy*
- az előzetes járványügyi nyomozás során az ASP Diagnosztikai kézikönyv III. fejezetének 1.b. pontjában felsorolt járványügyi körülmények valamelyikét megállapították (lásd jelen útmutató IV. fejezete 2.3 pontját is).

2.2.2. Olyan *elhullott* sertés, amely boncolása során az a) -d) pontokban felsorolt kórbonctani elváltozások legalább egyike megtalálható.

a) Megnagyobbodott és sötét színű lép,

b) Vérzések

- a bőrben,
- a gyomor és/vagy a bélsatorna nyálkahártyája alatt,
- a mellhártya és/vagy a szívburok alatt,
- a húgyhólyag nyálkahártyáján,
- a nyirokcsomókban,
- a lép burka alatt.

c) Savós-véres szabad tartalom a mell- és/vagy a hasüregben és/vagy a szívburokban.

d) Epehólyagfal ödéma fekélyképződéssel.

2.2.3. Ha az állományban *elhullott* egyed vagy egyedek kórboncolása során ugyan nem voltak megállapíthatóak az ASP-re utaló - e fejezet 2.2.2. pontjában felsorolt - kórbonctani elváltozások, de

- az állomány több korcsoportjában történt elhullás, *vagy*
- ha az állomány csak egy korcsoportból áll és több egyed elhullott 24 órán belül, *vagy*
- több sertésnek is 40 °C feletti láza van, amely három napig tartó antibiotikum kezelés után sem múlt el, *vagy*
- az előzetes járványügyi nyomozás során az ASP Diagnosztikai kézikönyv III. fejezetének 1.b. pontjában felsorolt járványügyi körülmények valamelyikét megállapították (lásd jelen útmutató IV. fejezete 2.3 pontját is).

2.3. Ha a járási főállatorvos vagy az általa megbízott hatósági állatorvos az ASP gyanúját kizárja, akkor megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de megerősített passzív surveillance keretében 1. számú mellékletben meghatározott mintákat kell beküldeni az ÁDI legközelebbi telephelyére.

2.4. Ha az e fejezet 1.6. pontjában meghatározott nagyarányú elhullásról értesül a járási főállatorvos, akkor ő vagy az általa kijelölt hatósági állatorvos a helyszínen járványügyi, klinikai és kórbonctani vizsgálatot végez.

2.4.1. Az ASP gyanújának megállapítása esetén megfigyelési zárlatot kell elrendelni és mintavétel szükséges 1. számú melléklet alapján.

2.4.2. A gyanú kizárása esetén megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de mintát kell venni az 1. számú mellékletnek megfelelően, ha az állományban

- hirtelen, előzetes tünetek nélküli elhullás fordult elő, vagy
- van olyan egyed, amelyek három napig tartó gyógykezelés után is lázas, vagy
- a gyógykezelés ellenére is történt elhullás a lázas egyedek között.

II. Gyakorlatban alkalmazandó eljárás a gyanú megállapításra vaddisznók esetében

1. A vadászok és a mintavétellel megbízott személyek feladatai

1.1. Ha a vadász az általa megfigyelt vaddisznó esetében azt tapasztalja, hogy a vaddisznó

- mozgása a megszokottól eltérő, bizonytalan, vagy
- bágyadtnak vagy
- kifejezett senyvesnek tűnik,

akkor a vadásznak diagnosztikai célból ki kell lőnie az érintett egyedeket és a tapasztalt klinikai tüneteket haladéktalanul jelentenie kell a járási főállatorvosnak. A továbbiakban a vadásznak a járási főállatorvos utasításnak megfelelően kell eljárnia.

1.2. Ha a mintavétellel megbízott személy - a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő elhullott vaddisznó, vagy az aktív surveillance során megmintázott kilőtt vaddisznó esetében - az e fejezet 1.2.1. pontjában részletezett elváltozások valamelyikét találja meg a mintavétel során, akkor ezt haladéktalanul jelenteni kell a járási főállatorvosnak. A továbbiakban a mintavétellel megbízott személynek a járási főállatorvos utasításának megfelelően kell eljárnia.

1.2.1. A járási főállatorvosnak azonnal jelentendő elváltozások:

a) megnagyobbodott és sötét színű lép,

b) vérzések

- a veséken (a vese kéregállományában és/vagy a vesemedencében),
- a lép burka alatt,
- a mellhártya és/vagy a szívburok alatt,
- a gyomor és/vagy a bélcsatorna nyálkahártyája alatt,
- a nyirokcsomókban,
- a húgyhólyagban (a húgyhólyag nyálkahártyáján).

c) Epehólyagfal ödéma fekélyképződéssel.

1.3. Ha az elhullott vaddisznó esetében nem merül fel az ASP gyanúja e fejezet 1.2.1. pontja alapján, akkor *a megerősített passzív surveillance keretében* kell a laboratóriumi vizsgálat céljára - a járási főállatorvos értesítése mellett - az 1. számú mellékletben meghatározott mintákat beküldeni az ÁDI legközelebbi telephelyére. A beküldéshez – ellentétben a gyanúval – nem szükséges hatósági állatorvos közreműködése, a kíséző iratot szolgáltató állatorvosnak kell kitöltenie.

2. A járási főállatorvos és az általa megbízott hatósági állatorvos feladatai

2.1. Ha az 1. pontban előírtak alapján a vadász vagy a mintavétellel megbízott személy ASP-re gyanút keltő vaddisznót jelentett, az illetékes járási főállatorvos köteles haladéktalanul hatósági állatorvost küldeni a helyszínre. A hatósági állatorvos a kórbonctani vizsgálat alapján dönt arról, hogy megerősíti vagy kizárja az ASP gyanúját. Ha a hatósági állatorvos az e fejezet 1.2.1. pontjában részletezett elváltozások legalább egyikét megtalálja az ASP gyanújának előfordulását vaddisznóban hatóságilag meg kell erősíteni és a továbbiakban az afrikai sertéspestis elleni védekezésről szóló 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet 15.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján kell eljárni.

III. A betegség hatósági megállapítása, illetve laboratóriumi vizsgálatok eredményeinek értékelése

1. A Nemzeti Referencia Laboratórium által elvégzett laboratóriumi vizsgálatok alapján az ASP hatósági megállapítása a járási főállatorvos feladata.

2. A laboratóriumi vizsgálatokat az ASP Diagnosztikai Kézikönyv VI. fejezete D. szakaszának megfelelően kell értékelni és a betegséget hatóságilag az ott részletezettek szerint kell megállapítani (lásd jelen útmutató IV. fejezete 2.3. pontját).

3. Abban az esetben, ha a megyében még nem került megállapításra az ASP elsődleges kitörése, vagy az ASP-re gyanús állat - a járványügyi nyomozás során - nem hozható kapcsolatba más megyében megállapított kitöréssel, akkor a PCR pozitív eredményt a

szekvenálás eredményének ismertté válásáig vagy a vírusizolálás pozitív eredményéig az ASP hatóságilag megerősített gyanúnak kell tekinteni és ennek megfelelően kell eljárni.

4. A szerológiai vizsgálatok pozitív eredményét minden esetben az ASP hatóságilag megerősített gyanújának kell tekinteni és ennek megfelelően kell eljárni.

IV. Az útmutató alapjául szolgáló jogszabályok

1. A munkacsoport az útmutatót a 2002/60/EK irányelvnek való megfelelést szolgáló, az afrikai sertéspestis elleni védekezésről szóló 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet és az afrikai sertéspestis diagnosztikai kézikönyvének (továbbiakban: *ASP Diagnosztikai Kézikönyv*) jóváhagyásáról szóló 2003/422/EK bizottsági határozat alapján készítette el.

2. Az útmutató összeállításánál a munkacsoport kiemelt figyelemmel volt az alábbi jogszabályok rendelkezéseire.

2.1. A 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet 2. § 6. pontja alapján:

„Afrikai sertéspestis-fertőzöttségre gyanús sertés: olyan sertés vagy sertéshulla, amelynek klinikai tünetei vagy kórbonctani elváltozásai, illetve a diagnosztikai kézikönyv alapján végzett laboratóriumi vizsgálatának eredményei az afrikai sertéspestis esetleges előfordulására utalnak.”

2.2. A 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet 2. § 7. pontja alapján:

„Afrikai sertéspestis előfordulása: olyan sertés vagy sertéshulla, amelyben az afrikai sertéspestisre jellemző klinikai tüneteket vagy kórbonctani elváltozásokat hivatalosan megállapították, vagy a betegség jelenlétét a diagnosztikai kézikönyvben foglaltak szerint végzett laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján hivatalosan megállapították.”

2.3. Az *ASP Diagnosztikai Kézikönyv* III. fejezetének 1. és 2. pontjai alapján:

„1. Valamely gazdaság fertőzöttségre gyanús gazdasággá nyilvánításáról a következő leletek, szempontok és okok alapján kell határozni:

a) klinikai és kórtani leletek sertésekben. A figyelembe veendő főbb klinikai és kórtani leletek a következők:

- láz megbetegedéssel és elhullással a sertések valamennyi korcsoportjában,*
- lázzal járó vérzéses tünetegyüttes; petechiák és bőrvérzések, különösen a nyirokcsomókban, a vesékben, a lépben (amely megnagyobbodott és sötét, főleg a heveny formáknál) és a húgyhólyagban, valamint fekélyek az epehólyagon,*

b) járványtani leletek. A figyelembe veendő főbb járványtani vizsgálati leletek a következők:

- amennyiben a sertések közvetlenül vagy közvetve érintkezésbe kerültek ASP-vírussal bizonyítottan fertőzött sertéstartó gazdasággal,
- amennyiben valamely gazdaságból olyan sertéseket szállítottak ki, amelyekről később kimutatták, hogy ASP vírussal fertőzöttek,
- amennyiben mesterségesen termékenyítettek meg kocákat fertőzésre gyanús forrásból származó spermával,
- amennyiben a sertések közvetve vagy közvetlenül érintkezésbe kerültek olyan vaddisznó-állománnyal, amelyben előfordul ASP,
- amennyiben a sertések szabadtartásban vannak olyan régióban, ahol a vaddisznók ASP-vírussal fertőzöttek,
- amennyiben a sertéseket élelmiszer-hulladékkal etetik és fennáll a gyanú, hogy azt nem kezelték oly módon, hogy az inaktiválja az ASP-vírust,
- amennyiben az állatok ki lehetnek téve a fertőzés veszélyének, például a gazdaságba belépő, az ASP-vírussal való fertőzöttségre gyanús vagy fertőzött gazdaságból érkező személyek, szállítóeszközök következtében,
- amennyiben a gazdaság területén kórokozó átvivők fordulnak elő.

2. A gazdaságot minden esetben fertőzöttségre gyanús gazdaságnak kell tekinteni, ha klinikai vagy kórtani leletek alapján a gazdaságban felmerült a klasszikus sertéspestis gyanúja, de a klinikai, epidemiológiai vagy laboratóriumi vizsgálatok során nem állapították meg a betegséget, illetve nem mutattak ki egyéb betegségforrásokat vagy kórokozókat a szóban forgó gazdaságban.”

2.4. Az ASP Diagnosztikai Kézikönyv VI. fejezetének D. szakasza alapján:

„A virológiai vizsgálatok alapvető fontosságúak az ASP megállapításához. A vírusizolációt és a HAD-ot* referencia virológiai vizsgálatoknak kell tekinteni és ezeket szükség esetén megerősítő vizsgálatként kell alkalmazni. Használatuk különösen javasolt azon esetben, ha direkt IF próbával vagy PCR eljárással kapott pozitív eredményekhez nem társulnak a betegség klinikai tünetei vagy elváltozásai, illetve bármely más kétes esetben.

Azonban az ASP elsődleges kitörése akkor állapítható meg, ha a szóban forgó sertésekben észlelték a betegség klinikai tüneteit vagy elváltozásait és legalább két különböző antigén-, genom- vagy ellenanyag-kimutatási próba pozitív eredményt adott a fertőzöttségre gyanús sertésből vett azonos mintákon.

Az ASP másodlagos kitörése akkor állapítható meg, ha az igazolt járványkitöréssel vagy esettel való járványtani kapcsolaton túlmenően a szóban forgó sertésekben észlelték a betegség klinikai tüneteit vagy elváltozásait és egy antigén-, genom- vagy ellenanyag-kimutatási próba pozitív eredményt adott.

Az ASP vaddisznókban észlelt elsődleges esetét vírusizolációval lehet megállapítani, vagy ha legalább két antigén-, genom- vagy ellenanyag-kimutatási próba pozitív eredményt adott.

Akkor lehet az ASP további eseteit megállapítani azon vaddisznókban, amelyeknél korábban igazolt esetekkel való járványtani kapcsolatot találtak, ha egy antigén-, genom- vagy ellenanyag-kimutatási próba pozitív eredményt adott.”

VIII. melléklet: KÉRDŐÍV A JÁRVÁNYÜGYI NYOMOZÁSHOZ

I. Az érintett állattartó telepen tartott fogékony állatokra vonatkozó adatok:

1. Állattartó neve, címe:.....

2. Állatok tartózkodási helye:

3. TIR tenyészet kód TIR tartásihely
azonosító

4. Milyen fogékony állatokat tartanak?

a) házisertés*

b) zárt körülmény között tartott vaddisznó*

*a megfelelőt aláhúzni, vagy bekarikázni

5. Házisertések esetén azok fajtája:

6. Létszám adatok:

házisertés

vaddisznó

megnevezés

létszám (db)

ebből beteg (db)

megnevezés

létszám (db)

ebből beteg (db)

kan

kan

koca

koca

süldő

süldő

választott malac

malac

szopós malac

Összesen

hízó

Összesen

7. A sertés ENAR szerint megjelölt egyedekről az egyedi azonosítót tartalmazó listát a kérdőívhez csatolni kell!

II. Aktuális adatok a betegséggel kapcsolatban:

1. Ki jelentette a betegséget, mikor és kinek? :

2. Első klinikai tünetek észlelésének ideje :

3. Észlelt klinikai tünetek leírása kronológikusan:

4. A fertőződés lehetséges legkorábbi ideje, figyelemmel az első klinikai tünetek időpontjára és a leghosszabb lappangási időre:

5. Ellátó állatorvos neve, címe (illetve mikor járt a telepen utoljára?):

.....
.....

6. Állomány nyilvántartás rendelkezésre áll-e, illetve megfelelő-e?

.....
.....

7. Gyógyszer felhasználási napló rendelkezésre áll-e, illetve megfelelő-e?

.....
.....

III. Fertőződés eredete:

1. Fertőződés időszakában (figyelemmel a leghosszabb és legrövidebb lappangási időre) érintkezés fogékony állattal: pl.: vásárlás, csere, piac, vásár, ajándékozás, legelő, mérlegelés, meghiúsult szállítás (visszavitel felvásárlóhelyről), vemhesítés, stb.:

.....
.....
.....

2. A jogszabályi tilalom ellenére történt-e állati eredetű melléktermék feletetése?

.....
.....
.....

3. Került-e a létesítménybe takarmány, alomanyag, eszközök vagy tárgyak olyan helyről, ahol már megállapították a sertéspestist? Ha igen mikor?

.....
.....
.....

4. A telep dolgozói tartanak-e otthon sertést?

.....
.....
.....

5. A telepen dolgozókon és a telep ellátó állatorvosán kívül jártak-e más személyek (inszeminátor, másik állatorvos, alkalmi munkások, látogatók, stb.) a telepen az elmúlt 40 napban?

.....
.....

.....
.....

6. Idegen járművek érkeztek-e a telepre az elmúlt 40 napban, illetve a telepen Használt jármű járt-e a telepen kívül?:

.....
.....
.....

IV. Fertőzés (betegség) tovaterjedésének lehetőségei:

1. Fertőződés feltételezett kezdete óta került-e ki fogékony állat a fertőzött állományból, pl.:

vágóhídra, vásárra, piacra, eladás révén, ajándékozás, dajkaságba adás, stb. útján:

.....
.....

2. Fertőződés feltételezett kezdete óta érintkezett-e fogékony állattal a fertőzött állomány valamely egyede

(pl. meghiúsult vásár, leadás helyéről visszaszállítás esetén, vemhesítés):

.....
.....

3. Fertőződés óta került-e ki fertőzött állományból állati termék:

rendes- vagy kényszervágásból, hús, kóstoló:

.....
.....

4. Fertőződés óta került-e ki fertőzőközvetítő tárgy, takarmány, eszköz, gépkocsi, (egyéb fuvarszköz), alom, trágya, mely fogékony állatokkal érintkezett:

.....
.....

5. Fertőződés óta az itt fertőzött állatokkal kontaktusba került személyek (állattartó, vendég, segítő, inszeminátor, állatorvos) fogékony állatokat tartó udvarokban, telepeken járt-e és hol:

.....
.....

V. Állathigiéniai körülmények:

1. Állattartó épületek száma, alapterülete, magassága:

.....
.....

2. Fűtés:

3. Világítás:.....

4. Szellőztetés:.....

5. Padozat:.....

6. Etetők, itatók:

7. Használt fertőtlenítő szerek:

.....
.....

8. Jelenlegi fertőtlenítőszer készletük

:.....
.....

9. Utolsó fertőtlenítés ideje és az alkalmazott szer?

.....

10. Az állatok tápláltsága, általános egészségi állapota:

.....
.....

11. Helyszínrajz (a melléklet szerint)

VI. Helyszíni intézkedések

.....
.....
.....

VII. Laboratóriumi (ÁDI) vizsgálat:

.....
.....
.....

Az állattartó a feltett kérdéseket megértette, az adott válaszai a valóságnak megfelelnek.

Keltezés:

.....

állattartó

.....

IX. melléklet: A DIAGNOSZTIKAI KÉZIKÖNYV IV-V. FEJEZETE

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA (2002. február 1.) a klasszikus sertéspestis megállapítására szolgáló diagnosztikai eljárásokat, mintavételi módszereket és a laboratóriumi vizsgálati

eredmények értékelési szempontjait megállapító diagnosztikai kézikönyv jóváhagyásáról (2002/106/EK)

IV. FEJEZET

Ellenőrzési és mintavételezési eljárások

A. Iránymutatások és eljárások a fertőzésre gyanús gazdaságokban lévő sertéseken végzett klinikai vizsgálathoz és mintavételhez

1.A tagállamok biztosítják, hogy megfelelő klinikai vizsgálatokat, mintavételezést és laboratóriumi vizsgálatokat végezzenek a fertőzöttségre gyanús gazdaságokban a klasszikus sertéspestis megállapítása vagy kizárása érdekében, a 2–6. pontokban meghatározott iránymutatással és eljárásokkal összhangban.

Tekintet nélkül arra, hogy elfogadják-e a szóban forgó gazdaságban a 2001/89/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett intézkedéseket, ezen iránymutatást és eljárásokat alkalmazni kell olyan betegség esetében is, amikor a klasszikus sertéspestist is számításba vették a differenciáldiagnózis során. Ide tartoznak azon esetek is, amikor a sertésnél megfigyelt klinikai tünetek és a betegség epidemiológiai lefolyása a klasszikus sertéspestis jelenlétének nagyon csekély valószínűségét mutatja.

Minden egyéb esetben, amikor egy vagy több sertésnél felmerül a klasszikus sertéspestisvírussal fertőzöttség gyanúja, a 2001/89/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett intézkedéseket kell elfogadni a szóban forgó, fertőzöttségre gyanús gazdaságban.

Amennyiben a vágóhídon vagy a szállítóeszközön állapítják meg a klasszikus sertéspestissel fertőzöttség gyanúját a sertésekben, a 2–6. pontokban meghatározott iránymutatást és eljárásokat értelemszerűen kell alkalmazni.

2. Amennyiben egy hatósági állatorvos látogatja meg a fertőzésgyanús gazdaságot a klasszikus sertéspestis megállapítása vagy kizárása céljából:

— ellenőriznie kell a gazdaság termelési és egészségügyi nyilvántartásait, amennyiben e nyilvántartások rendelkezésre állnak,

— meg kell vizsgálnia a gazdaság valamennyi alegységét a klinikai vizsgálat alá veendő sertések kiválasztása céljából.

A klinikai vizsgálat során meg kell mérni a testhőmérsékletet és a vizsgálatnak elsődlegesen a következő sertésekre vagy sertések következő csoportjaira kell irányulnia:

— beteg vagy étvágytalan sertések,

— betegségből nemrég felépült sertések,

— megállapított járványkitörések területéről vagy más fertőzésgyanús forrásból a közelmúltban behozott sertések,

— klasszikus sertéspestis gyanús vagy fertőzött sertésekkel a közelmúltban szoros érintkezésbe került külső látogatók által közelmúltban felkeresett alegységekben tartott sertések, vagy amelyek esetében a klasszikus sertéspestisvírus potenciális forrásával különösen kockázatos kapcsolatokat azonosítottak,

— klasszikus sertéspestis mintavételére már kiválasztott és szerológiailag megvizsgált sertések, amennyiben e vizsgálatok eredménye nem teszi lehetővé a klasszikus sertéspestis kizárását, valamint a kontaktsertések.

Amennyiben a fertőzöttségre gyanús gazdaságban végzett vizsgálat nem jelzi, hogy ott a fenti albekezdésben említett sertések vagy sertéscsoportok lennének jelen, az illetékes hatóság a szóban forgó gazdaságra a 2001/89/EK irányelvben foglaltakkal összhangban

- alkalmazható más intézkedések sérelme nélkül és a járványügyi helyzet figyelembevételével — további vizsgálatokat végez a szóban forgó gazdaságban a lenti 3. ponttal összhangban, vagy
- biztosítja, hogy a szóban forgó gazdaság sertéseiből laboratóriumi vizsgálatok céljára vérmintákat vegyenek. Ez esetben iránymutatásként az 5. pontban és az F.2. pontban megállapított mintavételi eljárásokat kell alkalmazni; vagy
 - a szóban forgó gazdaságban végzett további vizsgálatokig alkalmazza vagy fenntartja a 2001/89/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott intézkedéseket; vagy
 - kizárja a klasszikus sertéspestis gyanúját.
3. Amennyiben hivatkozás történik e bekezdésre, a szóban forgó gazdaságban a klinikai vizsgálatokat véletlenszerűen kiválasztott sertéseken kell elvégezni azon alegységekben, amelyekben a klasszikus sertéspestis vírus behurcolásának kockázatát azonosították vagy gyanítják.
- Láz előfordulása esetén a megvizsgálandó sertések legkisebb számának lehetővé kell tennie a 10 %-os előfordulási gyakoriság 95 %-os megbízhatósággal történő kimutatását.
- Mindazonáltal:
- tenyészkocák esetében a megvizsgálandó kocák legkisebb számának lehetővé kell tennie a láz 5 %-os előfordulási gyakoriságának 95 %-os megbízhatósággal történő kimutatását,
 - a spermagyűjtő központok esetében minden kandisznót meg kell vizsgálni.
4. Amennyiben elhullott vagy moribund sertéseket észlelnek valamely fertőzöttségre gyanús gazdaságban, post mortem vizsgálatokat kell végezni, lehetőség szerint legalább öt ilyen sertésen és különösen azon sertéseken, amelyek(nek)
- elhullásuk előtt a betegségnek igen nyilvánvaló tüneteit mutatták vagy jelenleg mutatják,
 - magas láza van,
 - nemrég hullottak el.
- Amennyiben e vizsgálatok nem tárnak fel klasszikus sertéspestisre utaló elváltozásokat, de a járványügyi helyzet következtében további vizsgálatok bizonyulnak szükségesnek:
- a 3. pontban megállapított módon klinikai vizsgálatot és az 5. pontban megállapított módon vérvizsgálatot kell elvégezni azon alegységben, ahol az elhullott vagy moribund sertéseket tartották; és
 - levágást követő húsvizsgálatot kell végezni 3–4 kontaktsertésen.
- A klasszikus sertéspestisre utaló elváltozások jelenlététől vagy hiányától függetlenül a levágást követő húsvizsgálaton átesett sertések szerveiből és szöveteiből az V. fejezet B.1. pontjával összhangban mintát kell venni virológiai vizsgálatokhoz. E mintákat lehetőleg nemrég elhullott sertésekből kell venni.
- A postmortem vizsgálatok során az illetékes hatóságnak biztosítania kell, hogy
- a betegség elterjedésének megakadályozására tegyék meg a szükséges óvintézkedéseket és higiéniai intézkedéseket; és
 - a moribund sertések esetében az állatokat humánus módon öljék le a 93/119/EGK tanácsi irányelvvel összhangban.
5. Amennyiben további klasszikus sertéspestisre utaló klinikai tüneteket vagy elváltozásokat fedeznek fel egy fertőzöttségre gyanús gazdaságban, de az illetékes hatóság szerint e leletek nem elegendőek a klasszikus sertéspestis kitörésének megállapítására és ezért további laboratóriumi vizsgálatokat tart szükségesnek, a laboratóriumi vizsgálatokhoz vérmintákat a következőkben megállapított eljárásokkal összhangban a fertőzöttségre gyanús sertésektől és minden egyes olyan alegységbe tartozó többi sertéstől kell levenni, amelyben fertőzöttségre gyanús sertéseket tartottak.
- A szerológiai vizsgálatra vett minták legkisebb számának lehetővé kell tennie a 10 %-os gyakoriság kimutatását a szóban forgó alegységekben 95 %-os megbízhatósággal.

Mindazonáltal:

- tenyészkocák esetében a mintavételnek alávetett kocák számának lehetővé kell tennie az 5 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal (8),
- spermagyűjtő központok esetében valamennyi kantól vérmintát kell venni.

A virológiai vizsgálatokhoz leveendő minták számának összhangban kell lennie az illetékes hatóság elvégezhető vizsgálatok tartományát, a felhasználásra kerülő laboratóriumi tesztek érzékenységét és a járványügyi helyzetet figyelembe vevő utasításaival.

6. Amennyiben a szóban forgó gazdaságban a klasszikus sertéspestis gyanúja összefügg a korábbi szerológiai vizsgálatok eredményével, a 2. pont második alpontjának ötödik francia bekezdésében említett sertésektől vett vérminták mellett a következő eljárásokat kell alkalmazni:

a) amennyiben a szeropozitív sertések vemhes kocák, néhányukat, lehetőleg legalább hármat, le kell ölni, és levágást követő húsvizsgálatnak kell alávetni. A leölés előtt vért kell venni a további szerológiai vizsgálatokhoz. A magzatokat a VI. fejezettel összhangban klasszikus sertéspestisvírusra, vírus antigénre vagy vírus genomra irányuló vizsgálatnak kell alávetni a méhen belüli fertőzés kimutatására;

b) amennyiben a szeropozitív sertések szoptatók kocák, minden malactól vérmintát kell venni, és a VI. fejezetben említettek módon klasszikus sertéspestisvírusra, vírus antigénre vagy vírus genomra irányuló vizsgálatnak kell alávetni őket. A kocáktól is vérmintát kell venni további szerológiai vizsgálatokhoz.

7. Amennyiben a fertőzöttségre gyanús gazdaságban végrehajtott vizsgálatok során nem találunk klasszikus sertéspestisre utaló klinikai tüneteket vagy elváltozásokat, de az illetékes hatóság további vizsgálatokat tart szükségesnek a klasszikus sertéspestis kizárására, akkor iránymutatásként az 5. pontban megállapított mintavételi eljárásokat kell használni.

B. Mintavételi eljárások olyan gazdaságban, ahol a betegség megállapítását követően a sertéseket leölik

1. Annak érdekében, hogy meg lehessen állapítani a klasszikus sertéspestisvírus fertőzött gazdaságba behurcolásának módját, valamint a behurcolás óta eltelt időt, a 2001/89/EK irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban a sertésekből azoknak a járványkiterjesztés gazdaságban történő megállapítását követő leölésekor szűrőpróbaszerűen vérmintákat kell venni szerológiai vizsgálatokhoz.

2. A mintavételnek alávetett sertések legkisebb számának lehetővé kell tennie a 10 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal a gazdaság minden egyes alegységében (9).

A virológiai vizsgálatokhoz szükséges mintákat is az illetékes hatóság elvégezhető vizsgálatok tartományát, az alkalmazásra kerülő laboratóriumi vizsgálatok érzékenységét és a járványügyi helyzetet figyelembe vevő utasításainak megfelelően kell levenni.

3. Másodlagos járványkiterjesztések esetében az illetékes hatóság azonban úgy is dönthet, hogy eltér az 1. és 2. pontoktól és más ideiglenes mintavételezési eljárásokat hoz létre, figyelembe véve a vírus gazdaságba való behurcolásának forrásáról és módjáról, valamint a betegség gazdaságban való esetleges terjedéséről már rendelkezésre álló járványügyi információkat.

C. Mintavételi eljárások a sertések megelőző intézkedésként történő leölése esetén a fertőzöttségre gyanús gazdaságban

1. Annak érdekében, hogy meg lehessen állapítani vagy ki lehessen zárni a klasszikus

sertéspestist és további járványügyi információkhoz lehessen hozzájutni, a 2. pontban meghatározott eljárással összhangban vérmintákat kell venni szerológiai és virológiai vizsgálatokhoz, a sertések egy fertőzöttségre gyanús gazdaságban a 2001/89/EK irányelv 4. cikke (3) bekezdésének a) pontja vagy 7. cikkének (2) bekezdése rendelkezéseivel összhangban megelőző intézkedésként történő leölésekor.

2.A mintavételezésnek elsősorban a következőkre kell kiterjednie:

— a klasszikus sertéspestisre utaló tüneteket vagy kórbonctani elváltozásokat mutató sertéseket, valamint a kontaktsertéseket,

— egyéb olyan sertések, amelyek kockázatos érintkezésbe kerülhettek fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús sertésekkel, vagy amelyek gyaníthatóan megfertőződtek a klasszikus sertéspestisvírusával.

E sertésektől az illetékes hatóságnak a járványügyi helyzetet figyelembe vevő utasításainak megfelelően kell mintát venni. Ez esetben iránymutatásként a lenti második, harmadik és negyedik albekezdésben megállapított eljárásokat kell alkalmazni.

Továbbá véletlenszerűen mintát kell venni a gazdaság minden alegységéből származó sertéstől (¹⁰). A szerológiai vizsgálatokhoz vett minták legkisebb számának lehetővé kell tennie 95 %-os megbízhatósággal a 10 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását a szóban forgó alegységekben.

Mindazonáltal:

— tenyészkocák esetében a mintavételnek alávett kocák legkisebb számának lehetővé kell tennie az 5 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal (¹¹),

— spermagyűjtő központok esetében valamennyi kantól vérmintát kell venni.

A virológiai vizsgálatokhoz veendő minták fajtájának és az alkalmazásra kerülő tesztnek összhangban kell lennie az illetékes hatóságnak az elvégezhető vizsgálatok tartományát, e vizsgálatok érzékenységét és a járványügyi helyzetet figyelembe vevő utasításaival.

D. Ellenőrzési és mintavételi eljárások sertések védő- vagy megfigyelési körzetben található gazdaságokból történő elszállításának engedélyezése előtt, valamint e sertések levágása vagy leölése esetén

1.A 2001/89/EK irányelv 11. cikke (1) bekezdése f) pontjának második albekezdése sérelme nélkül annak érdekében, hogy engedélyezhető legyen sertések elszállítása a megfigyelési vagy védelmi övezetekben található gazdaságokból, az említett irányelv 10. cikkének (3) bekezdésével összhangban a hatósági állatorvos által elvégzendő klinikai vizsgálatot:

— a sertések elszállítását megelőző 24 órán belül,

— az A. szakasz 2. pontjában meghatározott rendelkezéseknek megfelelően kell lefolytatni.

2.Egy másik gazdaságba szállítandó sertések esetében az 1. ponttal összhangban elvégzendő vizsgálatok mellett klinikai vizsgálatokat kell végezni a gazdaság minden egyes olyan alegységében, ahol az elszállítandó sertéseket tartják. A három–négy hónapnál idősebb sertések esetében e vizsgálatnak magában kell foglalnia a sertések egy részének hőmérőzését is.

A megvizsgálandó sertések legkisebb számának 10 %-os előfordulási gyakoriság mellett 95 %-os megbízhatósággal kell lehetővé tennie a láz kimutatását ezen alegységekben.

Mindazonáltal:

— tenyészkocák esetében a megvizsgálandó kocák legkisebb számának 5 %-os előfordulási gyakoriság mellett 95 %-os megbízhatósággal kell lehetővé tennie a láz kimutatását azon alegységben, ahol az elszállítandó kocákat tartják,

— kanok esetében minden elszállítandó kant meg kell vizsgálni.

3.Olyan sertések esetében, amelyeket vágóhidra, feldolgozóüzembe vagy egyéb üzembe

szállítanak leölés vagy vágás céljából, az 1. pontnak megfelelően elvégzendő vizsgálatokon túlmenően a gazdaság minden egyes olyan alegységében el kell végezni a sertések klinikai vizsgálatát, amelyekben elszállítandó sertéseket tartanak. A három–négy hónaposnál idősebb sertések esetében e vizsgálatnak magában kell foglalnia a sertések egy részének hőmérőzését is.

A megvizsgálandó sertések legkisebb számának 20 %-os előfordulási gyakoriság mellett 95 %-os megbízhatósággal kell lehetővé tennie a láz kimutatását a kérdéses alegységekben. Mindazonáltal tenyészkocák és kanok esetében a megvizsgálandó sertések legkisebb számának 5 %-os előfordulási gyakoriság mellett 95 %-os megbízhatósággal kell lehetővé tennie a láz kimutatását azon alegységekben, ahol az elszállítandó sertéseket tartják.

4.A 3. pontban említett sertések levágásakor vagy leölésekor vérmintát kell venni a szerológiai vizsgálatokhoz, illetve vér vagy mandulamintát kell venni a virológiai vizsgálatokhoz minden egyes olyan alegységből, ahonnan sertéseket szállítottak.

A leveendő minták legkisebb számának lehetővé kell tennie 10 %-os előfordulási és vírusgyakoriság kimutatását 95 %-os biztonsággal minden egyes alegységben.

Mindazonáltal a tenyészkocák és kanok esetében a megvizsgálandó sertések legkisebb számának lehetővé kell tennie az 5 %-os előfordulási vagy vírusgyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal azon alegységekben, ahol e sertéseket tartották.

A virológiai vizsgálatokhoz veendő minták fajtájának és az alkalmazásra kerülő tesztnek összhangban kell lennie az illetékes hatóságnak az elvégezhető vizsgálatok tartományát, e vizsgálatok érzékenységét és a járványügyi helyzetet figyelembe vevő utasításaival.

5.Ha azonban a sertések levágásakor vagy leölésekor klasszikus sertéspestisre utaló klinikai tüneteket vagy kórbonctani elváltozásokat észlelnek, a 4. ponttól eltéréssel a C. szakaszban meghatározott mintavételezési rendelkezéseket kell alkalmazni.

E. Újratelepítéssel kapcsolatos ellenőrzési és mintavételi eljárások egy gazdaságban

1.Amennyiben a gazdaságban a sertéseket újratelepítik, a 2001/89/EK irányelv 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a (2) bekezdésének b) pontjával, vagy 19. cikke (8) bekezdése második albekezdésének b) pontjával összhangban, a következő mintavételi eljárásokat kell alkalmazni:

— jelzősertések újratelepítése esetén a szerológiai vizsgálatokhoz véletlenszerűen kell vérmintákat venni olyan számú sertéstől, amely lehetővé teszi a 10 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal a gazdaság minden egyes alegységében,

— teljes újratelepítés esetén a szerológiai vizsgálatokhoz véletlenszerűen kell vérmintákat venni olyan számú sertéstől, amely lehetővé teszi a 20 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal a gazdaság minden egyes alegységében;

Mindazonáltal tenyészkocák és kanok esetében a levett minták számának lehetővé kell tennie a 10 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal.

2.A sertések újratelepítését követően az illetékes hatóság biztosítja, hogy a gazdaságban előforduló, ismeretlen okból bekövetkező megbetegedés vagy elhullás esetében a szóban forgó sertéseket haladéktalanul vessék alá klasszikus sertéspestis vizsgálatnak. E rendelkezéseket addig kell alkalmazni, amíg a 2001/89/EK irányelv 13. cikke (2) bekezdése a) pontjának második albekezdésében és 19. cikke (8) bekezdése második albekezdése b) pontjának második mondatában említett korlátozásokat a szóban forgó gazdaságban fel nem oldják.

F. Mintavételi eljárások a védőkörzetben lévő gazdaságokban a korlátozások feloldása előtt

- 1.A 2001/89/EK irányelv 10. cikkében említett intézkedéseknek a védőkörzetben való visszavonása érdekében a körzetben található valamennyi gazdaságban
— klinikai vizsgálatokat kell elvégezni az A. szakasz 2. és 3. pontjában leírt eljárásokkal összhangban,
— szerológiai vizsgálatokhoz vérmintákat kell venni a 2. pontban meghatározott módon.
- 2.A vételezett minták legkisebb számának a sertések esetében 95 %-os megbízhatósággal 10 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását kell lehetővé tennie a gazdaság minden egyes alegységben.
- Mindazonáltal:
- tenyészkocák esetében a mintavételnek alávetett kocák legkisebb számának lehetővé kell tennie az 5 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását 95 %-os megbízhatósággal,
 - spermagyűjtő központok esetében valamennyi kantól vérmintát kell venni.

G. Mintavételi eljárások a megfigyelési körzetben lévő gazdaságokban a korlátozások feloldása előtt

- 1.A 2001/89/EK irányelv 11. cikkében említett intézkedések megfigyelési övezetben történő feloldása érdekében klinikai vizsgálatot kell végezni az övezetben található valamennyi gazdaságban az A. szakasz 2. pontjában meghatározott eljárással összhangban.
Ezenkívül vérmintákat kell venni a sertésekből szerológiai vizsgálatokhoz
— minden olyan gazdaságban, ahol nem tartanak 2 és 8 hónapos kor közötti sertéseket,
— amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a klasszikus sertéspestis a tenyészkocák között észrevétlenül elterjedhetett,
— bármely más olyan gazdaságban, ahol a mintavételt az illetékes hatóság szükségesnek tartja,
— valamennyi spermagyűjtő központban.
- 2.Amikor a megfigyelési körzetben lévő gazdaságokban szerológiai vizsgálatokhoz vesznek vérmintát, az e gazdaságokban levett vérminták számának összhangban kell lennie az F. szakasz 2. pontjával. Mindazonáltal amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a klasszikus sertéspestis észrevétlenül elterjedhetett a tenyészkocák között, a mintavételt csak azon alegységekben lehet elvégezni, ahol ezen állatokat tartják.

H. Szerológiai monitoring és mintavételi eljárások olyan területeken, ahol a klasszikus sertéspestis gyanúja vaddisznókban merült fel vagy a fertőzést azokban megállapították

- 1.Azon területeken, ahol a klasszikus sertéspestist megállapították vagy annak gyanúja fennáll, a vaddisznók szerológiai monitoringja során előre meg kell határozni a mintavételre kiválasztott célpopuláció méretét és földrajzi elhelyezkedését a leveendő minták számának meghatározásához. A minta nagyságát az élő, és nem a kilőtt állatok becsült számának függvényében kell meghatározni.
- 2.Amennyiben az állomány sűrűségéről és nagyságáról adatok nem állnak rendelkezésre, azt a földrajzi területet kell meghatározni, amelyen belül a mintavételezést végzik, figyelembe véve a vaddisznók folyamatos jelenlétét és azon természetes vagy mesterséges akadályok meglétét, amelyek hatékonyan megakadályozzák az állatok nagymértékű és folyamatos mozgását. Amennyiben ilyen körülmények nem fordulnak elő, illetve nagy területek esetén javasolt a legfeljebb 200 km²-es mintavételi területek megállapítása, ahol rendszerint 400–1 000 vaddisznó élhet.
- 3.A 2001/89/EK irányelv 15. cikke (2) bekezdésének c) pontja rendelkezéseinek sérelme nélkül a kijelölt mintavételi területen a mintavételnek alávetett sertések számának lehetővé kell tennie 95 %-os biztonsággal 5 %-os előfordulási gyakoriság kimutatását. E célból

legalább 59 állatból kell mintát venni minden egyes kijelölt területen.

Ajánlott továbbá, hogy:

— az olyan területeken, ahol intenzív és rendszeres vadászat folyik, vagy ahol a betegségek elleni küzdelem érdekében vadállomány-szabályozó vadászatot folytatnak, a mintavételezett állatok megközelítőleg 50 %-a tartozzon a 3 hónap és 1 év közötti, 35 %-a az egy és két év közötti, illetve 15 %-a a 2 év feletti korosztályba,

— azon területeken, ahol nem vagy csak ritkán folyik vadászat, minden egyes korosztályból legalább 32 állatból vegyenek mintát,

— a mintavételt rövid idő alatt végezzék, lehetőleg nem több mint egy hónap alatt,

— a mintavételezett állatok életkorát a fogváltás alapján határozzák meg.

4. Az elejtett vagy elhullottan talált vaddisznókból virológiai vizsgálatokhoz történő mintagyűjtést az V. fejezet B. szakaszának 1. pontjában meghatározott módon kell végezni.

Amennyiben szükségesnek tartják a lőtt vaddisznók virológiai monitoringját, azt alapvetően a három hónap és egy év közötti életkorú állatokon kell végrehajtani.

5. Valamennyi laboratóriumba küldendő mintát a 2001/89/EK irányelv 16. cikke (3) bekezdésének h) pontjában említett kérdőívnek kell kísérnie.

V. FEJEZET

Általános eljárások és szempontok a minták gyűjtéséhez és szállításához

A. Általános eljárások és szempontok

1. Mielőtt egy fertőzőtségre gyanús gazdaságban a mintavételt elvégzik, a gazdaságról térképet kell készíteni és azonosítani kell a járványügyi alegységeket.

2. Minden egyes alkalommal, amikor ismételten szükségesnek bizonyulhat a sertésekből mintát venni, azon sertéseket, amelyekből már vettek mintát, egyedi jelöléssel kell ellátni oly módon, hogy az ismételt mintavételt egyszerűen el lehessen végezni.

3. A IV. fejezet A. szakasza 5. pontjának b) alpontja sérelme nélkül szerológiai vizsgálatához nem lehet mintát venni nyolc hetesnél fiatalabb malacokból.

4. Minden mintát a megfelelő formanyomtatványokkal együtt kell a laboratóriumba küldeni, az illetékes hatóság által meghatározott követelményeknek megfelelően. E formanyomtatványok tartalmazzák azon sertések körelőzményét, amelyekből a mintát vették, valamint a megfigyelt klinikai tüneteket és kórbonctani elváltozásokat.

Gazdaságban tartott sertések esetében egyértelmű információt kell adni a mintavételnek alávetett sertések életkoráról, hasznosításáról és származási gazdaságáról. Ajánlott feljegyezni valamennyi olyan sertés gazdaságbeli helyét annak egyedi azonosító jelével együtt, amelyből mintát vettek.

B. Minták gyűjtése virológiai vizsgálatokhoz

1. Az elhullott vagy leölt sertésekben a klasszikus sertéspestis vírusának, antigénjének vagy genomjának kimutatására a mandulák, a lép- és veseszövetek a legmegfelelőbb minták. Ezenkívül javasolt két minta vétele más nyirokszövetekből, mint például a garat mögötti, fültó alatti, állalatti, bélfodri nyirokcsomók, illetve egy minta vétele a csípőbélből. Autolizált tetemek esetén egy teljes hosszú csöves csont vagy szegycsont a megfelelő minta.

2. Az illetékes hatóság utasításainak megfelelően meg nem alvadt vér- vagy vérrögmintákat kell gyűjteni olyan sertésekből, amelyek láz jeleit vagy betegség egyéb tüneteit mutatják.

3. Beteg állatok esetében javasoltak a virológiai vizsgálatok. E vizsgálatok általában korlátozott értékűek, ha azokat monitoring célra használják klinikai tüneteket nem mutató állatokon. Mindazonáltal, ha egy nagyleptékű mintavétel célja sertésekben a lappangási időszak alatt a klasszikus sertéspestisvírus kimutatása, a legmegfelelőbb minták a mandulák.

C. A minták szállítása

1. Ajánlott, hogy valamennyi mintát:

- szivárgásmentes tárolóedényekben szállítsanak és tároljanak,
- nem lefagyasztva, hanem hűtőhőmérsékleten tároljanak,
- a lehető leggyorsabban szállítsanak a laboratóriumba,
- olyan csomagolásban tartsanak, amelyben hűtésükre vizes jég helyett jégtömlőt használnak,
- a szövet- vagy szervmintákat helyezték külön lezárt műanyag tasakba és megfelelően címkézzék fel. Ezeket később nagyobb, erős külső konténerekbe kell helyezni, és megfelelően abszorbens anyaggal kell csomagolni a sérülések megelőzésére és a szivárgás megkötésére,
- amikor lehetséges, azokat egy kompetens személy közvetlenül szállítsa a laboratóriumba a gyors és megbízható szállítás biztosítása érdekében.

2. A csomag külső részét az átvevő laboratórium címét tartalmazó címkével kell ellátni és azon a következő üzenetet kell jól láthatóan feltüntetni: Állati kórbonctani anyag; Romlandó; Törékeny; Klasszikus sertéspestis laboratóriumon kívül kinyitni tilos.

3. A mintákat fogadó laboratóriumot előzetesen értesíteni kell a minták érkezési idejéről és módjáról.

4. A minták légi úton történő szállításakor Németországtól eltérő tagállamokból vagy harmadik országokból a klasszikus sertéspestis közösségi referencialaboratóriumába ([12](#)) a csomagot az IATA szabályzatának megfelelően kell felcímkézni.

X. melléklet: DIAGNOSZTIKAI LABORATÓRIUMOK

Nemzeti Referencia Laboratórium (NRL)
NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság Budapesti telephelye
1143 Budapest,

Tábornok u. 2
Tel.: (1) 460-6317
E-mail: adi@nebih.gov.hu

2. Területi Laboratóriumok

a. NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága Debrecen telephelye
4031 Debrecen,
Bornemissza u. 3-7.
Tel.: (52) 418-133
E-mail: adideb@nebih.gov.hu

b. NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága Kaposvári telephelye
7400 Kaposvár,
Cseri út 18.
Tel.: (82) 527-150
E-mail: adikap@nebih.gov.hu

3. NÉBIH Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága
1107 Budapest
Szállás u. 8.
Tel.: (1) 433- 0330
E-mail: ati@nebih.gov.hu

XI. melléklet: SZEMÉLYI FORRÁSOK

A KSP járvány kitörése esetén berendelhető személyzet listája:

Az ASP megyei készenléti terveknek tartalmaznia kell:

- a KSP leküzdésére kiképzett állatorvosok, továbbá
- a fertőző betegségek leküzdésében gyakorlattal rendelkező állatorvosok listáját,
- a listában fel kell tüntetni az egyes állatorvosok idegen nyelv ismeretét.

A listákat folyamatosan karban kell tartani.